

INDEX PRO CIRCULARIBUS A. 1889.

	pag.
Agárd	69
Allocutio	75
Altaris consociatio	67
Andrin	34
Antal	34
Bakody	23
Balits	73
Bató	66
Battina	51
Berkesd	60
Bikal	23
Bodony	69
Chartae hypoth.	19
Cordis Jesu festum	41
Családi értesítés	63
Csepeley	74
Csikós-Töttös	61
Csizmadia	23
Czapáry	66
Czikó	3, 59, 70
Darázs	50
Data statist.	67
Dinnyeberki	60
Dobos	17
D.-Szekeső	78
Duss	69
Encyclica (de patroc. s. Jos.)	53
Erős	34, 66
Examen prosyn.	33, 59
F.-Mindszent	73
Fent	62
Financia	49
Fiscus ecel.	29
Fundationale officium	31
Fundus subs. regnic.	25, 35, 50, 64

	pag.
Fülöp	17
Gjuričić	25
Gosztonyi	27, 32, 66
Gruber	19
Hangyály	74
Harray	51
Herger	34
Hofmeister	66
Interpunctio num.	26
Jágonak	61
Ják	34
Jord. Bruno	75
Kaán	3
Kácsfalvi	78
Kakasd	17, 33
Károly	50
Katics	17
Kirschaneck	17
Koltay	29
Kopáry	34
Kopcsa	17
Kovács	34
Kozáry	34
Krisztánics	23
Lackenbacher	31
Lechner	62
Magyarország tiszti czim- és névtára	68
Mandatum quadrag.	15
Mandrovits	2
Markovics	74
Militares leges	42
„ ordines	72
Miszla	26
Móróc	2
Mözs	22, 33

	pag.
Mucsi	31
Nagy Aloys.	25
Nagy-Mányok	60
Néptanítók Lapja	73
Neumayer	17
Novák	74, 79
Oberhammer	34, 62
Oboli Petri	3
Ozora	78
Páczkán	68
Pál	27
Parochiales proventus	71
Pataki	27
Pellérd	50
Pozsgay	23
Quadragesimales	7
Rézbányay Jos.	62
Romaisz	34, 62
Rudolphus	5
Sina	19
Sófron	66
Stokinger	66
Svetics	34
Schmeller Aloys	34

	pag.
Schmeller Jos.	17, 70
Szakadáth	34
Szalay	3
Szárász	23
Szebény	33
Szegfű	71
Szekeres	34
Sz.-Katalin	73
Sz.-Monika élete	2
Sz.-István	17, 31
Takács Steph.	34
Theses doc.	19
„ theol.	1
Tompos	68
Tóth Mich.	68
Troll fund.	1
Udvari	61, 66
Ujváry	23
Vaccinatio	25
Vaiszló	29
Vajay	62
Walter	23, 62
Zsizsnyovszky	31
Zsulyevics	27, 34

I.

233

1889

Subsidii 100 florum e fundatione Illmi Francisci Troll pro egenis et aegrotis sacerdotibus dioecesanis facta, redundantis pro anno 1888. participes fiunt: (Subsidium e fundatione Troll pro sacerdotibus facta.)

Alexander F e k e t e, parochus Monostorensis; Eugenius K o c h, cooperator; Joannes M o l n á r, parochus Kis-Székelyensis; Aloysius N a g y, emer. V.A.D. et parochus Paáriensis; Franciscus N i k l, cooperator; Joannes P l o s s z e r, emer. parochus Miszlaensis; Carolus S z a b ó, emer. parochus Maissensis; Alexander S z a l c z e r, parochus Baarensis; Lucas U z s á r e v i c s, parochus Petrievcensis; Ferdinandus H a n g a i, parochus Ibafaensis; Sigismundus S z á n t ó, parochus Kajdacsensis; Aloysius T a k á c s, curatus Csepinensis.

Summa taliter applacidata per respectivos erga apocham rite tymbratam penes officium fundationale dioecesanum levare poterit.

234

1889

Subsidium 50 florum e fundatione eiusdem Illmi Francisci Troll pro docentibus dioecesanis facta, hac vice obtinuerunt: (Subsidium e fundatione Troll pro docentibus facta.)

Stephanus V e x l e r, docens Soórósensis; Josephus J ó z s a, doc. Pellérdensis; Carolus K i r á l y, doc. Tésenensis; Petrus P a m m e r, doc. Siklósensis; Joannes O b e r s t, doc. Bellyensis; Antonius M ü l l e r, doc. Monostorensis; Augustinus K i e l, doc. Dobokaensis; Camillus F a r k a s, doc. Szebényensis; Petrus C s e k e y, doc. Ráczpetrensis; Joannes L u t z, doc. Ó-bányaensis; Adamus H u k e r, doc. Köblényensis; Lazarus P á h o k, doc. Tormásensis; Carolus M o r v a y, doc. Csebényensis; Josephus M e s i c, doc. Valpoensis; Carolina K a n i c h a r, doc. D.-Miholjcensis; Gabriel S e i l e r, doc. Gráboczensis; Ladislaus K é t y i, doc. Szakcsensis; Antonius N é m e t h, doc. Bedeghensis; Stephanus S c h w a r d a, doc. Kis-Székelyensis; Vincentia T r a p p e l, soror charitatis S. Vincentii, docens in Paks; Eleonora M a g y a r, docens Agárdensis; Ludovicus F e n t, doc. Hőgyészensis.

Qui pariter per DD. parochos, cum suis apochis ad officium fundationale dirigendi venient.

6 cons.

1889

Theses theologicae anno currente per respectivos sacerdotes elaborandae: (Theses Theologicae.)

I. Pro corona vernali: Archivum parochiale praeter Matriculas et historiam parochiae quaenam protocolla continere debet? qua ratione sunt ea instruenda

et manipulanda? quid praesertim circa rationes piarum foundationum et peculii ecclesiae observandum?

II. Pro corona autumnali: Datur in Ecclesia thesaurus indulgentiarum et Ecclesia habet potestatem indulgentias concedendi.

236

1889

(Commenda-
tur: „A vén
bakter élet-
kátéja.”)

Antonius Mórocz, administrator Lovászpatoznaensis typis vulgavit fasciculum, „A vén bakter életkátéja” inscriptum, in quo facili calamo, mira suavitate, et genio et captui ruricularum accomodate pertractantur cuncta, quae catholico homini fide tenenda, opere peragenda aut evitanda sunt, quo his in terris vitam tranquillam agere et aeternam beatitudinem emereri et assequi valeat.

Cum persuasum teneam, eiusmodi scripta multum conferre ad fovendum spiritum religiosum fidelis populi, cuivis RR. Parochorum unum exemplum opusculi procuravi, et huc acclusum mitto, vehementer optans, ut id perlegat et inter suos parochianos propaget.

235

1889

(Commenda-
datur:
„Szent Mo-
nika élete.”)

Pariter commendo opus, cui titulus „Szent Monika élete” a celeberrimo apologeta Aemilio Bougaud scriptum et curis Antonii Ruschek parochi Jaurinensis, idiomate hungarico proxime typis vulgandum. Pretium 2 fl. (pro exemplari compacto 3 fl.) nominato parochio consignandum.

237

1889

(Liber
prohibitus.)

A vallás és közoktatástügyi m. kir. ministertől 2071. eln. szám. A Mandrovits Szilárd által irt a szerb nép képes története című, Bécsben 1885-ben (Massanetz József és társánál) megjelent füzetes munka hazánk történelmére nézve a történeti igazsággal ellenkező és téves tanokat tartalmazván, és oly czélzattal levén megírva, hogy nemcsak a magyar nemzetet, hanem a monarchiát és a fenséges uralkodó házat a szerb nép előtt gyűlöletessé tegye: annál fogva ezen könyvet az 1883. évi XXX. t. cz. 49. §-a értelmében a középiskolák és az 1876. évi XXVIII. t. cz. 7. §. 5. pontja értelmében az összes többi hazai tanintézetek használatából, továbbá ezen tanintézetek ifjusági könyvtáraiból és a népkönyvtárakból szigoruan kitiltom. Erről van szerencsém a főtiszt. főhatóságot oly felkéréssel értesíteni, hogy a főhatósága alatt álló intézeteket és iskolai hatóságokat az utóbb említett törvény idézett pontjában foglaltakra való figyelmeztetéssel ezen rendeletmről értesíteni sziveskedjék. Budapest, 1888. évi deczember hó 19-én. Gf. Csáky, s. k.

252

1889

Serie praesentium provoco DD. Parochos, ut obolum Petri, (1888) quo ^(Restantes Oboli Petri.) adhuc restant, usque finem Februarii in omisso Officio dioecesano submittant.

Restant parochiae:

a) *e I. et II. Semestri*: Bedegh, Bellye, Berement, Bicsérd, Bogdása, Bölcske, Čepin, Dályok, Diós-Berény, D.-Miholjac, Felső-Nyék, Grábocz, Gy.-Jóváncza, Hetvehely, Izsép, Kárász, K.-Székely, Köblény, Lapáncsa, Maiss, Mágocs, Mosgó, Nakk, Podgajci, P.-Sz.-Erzsébeth, Quinque-Eccl. ad S. Franciscum, Simontornya, Szajk, Szakál, Szigetvár, Závod.

b) *e I. Semestri*: Rác-Petre.

c) *e II. Semestri*: Döbrököz, Felső-Mindszent, Keszű, Mária-Kéménd, Mohács ad S. Mich., Paári, Szalatnak, Vaszar.

d) Kis-Falud, P.-Lak et Závod restant *e I. et II. Semestri anni etiam 1887.*

238 — 239

1889

A hetvehelyi plébániához tartozó kaáni fiókközség tanítói állomására f. é. február hó 7-ig pályázat hirdettetik. A pályázók irataikat a ker. esperes és tanfelügyelőhöz küldjék Magyar-Székre. Az állomás jövedelme: 1) Minden telkes pár után 2 nyolczada buza, minden nem telkes pár után 2 nyolczada rozs, jelenleg van 72 pár, így 18 mérő buza és 18 mérő rozs. 2) Lélek-pénz, pár után — 50 kr. 3) Minden iskolás gyermek után 40 kr, jelenleg van 75; 4) Három hold szántóföld, a község által megszántva és elvetve, de a tanító szolgáltatja hozzá a magot; értéke 18 frt. 5) Gyümölcsös és széna értéke 12 frt. 6) $\frac{1}{8}$ hold szőlő jövedelme 9 frt. 7) 46 kocsai tűzifa, értéke 23 frt. 8) Miután mindez csak 236 forintot tesz ki, így a törvényszabta 300 forintot meg nem üti, azértis a hitközség a hiányzó 64 forintot mindaddig fizeti, míg azon helyzetbe nem jő, hogy akár az uradalom kegyeiből, akár saját határából azon hiányzó 64 forintnak megfelelő mennyiségű földet a tanítói állomás részére ki nem hasithat.

(Concursus pro statione docentis in Kaán.)

A czikói róm. kath. iskolánál az osztálytanítói állomás üresedésbe jöven, erre 1889. évi január hó 31-ig pályázat nyittatik. Ezen állomás javadalma: 300 forint ^(Pro statione II. docentis in Czikó.) o. é. és szabad lakás, melyért a megválasztandó egy osztályt önállóan vezetni és a kántori teendőkből a kántortanítónak segédkezni tartozik. A kellőkép felszerelt folyamodványok a helybeli iskolaszék elnökéhez küldendők. Az állomás azonnal elfoglalható. Tannyelv: német-magyar.

Aloysius Szalay, administrator Paáriensis, nominatus est parochus ^(Personalia.) ibidem.

Datum Quinque-Ecclesiis die 23-a Januarii 1889.

Ferdinandus m. p.
Eppus.

Egyházmegyém tisztelendő Papságának és kedvelt Hiveinek.

Mély gyász borult Felséges Urunkra, Apostoli Királyunkra, a felséges királyi családra, szeretett hazánkra és az egész Magyar-Osztrák birodalomra azon megrendítő esemény folytán, mely fenséges **Rudolf Császári Királyi Főherczeg és Trónörökös Úr**, f. évi január hó 30-án hirtelen bekövetkezett elhunytá által Felséges Urunkat érte és vele együtt mindnyájunkat oly fájdalmasan sújtott!

Valóban, ki mérhetné meg a fájdalom nagyságát, mely Felséges Urunk, Apostoli Királyunk leggyöngédebb atyai — és leggondosabb uralkodói szívét eltölti: midőn szeretett gyermekének és népei boldogítására irányzott éjnapnali gond és fáradozásai méltó Örökösének ily korai elhunytát siratni kénytelen?

És ki volna képes megfelelő szavakat találni azon fájdalmas részvétnak kifejezéséhez, mely e haza minden hű fiának, az Uralkodó minden hű alattvalójának kebelét tépi; midőn az oly magasztos tulajdonakkal ékeskedett, magyar nemzetünkkel oly melegen együtt érező, dicső Királyi Herczeg száll le a korai sirba: kinek vallásossága és lovagiassága, ritka képessége és páratlan műveltsége, nagyraemelt szép lelke és hazánk iránt lelkes szeretete mindnyájunkat oly nagy reményekre jogosíthatott?

Bizonyára kimondhatlanul fájdalmas esemény ez, — és nincs, ami azt enyhíthetné, a mi vigaszt nyújthatna, mint az erős hit az isteni Gondviselésben, melynek utai kifürkészhetlenek.

Oda forduljunk tehát, tisztelendő Testvéreim és kedvelt Hiveim, mindnyájan, Istenhez, a Mindenható Vigasztalóhoz és imádkozzunk!

Imádkozzunk Felséges Urunkért, Apostoli Királyunkért: hogy a jó-ságos Isten atyai szívét minél hathatósabban vigasztalja, fájdalmát enyhítse.

Imádkozzunk a Fenséges Elhunytáért, hogy Isten Őt, a halandóság maradványaitól megszabadítván, a megváltás örök jutalma koronájával ékesítse; — hogy adjon örök nyugalmat és az elenyészhetlen világosság fényeskedjék neki Istennél, az ő szenteivel egyetemben!

És hogy méltó nagy gyászunk és buzgó könyörgésünk egyformán közös legyen, a következőket rendelem :

1. Ezeknek vétele után legott, egyházmegyém minden templomára, minden iskola és intézeti házaira, gyászlobogó tűzessék ki.

2. A székesegyházban, (lyceumi templom) jövő kedden, vagyis február 5-én; minden egyéb plébániai és szerzetesi templomban szombaton, vagyis f. február hó 9-én az elhunyt Trónörökös lelki üdvéért ünnepélyes gyász-isteni-tisztelet tartassék Liberával.

3. A gyász-isteni-tiszteletet megelőző nap esti óráiban legalább fél óráig az összes harangok meghúzassanak ; hogy a hivek imára, és a következő napnak gyász-áldozattételére felhivassanak.

4. Gondjuk legyen a lelkipásztoroknak, hogy a gyász-isteni-tiszteletre összes hiveik megjelenjenek ; a tanuló ifjuság arra felvezetessék és a hatóságok meghivassanak.

5. A gyász-isteni-tiszteletnek napján egyházmegyém összes róm. kath. iskoláiban a tanítás szüneteljen.

Kelt Pécsen, 1889. február hó 1-én.

Nándor, s. k.
püspök.

III.

VENERABILES FRATRES ET FILII DILECTISSIMI!

Divinus Salvator noster, qui misit nos docere, docere adultos et parvulos, ut praedicantes verbum evangelizemus mundum, perinde misit nos, ut sacra faciamus, constituens nos ministros suos et dispensatores mysteriorum Dei.

(Quadragesimalis: De rite et devoto celebrando Missae Sacrificio.)

Et ille quidem semel in ara crucis semetipsum obtulit Deo patri ad exhaurienda peccata, unus sacerdos et mediator noster, qui nos reconciliavit Deo et una oblatione in sempiternum consummavit sanctificatos, unde nobis omnia dona et data decurrunt, vim et efficaciam nanciscuntur sacramenta omnia et benedictiones et quaequae in finem sanctificationis instituta et ordinata sunt; ac proinde ex ipso, per ipsum et in ipso sunt omnia, qui factus est nobis sapientia et iustitia et sanctificatio et redemptio et gloria. (1. Cor. 1.)

Verum enimvero ille, qui manet Sacerdos in aeternum, voluit, ut hoc suum munus in Ecclesia, terrestri salutis regno, persistat continuo et visibili ratione continuetur; quo sic honor summus et gloria par, Deo semper impendi, adoratio perfecta semper exhiberi et beneficia, redemptione parta, salutis indigis, semper communicari possint et valeant.

Igitur Deus et Dominus noster etsi semel seipsum in ara crucis, morte intercedente Deo patri oblaturus erat, ut aeternam illic redemptionem operaretur; quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat, in coena novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectae sponsae suae, Ecclesiae visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud, semel in cruce peragendum repraesentaretur, eiusque memoria in finem usque saeculi permaneret atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quae a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur, sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in aeternum constitutum declarans, corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini Deo patri obtulit, ac sub earundem rerum symbolis apostolis, quos tunc novi testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; et eisdem eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, praecepit per verba: Hoc facite in meam commemorationem. Sic Concilium Tridentinum sess. 22. Cap. 1.

Quamvis itaque in lege veteri plura fuerint sacrificia, in nova tamen hoc unicum est, quod omnium legalium hostiarum differentiam tanto perfectius complectitur, quanto excellentior Deoque perfectior est victima, quae in eo immolatur.

Est igitur missa sacrificium *la t re u t i c u m* sive honorarium oblatum Deo ad summum et supremum cultum atque honorem ipsi exhibendum, tamquam primo principio et ultimo fini nostro in protestationem infinitae eius excellentiae, dominii

et maiestatis nostraeque ab eo dependentiae, servitatis et subjectionis. Est eucharisticum in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis naturae, gratiae et gloriae collatis et conferendis a Deo, ut summo benefactore. Est propitiatorium et satisfactorium pro peccatis et poenis debitis; applicat enim omnibus, pro quibus offertur, vim et virtutem sacrificii crucis, immo est idem sacrificium quoad substantiam, eadam hostia, idem offerens, licet diverso modo offeratur.

Ideo vero propitiatorium dicitur, quia hac oblatione placatus Deus gratiam et donum poenitentiae peccatoribus, obicem non ponentibus, concedit; poenas item, peccatis debitas, relaxat, quia per ipsum applicatur sacrificium Christi, qui pro peccatis totius mundi in cruce satisfecit. Easdem poenas remittit defunctis existentibus in purgatorio, quia ad eum quoque finem a Christo institutum est, ut constat ex potestate, quae confertur sacerdotibus in ordinatione, offerendi pro vivis et defunctis; nec potest hoc effectu carere, quia ex parte illorum nullus obex esse potest. Porro in illis, pro quibus tantum offertur, sive vivis, sive defunctis, tanta erit poenae remissio, quantam Christus, ex sua misericordia, taxavit; in iis vero, qui simul etiam offerunt, augetur pro quorumlibet affectu et devotione.

Denique quia Christus non solum remissionem peccatorum, sed alia quaecunque beneficia nobis promeruit: idcirco hoc sacrificium est etiam omnium bonorum impetratorium; spiritualium quidem primo et per se, temporalium vero secundo et quatenus ad spiritualia conducunt. Sed quia ex se vim habet dumtaxat impetrandi in genere: ut aliquid determinatum impetretur, debet ad illud offerentis intentio specialiter dirigi. Ad impetrandum autem pro Ecclesia semper intervenit eiusdem ecclesiae intentio, praesertim quoad ea, quae in orationibus missae a Deo petuntur; nam ipsa quoque ecclesia est offerens in persona sacerdotis ministri sui.

Cum vero sacrificium primum sit munus cuiuslibet religionis et plane deceat, ut christiana religio, qua nulla perfectior et sublimior esse potest, nobilissimum habeat sacrificium; haec ipsa huius sacrificii ineffabilis praestantia et excellentia jam ex fine propter quem, ceteris omnibus abolitis, institutum fuit, supradictis videlicet effectibus, suapte patet. Colligitur vero secundo ex eo, quod in hoc sacrificio offertur, videlicet Christus Dominus, verus Deus et verus homo; et quia nihil excelsius illo est, ideo ratione ipsius actio ipsa sacrificandi omnes actiones excedit, etiam actus sanctorum in coelis Deum colentium et amantium. Tertio ex persona, cui offertur, qui est solus Deus. Nulli enim sanctorum, nec ipsi B. Virgini offerri potest, sed ex intrinseca rei natura convenit soli Deo; quia per sacrificium testificamur Deum esse principium et finem ultimum nostrum et supremum dominum omnium rerum, cui in signum nostrae subjectionis aliquod sensibile offerimus ad significandum per rem oblatam sacrificium internum, quo anima se offert Deo sicut principio suae creationis et sicut fini suae beatificationis. Hoc autem ut alicui creaturae conveniat, nec ipse Deus efficere potest. Quarto ex ipsa consecratione, qua panis et vinum in corpus et sanguinem Christi trans-

substantiantur, manentibus accidentibus sine subjecto. Est autem haec actio omnino supernaturalis, quae nullo modo pendere potest ab aliqua potentia creata, tamquam a causa principali, quia Deus solus efficit transsubstantiationem. Quinto denique ex valore ipsius sacrificii, qui est infinitus sicut merita et passio Christi; ac proinde aequae placet Deo ac mors eius in cruce, quamvis effectus, quia per modum impetrationis adplicatur, finitus sit.

Ex quibus omnibus per se patulum est nullam posse maiorem in hac vita aut praestabiliorem actionem a mortalibus exerceri, quam offerre Deo hoc sacrificium.

Porro vero sequitur aperte, quod sacerdos, qui hoc sacrificium peragit, per omnia talis esse et ita se gerere debeat, ne quid in ipso sit, quod Christum dedecet, sicut legatus, regis personam sustinens, summopere cavet, ne quid indecorum et suo munere indignum comittat.

Nulla quippe est inter homines dignitas, nulla excellentia, cui possit sacerdotalis sublimitas comparari. Omnium principum fulgorem superat, ut loquuntur S. Patres, omnium regum potestatem excedit. Illorum enim auctoritas circa temporalia et terrena versatur: Sacerdotis autem potestas etiam ad aeterna et coelestia extenditur; pro quibus comparandis omnes principes et reges ad sacerdotes confugere, opem eorum implorare, seque illis subicere non erubescunt.

Ideo ab Apostolo dictus est sacerdos „ab hominibus assumi“, ut offerat dona et sacrificia; acsi super alios elevatus communem hominum conditionem antecellat, quasi mediator Dei et hominum, in his, quae sunt ad Deum, constitutus. Ideo a Malachia propheta angelis aequiparatur, dicente „labia sacerdotis custodient scientiam et legem requirunt ex ore eius, angelus enim domini exercituum est.“ Immo ex potestate, quam habet absolvendi a peccatis et conficiendi corpus et sanguinem Christi ex mente S. Gregorii Nazianzeni etiam angelis superior et quaedam ei divinitas inest, cum alios efficiat Deos, (Jo. 10, 34) divinae videlicet naturae consortes. (II. Petri 1, 4.)

Haec nos diligenter considerare oportet, venerabiles ac dilectissimi, ne ad nos pertineat psalmographi sententia, dicentis: „homo cum in honore esset non intellexit.“ Nihil in nobis terrenum sit, nihil commune cum populo. Sit angelica conversatio, vita divina, mores illibati. Quod olim David de templi aedificatione, id sibi unusquisque nostrum de divini sacrificii oblatione et sumptione dictum putet: „Opus grande est, neque enim homini praeparatur habitatio, sed Deo.“

Ad Deum igitur accessuri, ut ipsius Dei unigenitum filium sacrificemus, cum timore et tremore tantum opus aggrediamur. Probet seipsum unusquisque nostrum et praevis dispositionibus se praeparet, ut quanto uberiores ex hoc sacrificio fructus percipiat.

Sunt vero tres praecipue idmodi dispositiones, quae in sacerdote ad rite celebrandum requiruntur, videlicet: puritas vitae, rectitudo intentionis et actualis devotio.

1. *Puritas vitae* in duobus consistit: primum ut sit mundus ab omni peccato non solum mortali, sed etiam veniali deliberato et scienter admissio atque ab omni affectu erga ipsa peccata venialia. Levia quidem peccata omnino vitare nequimus; at vero ipsorum affectum penitus ex animo evellere et possumus et debemus ita, ut nulli eorum voluntate et affectu inhaereamus.

Alterum est, ut conetur unusquisque nostrum omni studio esse purus, sanctus et omni virtute ornatus, sibi que unusquisque nostrum peculiariter dictum reputet: „Qui iustus est, justificetur adhuc et sanctus sanctificetur adhuc.“ — Apprime S. Joannes Chrysost. exclamat verbis illis certe vobis omnibus aliunde notis: „Quo non oportet esse puriorem tali fruentem sacrificio? Quo solari radio non splendidiorem manum carnem hanc dividentem? Os, quod igne spirituali repletur? Linguam, quae tremendo nimis sanguine rubescit? Cogita, qualis insignitus honore, quali mensa fruaris? Quod angeli videntes horrescunt, hoc nos pascimur, huic nos unimur facti cum Christo unum corpus et una caro.“ Et recte docet S. Thomas Aqu. proprium effectum huius sacramenti esse hominem in Deum transformare et ipsi per amorem assimilare. Qua ergo fide debet esse imbutus, qua spe roboratus, qua succensus charitate, qua praeditus innocentia, qui talem victimam quotidie immolat, Deumque suscipit et in ipsum mystice transformatur? Quodsi dispositio, ut aiunt philosophi, eiusdem rationis esse debet cum forma, ad quam tendit: divina, procul dubio, dispositio necessaria erit, ut recipiatur cibus divinus vita sic instituta, ut divina sit et superhumana mundanaeque atque carnali prorsus opposita. Qui sic vivit secedit a creaturis et soli Deo adhaeret. Solus Deus in intellectu eius est, solus in voluntate, solus in colloquiis, solus in operibus. Nihil erit in illo, quod sapiat mundum, quod carnem redolet et sensum; seipsum odio habebit, corpus jugi mortificatione crucifiget, divitias spernet, honores fugiet, amabit nesciri et pro nihilo reputari.

Discutiamus ergo vitam nostram et si talem nequaquam esse, sed adhuc terrenam deprehenderimus, sedula virtutum exercitatione in divinam transferre satagamus!

Huc etiam pertinet externa corporum et vestium mundities, gravitas et maturitas, quae presbyterum, hoc est seniore, decent talisque compositio totius hominis, ut omnes jam vel ex solo aspectu aedificentur.

2. Altera dispositio ad celebrandum est *rectitudo intentionis*; virtutis enim laudem vel vitii notam a fine, quem intendimus, actiones nostrae sortiuntur. Intentio autem, ut recta sit, non solum excludit omnem finem malum et alienum ab ipsa sacrificii institutione, sed etiam vetat ad illud accedere ex sola consuetudine sine actuali tanti mysterii consideratione et praevia praeparatione.

Sacerdos itaque celebraturus diligenter attendat, quo fine moveatur. Num coelestem panem quaerat et non terrestrem? Num animae salutem et non corporis emolumentum? Ne sacrificio pro mundi vita instituto in sui perniciem abutatur. Finem sibi praefigat excelsum, coelestem, supernaturalem, qui Dei gloriam respiciat,

propriam salutem, perfectionem ac proximi utilitatem. Eo dirigat suam intentionem ut per hanc victimam salutarem purgetur a peccatis, a languoribus animae curetur et ab ingruentibus malis protegatur; ut ab aliqua tentatione et adversitate eripiat; ut aliquod beneficium impetret et de perceptis gratias agat; ut virtutes, augmentum gratiae et donum perseverantiae obtineat; ut pro variis proximorum necessitatibus et pro requie defunctorum interpellat, et universam ecclesiam Deo commendat. Ut cultum latriae Deo exhibeat sanctisque honorem et venerationem. Ut Christi passionem et mortem commemoret, sicut ipse in ultima coena praecepit. Ut emendatus ab omni inquinamento carnis et spiritus seipsum Deo conjungat et Christo inseparabiliter uniat cum ipso, ut voluit, consummatus in unum.

Ex his et aliis huiusmodi motivis intentionem ante Missam dirigere oportet, commendando nominatim etiam eam personam vel eam rem ad cuius specialem intentionem applicare intendit.

3. Tertia dispositio in actuali devotione consistit, quam ut in se excitet sacerdos, satagere debet: primo, ut quidquid de hoc ineffabili mysterio, coelestiumque charismatum thesauris in eo reconditis, sacrosancta docet Ecclesia, firmiter apprehendat cum sublimissima eorundem aestimatione. Verbis enim consecrationis prolatis panis in corpus et vinum in sanguinem Christi transsubstantiantur; atque ibi adest sub specierum velamine illud purissimum corpus, quod pro salute nostra cruci affixum fuit; adest sanguis, qui pro nobis effusus est; adest anima gloriosa, in qua sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae Dei; adest Christus verus Deus et verus homo mirabilis in maiestate sua, qui venturus est judicare vivos et mortuos et saeculum per ignem. — Necessaria secundo est ad excitandam devotionem humilitas, quae prae ceteris virtutibus in huius sacramenti institutione enituit. Christus enim cum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum et sub exiguis speciebus panis et vini corpus et sanguinem atque divinitatem conclusit seipsum exponens etiam peccatorum injuriis et sceleratorum contrectationi. Par igitur est sacerdotem tantam humilitatem imitari, in suum nihilum recidere et nihil de se praesumere. Sola humilitas est, quae digne nos praeparat ad tantum hospitem suscipiendum. Nulla nostra dispositio, nulla industria nos dignos reddit, sed sola Dei gratia; quapropter debemus nostram indignitatem agnoscere et soli divinae misericordiae inniti. Tertio quia Christus huius mensae delicias acerbissima sua passione nobis promeruit, sanctos sacerdotes legimus ignem devotionis in se solitos succendere jejuniis et mortificationis operibus; quos et nos imitari decet. Agno pro nobis occiso nosmetipsos diligenter immolantes silentio, solitudine, abstinentia, sensuum custodia et mortificatione juxta cuiusque vires et conditionem. Multum denique prodest ad devotionem ingens fames, fervens videlicet amor et desiderium huius angelici panis, ad quem sumendum nos amantissime invitat Dominus dicens: Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Quod, si desit desiderium, illud saltem anhelare et

a Domino petere debemus ferventissimis amoris actibus; desiderium enim pauperum exaudiet et animam esurgentem satiabit.

In Missa igitur debite celebranda aliqua praecedere debent, alia eandem, dum offertur comitari, alia demum subsequi.

1. Praecedere debet solida praeparatio; pervulgatum quippe aequid sanctos Patres axioma est, quod talem se animae exhibet Deus, qualem se illa praeparat Deo. Et si pauci sint, qui admirabiles huius sacri convivii in se sentiunt effectus, hoc inde est, quia pauci sunt, qui se ad illos recipiendos rite praeparent; pauci inquam, qui serio corde recogitent se ad sancta sanctorum, ad altare Dei, ad Deum ipsum accedere. — Ideo multi infirmi sunt et imbecilles et dormiunt multi. Probet ergo seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat; ac perpendat etiam illud Sapientis monitum: ante orationem praepara animam tuam et noli esse quasi homo, qui tentat Deum.

Praeparatio haec una remota, alia proxima est. Remota in eo consistit, dum sacerdos jam praecedenti die cogitat se die crastina hostiam salutarem omnipotenti Deo oblaturum eique cogitationi indormit addens breves affectus reverentiae, amoris et desiderii atque sequenti die in iisdem cogitationibus et affectibus evigilat, diligenter cavendo, ne animus ita se negotiis aliis immergat et ad externa dilabatur, ut cum tempus celebrandi advenerit, ad se revocari et recolligi non possit. — Proxima: ante celebrationem omnibus cogitationibus terrenis abjectis, omnique seposita aliarum rerum agendarum sollicitudine, ad sola coelestia mentem erigit, conscientiam discutit et, si opus, sacramentali confessione maculas eluit; tum breve aliquod tempus sumit, quo fidem mysterii excitet, charitatem accendat, passionem Domini commemoret, intentionem formet, Dei opem sibi et aliis flagitet, et auxilium quoque B. Virginis et Sanctorum ferventer imploret. Horum actuum et affectuum formulas orationes praeparatoriae, quae hoc fine vulgatae et in sacristiis praesto esse solent, suppeditabunt; quibus expeditis psalmi et orationes ante Missam celebrandam in Missali praescriptae recitantur. Hos ipsos actus et affectus excitabunt, dummodo cum sensu et intelligentia dicantur, ipsae preces intra induendum dicendae et ab Ecclesia praescriptae. Sicut enim reges et magistratus non vulgari et quotidiano vestitu in publicis functionibus uti solent sed augustiore, ut potestas eorum appareat et eis reverentia concilietur: ita sacerdos celebraturus sacro et peculiari utitur habitu amictu scilicet, alba, cingulo, manipulo, stola et casula sive planeta, quibus et passio Christi ante sacrificium recolenda repraesentatur et virtutes exprimuntur, quibus ornari celebrantem par est, ut sacerdotio fungatur in iustitia et sanctitate veritatis.

2. Ipsam celebrationem summa reverentia comitetur et attentio et devotio. Reverentia motus exteriores componit, ut modeste graviterque fiant, praescriptis ritibus exactissime servatis, summaque cum humilitate, quae omnino necessaria est hostiam immaculatam in conspectu Dei et angelorum offerenti. Attentio mentem coercet et iis, quae aguntur affigit, ne ad alia defluat et vagetur. Devotio

voluntatem inflamat, ne languide et ex consuetudine sacris operemur, sed cum ingenti fervore solertique studio Deum placandi et colendi.

Quia vero animus, parum tenax recti, facile distrahitur, quibusdam quasi vinculis adstringi debet et retineri, ut ad singulas Missae partes raptim quidem et breviter, sed eo intensiore animo et renovetur attentio et congrui affectus excitentur. Talis est affectus *contritionis*, qui ante altaris gradus peragitur, ubi sacerdos nomine etiam populi se tamquam reum summi Iudicis tribunali sistit et corde contrito generali confessione noxas expiat. Deinde affectus *glorificationis*, quae introitu, et reliquis usque ad epistolam continetur. Tertia *doctrinae*, sive instructionis et *fidei*, quae epistolam, evangelium et symbolum monita salutis scilicet a Prophetis, ab Apostolis et ab ipso Christo nobis tradita et ab Ecclesia proposita cum reverentia suscipienda, ac fide viva tenenda proponunt. Porro *oblationis*, hostiae oblationem continens, omniumque fidelium, pro quibus oramus et offerimus, commemorationem. Tum *communio* ab illis verbis „Communicantes“ usque ad postcommunionem, qua animus in sublime erigendus et affectus ad divinam unionem, quae communionem peragitur, disponendus. Tandem *gratiarum actionis* a postcommunionem usque ad finem. Singulae hae partes velut totidem stationes sunt figendae attentionis et excitandorum devotionis affectuum.

3. Missae celebrationem tandem *sequatur* gratiarum actio, quae quanto impensius fit et exactius, tanto erit copiosior fructus oblatis sacrificii. Sicut enim ingratitude fontem divinae largitatis exsiccet, ita gratitudo ubertatem aperit coelestium benedictionum. Hoc unum est, quod a nobis expectat Deus, ut grati simus et memores beneficiorum eius. Et quia cum Filio omnia nobis donavit Pater, ipsum pro nostris et aliorum necessitatibus humiliter et ferventer deprecemur, rogantes ut penetret huius sacramenti virtus intima nostra et quidquid vitiosum est, mortificet et eradicet. Cui jungendum est efficax propositum eundi de virtute in virtutem in conspectu Dei, donec plane formetur in nobis Christus, cuius gratia erigat cor nostrum ad se in coelum, neque permittat nos vagari super terram.

Haec, Venerabiles Fratres et Filii Dilectissimi. ductu praesertim tractatus ascetici Cardinalis Bona (de Sacrificio Missae) Vobis legenda, meditanda et retinenda, hac vice, proponere desideraveram, ut incitamenta quaedam suggeram ad proprium et praecipuum munus vestrum, unde et nomen habetis et dignitatem, quanto rectius et dignius quantoque utilius et salubrius peragendi.

Quod si feceritis ac Sacrificium isthoc laudis, gratiarum actionis, propitiationis et impetrationis, ad exigentiam Sanctae matris Ecclesiae, quam dignissime et devotissime obtuleritis: placebit, sine dubio, etiam quantum ad vos, Sacrificium vestrum Deo, abunde recipietis gratiam pro gratia, Deum placabitis et efficaciter impetrabitis cuncta bona salutaria pro vobis et pro iis, pro quibus deprecatores constituti estis.

Quotidie haurientes de fontibus Salvatoris, pro vobismetipsis et populo Dei, augebuntur incrementa frugum justitiae; abundabit in vobis et illis zelus disciplinae salutaris et cum eo fervor observantiae quadragesimalis, dierum sanctificationis nostrae, quibus emundati a peccatis vita vivamus eius, qui factus est pro nobis panis, quem qui manducat digne, vivet in aeternum.

Accipite Mandatum quadragesimale pro anno et fidelibus quoque diligentur observandum inculcate.

Datum Quinque-Ecclesiis, Dominica Septuagesimae anni Domini 1889.
ide 17-a mensis Februarii.

Ferdinandus, m. p.

Episcopus.

PEL

MANDATUM QUADRAGESIMALE

Anno Domini 1889.

(Mandatum
quadra-
gesimale.)

Circa observantiam *jejunii et abstinentiae* per annum etiam vi indultus Apostolici sequentia, dispensando in Domino et indulgendo quoad clerum tam saecularem, quam regularem (quin huius peculiaribus statutis derogetur) et quoad laicos Dioecesis Nostrae, statuimus:

1. Dies jejunii cum unica ad satietatem refectione et cum abstinentia a carnibus sint:

a) Feriae IV. et VI. Adventus, b) Feriae IV., VI. et Sabbata Quadragesimae, c) Omnes dies feriales hebdomadae majoris, d) Omnes per annum dies quatuor temporum. Tandem e) Pervigiliae festorum Nativitatis Domini, Pentecostes, ss. Apostolorum Petri et Pauli, Assumptionis B. M. V. et Omnium Sanctorum.

2. Dies jejunii, quibus unica quidem refectio pariter observanda est, usus tamen carniū etiam in exigua vespertina collatione permittitur, sint omnes reliquae feriae Quadragesimae, quae supra (puncto 1.) non eximuntur.

3. Diebus Dominicis Quadragesimae usus carniū permittitur.

4. Dies simpliciter abstinentiales, quibus quidem saepius refici permissum est, sed a carnibus abstinendum venit, sunt omnes reliquae per annum Feriae VI-ae, quae non sunt dies jejunii et superius (puncto 1 et 2) non comprehenduntur. Ab abstinentia enim dierum Sabbati per annum vi indultus apostolici, qui volunt, hoc quoque anno relevati sunt.

5. Condimenti ciborum instar quaecunque pinguedinem adhiberi permitimus. Exceptis solummodo Feriis VI-is Quadragesimae, Feriis item VI-is quatuor temporum, Vigilia Nativitatis Domini, et exceptis collationibus vespertinis omnium vigiliarum supra (puncto 1.) recensitarum.

Hortamur vero omnes in Domino et monemus hoc indultu neque abstinentiam diei Sabbati abrogatam, neque legem jejunii e medio sublatam vel suo vigore exutam esse. Lex ecclesiastici jejunii et abstinentiae manet, et qui eam ad litteram sequi et explere porro quoque malunt, meritis augebuntur. Qui tamen hac dispensatione utuntur, eos id licite facere, neque per id ulli officio deesse. Dummodo hanc indulgentiam uberioribus precibus, pietatis exercitiis ac operibus atque cumprimis, qui opibus valent, amplioribus eleemosynis compensare satagant.

Datum Quinque-Ecclesiis Dominica Septuagesimae anni Domini 1889.

Ferdinandus m. p.
Eppus.

IV.

667

1889

A vallás és közoktatástügyi m. kir. minisztertől: 49167/1888. Szives mi-
heztartás és megfelelő körzés végett tisztelettel értesitem a Főtisztelendő főhatóságot, (Andr.Kopcsa munero docendi pri- vator.)
hogy Kopcsa András domasinai gör. kath. tanítót, ki a budapesti kir. ítélőtábla
mult évi október hó 1-én 25074. szám alatt hozott jogérvényes ítélete szerint a
btk. 341. §-ba ütköző s 334. §-a szerint minősülő lopás vétségében bűnösnek mon-
datván ki, s ezért egy hónapi fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítéltetett, a ta-
nítói pályától eltiltottam. Budapest, 1889. évi január hó 4-én. Grf. Csáky, s. k.

668

1889

A baranya szent-istváni róm. kath. iskolánál ujonnan szervezett másodosztályu (Concursus pro Statione II. docentis in Szt.-István)
tanítói állomásra f. évi márczius 4-éig pályázat hirdettetik. - Díjazása: évi 316 ft
a hitközségtől, utólagos negyedévi részletekben; minden hozzájáró tanköteles gyer-
mek után még 30 kr. és 1 szobából álló lakás. A pályázók folyamodványait a
kertületi esperesnél Herczeg-Szőllősen nyujtsák be. Csak tanképesített egyének pályáz-
hatnak. — A tannyelv: német-magyar.

669

1888

A kakasdi évnegyedenként utólagosan esedékes 300 ft évi fizetéssel és (Cocursus pro statione doc. in Kakasd.)
egy szobából álló lakással javadalmazott I. osztályu r. kath. tanítói állomásra f. é.
márczius hó 9-éig bezárólag pályázat hirdettetik. Tannyelv német-magyar. A meg-
választandó tanító saját osztályán kívül köteles az egyik ismétlő osztályt is vezetni,
valamint naponként a tanulók fölött a templomban és körmenetek alkalmával fel-
ügyelni. A megválasztott, ha távollevő, a legközelebbi vasuti vagy gőzhajói állo-
mástól Kakasdig adandó községi kocsin kívül 5 ft utiköltségre számíthat; míg ha
környékbeli, az ideszállító községi kocsin kívül egyéb uti átalányra nem tarthat igényt.
Az állomás azonnal elfoglalandó. A kellőleg felszerelt folyamodványok küldendők
Kakasdra (Tolna megye).

Stephanus Fülöp, cooperator Szigetvárensis nominatus est vicarius (Personalia.)
ibidem; Josephus Schmeller cooperator Olaszensis nominatus est administrator
Köblényensis. Missi sunt cooperator: Henricus Dobose Bogád ad Mohács;
Josephus Katies Mohács ad Bogád; Edmundus Kirschane Berement ad Kéménd;
Desiderius Neumayer Kéménd ad Berement.

Datum Quinque-Ecclesiis die 25-a Februarii 1889.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

V.

843

1889

Die 17-a Martii a. c. piam animam Creatori reddidit Polae, quorsum se clementiam aëris quaesiturus recepit, Julius Gruber, subregens seminarii puorum et adjunctus scholarum dioecesanarum inspectoris, SS. Theologiae et Juris Canonici doctor, qui a. 1848. natus, a. 1871. presbyter ordinatus protocollistam et actuarium Officii Dioecesani, ab a. 1872. notarium S. Sedis Consistorialis agens labefactata interim valetudine a. 1878. novitiatui Ordinis S. Benedicti strictioris observantiae in monasterio ad Petrum girantem (Pierre-qui-vire.) in Gallia nomen dedit, a. 1879. in Dioecesim reversus ab a. 1880. ad servitia Ordinarii deputatus, ab a. 1882. in seminario vice-rectoris, ab a. 1886. subregentis munus gessit. Cuius animam consuetis fratrum suffragiis commendo.

(Mors Julii
Gruber
sacerd.)

829

1889

Az egyházmegyei tanítók részére az 1888. évre kitűzött és összesen csak 36 tanító által írásban kidolgozott nevelés- és gazdaságtani tételekre nézve a bírálat eredményét a következőkben közlöm az egyházmegyei tanítókkal:

(Tanfelügye-
lői vélemény
az egyházm.
tanítók írás-
beli dolgoza-
tai felett.)

Altalában az egyházmegyében az összes esperesi kerületek hat tanítóegyletté csoportosulván, azokban az egyleti szellem, mely a kitűzött tételek megoldása iránti érdeklődésben is kell hogy nyilvánuljon, a beküldött dolgozatok feltűnően csekély számánál és részben gyarlóságánál fogva is, úgy látszik, nincs a tanítók által eléggé ápolva.

Ugyanis a pécsvidéki egylet területéről csak 17-en nyújtottak be dolgozatot és pedig a pécsi esperesi kerületben: Pfeffermann Gáspár szabolcsi, Vexler István magyar-sórósi, Batori József p.-bogádi és Rivészy Antal nagy-kozári tanítók; a sz.-lőrinczi esp. kerületben csak Herendy Kálmán helesfai tanító; a pécsváradiban: Jakab Fülöp nádasdi, Kremmer Károly hirdi, Nagy Mihály hosszú hetényi, Molnár Tivadar szilágyi, Lutz János ó-bányai tanítók; a szigetváriban: Morvay Károly csebényi, Bodonyi Nándor baranya-sellyei, Zindl József sztárai, Geyer Miklós boldogasszonyfai, Waldfogl Ferenc potonyi, Fuchs Simon lakócsai és Frink bánfai tanítók, kik habár kivétel nélkül dicséretes szorgalmat tanusítottak, mindazonáltal Pfefferman Gáspár, Jakab Fülöp, Morvay Károly és Bodonyi Nándor sikerült dolgozatai itt külön is kiemelendők.

A mohácsvidéki egylet területén a németbólyi kerületből Szekeres Ágoston udvardi, Klein Dezső németbólyi, Csekey Péter ráczpetrei, Koleszárics Mátyás

lotárdi, Lauer Károly kis-budmíri, Schwell Károly szőkédi, Koleszárics Ferenc szemelyi, Grécz János átai, Fischer Ede herendi és a mária-kéméendi kerületből Farkas Kamil szebényi tanítók, összesen tizen küldtek be dolgozatokat, melyekben nagyrészt mind a két tétel tárgyalva van és több vagy kevesebb sikerrel meg is oldva. Kitűnnek azonban Szekeres Ágoston, Klein Dezső, Csekey Péter és Koleszárics Mátyás dolgozatai.

A siklósvidéki egylet területéhez tartozó baranyavári esp. kerületben dolgozatokat készítettek és egyik vagy másik tétel fejtegetése körül elismerésre méltó igyekezetet tanusítottak: Müller Antal monostori, Lieber Imre német-palkonyai, Scheidl Mihály herczeg-mároki, Szayk József darázsi, Jung Ferencz batinai, Orehojo Béla batinai; a siklói kerületben Müller Imre német-mároki és a németii kerületben Vágner György daróczyhalmi tanítók.

A saásd-szegzárd- és tamás-vidéki egyletek roppant területéről csak egyetlen dolgozat érkezett be, Horváth Ignác szegzárdújvárosi tanítótól, a ki különben más alkalommal is példás szorgalommal fejtegette a kitűzött tételeket.

1883-ban az egyhm. tanítók dolgozatai a százat meghaladták, tavál már negyvenre apadtak le és jelenleg ennél is kevesebb azok száma, kik az önképzésnek e szükséges nemével a kath. tan- és nevelés-ügy érdekében tevékenységet fejtenek ki. Ily feltűnő mérvben növekedő közöny mellett nem érvényesülhet azon magasztos cél, melyet a törvény a tanítói tanácskozmányok megtartása s a tételek évenkénti kitűzése által elérni kíván.

Azon reményben, hogy az egyházmegyei tanítók, belátva az ily közöny káros következményeit, melyek mind saját szellemi haladásukra, mind az egyházmegyei tan- és nevelésügyre e kötelesség teljesítésének elmulasztásából származnak, a jövőre ez érdemben nagyobb érdeklődést fognak tanusítani: az 1889-iki évre a következő tételek tűztnek ki a tanítói értekezletek tárgyául:

A neveléstanból: Mely indokok vezérelték a magyar püspöki kart, midőn a legutóbbi „országos képviseleti tanitógyűlés“-re a kath. tanitógyuletek küldötteit nem bocsájtotta be? Vajjon ezen indokból megengedhető-e, hogy a kath. tanitók azon mozgalmakhoz csatlakozzanak, melyek legujabban egy egyetemes tanitógyűlés összehívása iránt országszerte megindultak és a szabadelvű tanügyi lapokban nyilvánoságra hozattak?

A gazdaságtanból: A méh-, selyem-, gyümölcs- és baromtenyésztés alkalmas tényező-e arra nézve, hogy a falusi földműves gazda a jelenleg uralkodó alacsony gabnaárakból keletkezett jövedelmi veszteségét egészben vagy részben pótolhassa, és minő befolyást gyakorolhat a tanító ennek okszerű kivitelére a népnél? *Szeifricz István, s. k. egyházmegyei tanfelügyelő.*

méltóságu Püspök Ur! A báró Sina Simon-féle népiskolai volt tanítók segélyezésére ^(Concursus pro stipendio B. Sinaiano.) rendelt alapítványnál, egyenként évi száz (100) frtos két hely levén üresedésben: tisztelettel felkérem Nagyméltóságodat, hogy ezen helyek betöltése czéljából, az 1868. évi október hó 11-én 15784. szám alatt közölt alapító-levél értelmében, hármas kijelölését folyó évi márczius hó végeig hozzám juttatni sziveskedjék. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1889. évi február hó 10-én. Gr. Csáky s. k.

Tájékozássul megjegyeztetik, hogy a kérdéses alaptól segélyre igényt tarthatnak azon magyar és erdélyországi kiérdemült néptanítók:

1-szor: kik aggkor avagy más oknál fogva, de önhibájukon kívül, néptanítói tisztük teljesítésére alkalmatlanokká váltak és keresetképtelenek.

2-szor: kik annyi vagyonnal nem bírnak, hogy abból megélhetnének, sem más segélyt nem élveznek, vagy legalább nem oly mérvben, hogy abból, vagyonuk jövedelmét is hozzávéve, megélhetnének.

3-szor: kik igazolják, hogy míg hivatalukat viselni képesek valának, azt híven és buzgón betöltötték s feddhetlen életet éltek és élnek.

4-szer: több folyamodó közül a szegényebbek és azok fognak első sorban figyelembe vétetni, kik multjok- és jellemökről kitünőbb bizonyítványokat bírnak felmutatni.

5-szor: végre a fentebbi kellékekkel bírt tanítók szegény árvái, amennyiben keresetképtelen néptanítók elegendő számmal nem jelentkeznének.

6-szor: az alapítványi segélyt a tanítók életfogytiglan élvezik.

Árva fiuk tizenhatsz, leányok tizenöt éves korukig élvezendik, megjegyeztetvén, miszerint egy árva segélye évi harminczhat, két testvér árva segélydija hetvenkét, több testvér árva segélye száz forintot meg nem haladhat.

7-szer: Széchenyi-Kollonics-féle segélydíjt élvező római és görög katolikus néptanítók, a báró Sina Simon-féle segélydíjban részesítettén, az előbbinek élvezetétől elesnek. — Ezen két alapítványból ugyanazon egyén egy időben segélyt nem huzhat.

Netaláni folyamodványok hivatalomnál csak márczius 30-ig fogadtatnak el.

831

1889

A vallás és közokt. m. kir. ministertől. 480 eln. szám. Nagyméltóságu Püspök Úr! A pénzügyministerium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök úr f. évi február hó 2-án 62803/ex 1888. sz. a. kibocsátott körrendeletében valamennyi pénzügyi hatóságot értesítette, hogy a „Magyar Földhitelintézet“, a „Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete“, a „Nagyszebeni földhitelintézet“, az „Osztrák-magyar bank“, a „Pesti magyar kereskedelmi bank“, a „Magyar jelzálog hitelbank“, és a „Magyar országos központi takarékpénztár“ záloglevelei, továbbá a ^(Chartae, quae hypothecae instar acceptari possunt.)

„Pesti hazai I-ső takarékpénztár“ kamatozó kötvényei, a „Pesti magyar kereskedelmi bank“ községi kötvényei, és a „Magyar jelzálog hitelbank“ kamatozó nyereségy kötvényei az 1887. október 1-én tartott minisztertanács határozatában foglalt elvi megállapodás folytán a pénzügyi igazgatás minden ágazatában üzleti biztosítékul és bánatpénzül további intézkedésig elfogadhatók. Miről van szerencsém Excellenciádat tudomás és további szives intézkedés végett értesíteni. Fogadja Excellenciád kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1889 évi február 25-én. Gr. Csáky s. k.

832

1889

(Concursus
pro statione
cantoris-
docentis in
Mözs.)

Tolnamegyébe és a szegzárdi róm. kath. tanfelügyelői kerületbe keblezett Mözs községi kántor-tanító állomásra, mely Moszbacher Antal halálozása által üresedésbe jött, pályázat hirdettetik f. é. ápril hó 11-ére, melylyel következő jövedékek vannak összekapcsolva: A szilárd anyagból épült száraz házban van 2 szobája, 2 konyhája, éléskamrája, padlása, pinczéje, istálló téhen és sertés-tartásra, udvara, kis kertje és a segéd számára egy szobája. A község, mely egészen katholikus — pénztárából negyedévenként készpénzben kap 142 frtot. Ismétlő oktatásért 52 frt 50 kr. Kántor és tanító-segéd tartásra 52 frt 50 kr. Az eddig természetben adott 60 pozs. mérő kétszeres buza és 2 szekér széna helyett 200 frt o. é. A községtől bir 590 □ öl szántóföldet és 1245 □ öl rétet; a szegzárdi alapítványi uradalomtól 24,600 □ öl javadalmi szántóföldet, melyet maga műveltet; 14 öl hasábos keményfát, melyből az iskolát fűti és a melyeket a község vág és behord. Ugyanezen kegyuraságtól kap dézsma-járandóság megváltásául 170 frtot. Kötelmei ezek; tartozik egy okleveles segéd kántor-tanítót élelmezni és fizetni; ki az egyik osztályt önállólag kezeli és a kántori teendőkben segédkezik. Köteles továbbá az ismétlő oktatás vezetését hetenkint 5 órán át teljesíteni segédjével együtt; az év nagyobb ünnepein az isteni szolgálatnál hangszerekkel kísértetik az egyházi ének. Az oktatási nyelv német és magyar; tartozik azonfelül minden negyedik ünnepvasárnapon tót nyelven énekelni és előimádkozni. A kellőleg felszerelt tolyamodványok Tolnára, az esperes-tanfelügyelői hivatalhoz küldendők ápril hó 10-ig; később érkezők tekintetbe nem vétetnek.

833

1889

(Pro statione
cant. docentis
in Szárász.)

A lengyeli plébániához tartozó Szárász község kántortanító állomására f. évi márczius hó 31-ig pályázat hirdettetik. Jövedelme: 1) Két szoba s egy konyhából álló lakás melléképületekkel. 2) 8 kat. hold szántóföld egy tagban, melyből 2 holdat a község mivel. 3) 1 kat. hold szőlő 1600 □ öl, melyet a kántortanító saját költségén műveltet meg. 4) Minden telkes háztól (24) $\frac{2}{8}$ buza $\frac{1}{8}$ rozs; 40 kr. 5) Minden kis házastól (19 pár) $\frac{2}{8}$ m. rozs 40 kr. 6) Minden zsellérpártól (4 pár) $\frac{1}{8}$ m. rozs 20 kr. 7) Bor minden szőlősgazdától 1 pint = 1 akó. 8) 7 mé-

ter 8l kemény hasábfá, melyből az iskola fűtendő. 9) Ismétlődő iskoláért: 10 írt. 10) Stola 5 írt. 11) Rét: 593 □ 8l. 12) Házikert: 151 □ 8l. A tannyelv német-magyar. A kellően felszerelt folyamodványok a kerületi espereshez küldendőek Varasdra p. Kis-Dorogh.

841

1889

A bikali kántortanítói állomásra f. évi martius 31-ig pályázat hirdettetik. (Concursus pro stat. cant.-doc. in Bikal.)
Az állomás jövedelme: 1) kényelmes lakás melléképülettel és 800 □ 8l nagyságu jó házi kerttel. 2) Minden pártól (van 80 pár) $\frac{2}{8}$ gabona (összesen 6 mérő buza és 34 mérő rozs) és 10 kr. 3) 6 8l hasábfá, melyből az iskola is fűtendő. 4) $\frac{1}{4}$ telek (egy 900 □ 8l nagyságu jó réttel) melyet a község munkál és az összes termést behordja. 5) 2 hold legelő, melyet a tanító maga munkáltat. 6) Ismétlődő iskolai oktatásért 21 írt. 7) Minden iskolás gyermektől (van 60) 50 kr. 8) Tanulmányi alapból 14 írt 24 kr. 9) Stola-ill eték 15—20 írt. 10) Tannyelv: magyar-német. 11) A templomban tartozik naponta orgonálni. A folyamodók irataikat Baranya-Bikalba az iskolaszéki elnökséghez küldjék. Az állomás ápril 1-én elfoglalandó.

770

1889

Notitiae redditur Clero dioecetano, fundum pensionalem emeritorum sacerdotum, donatis per Rss. Canonicum Antonium Walter 1000 flnis; item oblati per A.R. secretarium Episcopalem Josephum Pozsgay 300 flnis — universim 1300 flnis auctum esse. (Augmentum fundi pens. em. sac.)

Stephanus Krisztanics, administrator curatiae Nagy-Vejke, nominatus est curatus in Kisfalud; Carolus Bakody, curatus Kisfaludensis, nominatus est administrator curatiae Nagy-Vejke. (Personalit.)

Geyza Ujváry missus est cooperatore e Bükösd ad Bogdása; Aloysius Csizmadia e Bogdása ad Bükösd.

Datum Quinque-Ecclesiis die 16. Martii 1889.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

VI.

1293 - 1294

1889

Die 2-a Aprilis a. c. pie in Domino denatus est Stephanus Gjuri-
čič parochus Kesztlensis; qui natus a. 1816. ordinatus a. 1840. ab a. 1852 pa-
rochiae Ibafa, ab a. 1861. parochiae Bogdása, tandem ab a. 1876. parochiae Keszü
praeuit. (Mors Steph
Gjuričič &
Aloysii Nagy.)

Die 19-a Maii a. c. pie in Domino obiit Aloysius Nagy, emer.
VADiaconus districtus Értényensis, natus a. 1813, ordinatus a. 1837. qui ab a.
1850. in Vaszar, ab a. 1852. in Paári parochum egit, et a. 1887. sacrum jubilaré
celebravit.

Denatorum horum confratrum animas piis Sacerdotum dioecesanorum suf-
fragiis hisce commendo.

1295

1889

Praeses commissionis centralis pro fundo subsidiario regnicolari docentium
catholicorum, sequentem publicat provocationem, cum docentibus respectivis com-
municandam: (Pro subsidio
e fundo re-
gnicolari do-
centium re-
currere desi-
derantes su-
per agendis
edocentur.)

Fölvívás. Az országos kath. tanítói segélyalap működését iskolai ösztön-
díjak és segélypénzek adományozásával ez évben is folytatni fogja; miért is mind-
azok, kik az alapszabályok 8. és 15. §§-ai értelmében ily ösztöndíjak és segély-
pénzek elnyerésére joggal bírnak, ezennel felhivatnak, hogy kellően felszerelt folya-
modványaikat az alapszabályok 20. §-ának e) pontja értelmében az alesperes
kerületi alapgyűjtőbizottság, illetve az alesperes-kerületi tanfelügyelői hivatal útján
az illető egyházmegyei főtisztelendő hatósághoz f. évi július hó 15-éig indokolt
javaslat kíséretében beterjeszszék. Budapest, 1889. évi május hó 22-én. M á r k u s
G y u l a, s. k. az orsz. kath. tanítói segélyalap központi bizottságának elnöke.

1296

1889

Nexu subsequentis Intimati ministerialis provoco DD. Parochos, ut in
commissione, quae in communitatibus vi ordinum Gubernii eo fine instituitur, ut
lex de insitione variolarum vulgo vaccinatione executioni mandetur, partem capiant,
respective commissionis membra esse velint. Ordines Mi-
nisteriales de
vaccinatione.)

A vallás- és közoktatástügyi m. kir. ministertől. 16022. sz. Nagyméltóságú
Püspök Úr! A m. kir. belügyminister úr az 1887. évi XXII. t. cz. végrehajtása
iránt ugyanazon évben 40180. sz. alatt egy körrendeletet bocsátott ki a törvény-

hatóságokhoz, melynek 6-ik §-ában az foglaltatik, hogy a hivatalos védhimlő oltások szabályszerű keresztülvitelének ellenőrzésére hivatott s ezen rendelet értelmében városokban és községekben alakítandó bizottságoknak a lelkészek is tagjai. Ezen rendelet azonban annak idején az egyházmegyei hatóságokkal nem közöltetvén, többször fordultak elő esetek, midőn egyes lelkészek vonakodtak ezen bizottságban közreműködni mindaddig, míg egyházi főhatóságuk által e részben utasítva nem lesznek. Nehogy azonban a jövőben hasonló körülmények által az említett fontos közegészségügyi törvény szigorú végrehajtása akadályoztassék és tekintve azt, hogy a pontos végrehajtásnak egyik biztosítékául szolgál, ha az ezen eljárást ellenőrző bizottságban a saját felekezete körében nem csak a helyi, de a családi viszonyokat is ismerő lelkész szintén részt vesz; tisztelettel felkérem Excellenciádat, hogy lelkészkedő papságát a városokban és községekben alakítandó védhimlő-oltási-ellenőrző bizottságokba való közreműködésre utasítani méltóztassék. Fogadja Excellenciád kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1889. évi április hó 29-én. Gróf Csáky s. k.

1297

1889

Eatenus sequens communicatur rescriptum ministeriale:

(De introdu-
cenda unifor-
mitate in in-
terpunctione
numerationum.)

A vallás és közoktatásügyi m. kir. ministertől. 1.032 eln. szám. Nagyméltóságú Püspök Ur! A magyar királyi és a császári királyi osztrák kormány közt a számsorok interpunctiójának egyöntetűvé tétele céljából létrejött egyezés értelmében a földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister úrnak múlt évi 1398 eln. szám alatt kelt átirata alapján van szerencsém Excellenciádat fölkérni, sziveskedjék az iránt intézkedni, hogy jövőre minden statisztikai és egyéb hivatalos kimutatásban, a számsorok akként pontosztassanak, hogy jobbról balra az első három számjegyet egy pont, a következőt egy vessző, s így tovább felváltva egy pont és ismét egy vessző választja el a hármanként csoportosított számjegyeket. — A tizedesek megkülönböztetéseül egy a számjegyek alsó vonalánál kissé magasabbra helyezett pont szolgál s további megkülönböztetésül a tizedesek apróbb számjegyekkel irandók. — Egy tíz számjegyből álló számsor tehát, mely azonkívül két tizedest is tartalmaz, következő jelzéssel látandó el: 1.000,000.000⁰⁰. Ez egy példa egész világosan feltünteti az interpunctiora nézve elfogadott elveket, melyekre nézve óhajtandó, hogy jövőre a magyar korona országainak egész területén általános érvényre jussanak. Fogadja Excellenciád kiváló tiszteletem őszinte nyilvánításait. Budapesten, 1889. évi április hó 25-én. Gf. Csáky, s. k.

1298

1889

(Concurs. pro
stat. cant.
doc. in Miszla.)

A miszlai kántor-tanítói állomásra f. évi június hó 17-eig pályázat hirdetetik. Az állomás jövedelme: 1) Lakásul 2 szobája, 1 konyhája, éléskamrája, és egy negyedholdnyi házikertje. 2) $\frac{1}{2}$ telek, (3 tagban) négy kaszás réttel, kender-

és káposztafölddel, és a közös legelőben 3 holdnyi illetékkal, illetve 6 darab legeltetési joggal. A kapálást kivéve a földek minden munkáját a hitközség végezi, vagy e helyett 40 frtot fizet. 3) Az uradalomtól 2 erdei ől keményfa. 4) Minden pár után (circa 100—110) egy mérce rozs és 10 kr. 5) Ismétlődő oktatásért 20 frt és $\frac{3}{4}$ ől fa. 6) Minden iskolás gyermektől (80—85) kap 40 krt. 7) Stola-illeték 18—20 frt. 8) Tannyelv magyar. A kellőleg felszerelt folyamodványok Ozorára, az esperes-tanfelügyelői hivatalhoz küldendőek.

1308

1889

A Tolna vármegyébe kebelezett kis-doroghi iskolánál a másodtanítói állomásra f. évi július hó 31-ig pályázat nyittatik. Javadalma: 350 frt évi fizetés egy butorozott lakszobával. A tannyelv német. A kellőleg felszerelt folyamodványok a helybeli plébánia hivatalhoz intézendők, (posta helyben). A megválasztandó állomását szeptember hó első napjaiban elfoglalni tartozik.

(Concursus
pro stat. doc.
in Kis-
Dorogh.)

Martinus Zsulyevics cooperator ad S. Aug. V.-Eccl. nominatus (Personalia.)
est administrator Keszitensis. — Missi sunt cooperatores: Josephus Pál ex
Olasz ad Harkanovci, Antonius Pataki e Harkanovci ad Olasz, Eugenius
Gosztonyi neo-presbyter ad Vaiszló.

Datum Quinque-Ecclesiis die 28-a Maii 1889.

Ferdinandus m. p.
Episcopus.

VII.

1430

1889

Die 2-a currentis mensis Junii mortuus est in Gleichenberg Carolus (Carolus Koltay par. Vaiszló mortuus.)
Koltay, parochus Vaiszlóensis; natus a. 1844. ordinatus a. 1868. parochiam Vaiszló ab. a. 1873. rexit.

Cuius animam consuetis sacerdotum suffragiis commendo.

1431

1889

Parochia Vaiszló, per obitum Caroli Koltay pastore viduata, usque 15-am Julii concursui exponitur. Qui animo ducuntur beneficium isthoc consequendi, recursum suum Exc. R. H. Ministerio Cult. et publ. Institutionis inscribendum et tymbro 1 fl. provisum, ad præfixum terminum Ordinariatui substernant. (Concursus pro beneficio paroch. Vaiszló.)

1432

1889

Pro statu notitiae communico cum V. clero dioecesano subnexas Tabulae reg. et Curiae reg. sententias: (Infidelis fisci ecclesiae administrator coram tribu-nali criminali.)

„A róm. kath. plebános az egyházi alapokat és alapítványokat egyházi felsőbbsege által nyert megbízás folytán kezeli; azoknak elsikkasztása miatt tehát nem hivatalból és nem az illető kegyur, hanem csak az egyházi felsőbbség indítványa alapján indítható meg a bünvádi eljárás.

Ítéletek. *A budapesti kir. ítélő-tábla:* A kir. törvényszék ítéletének nem felebbezett részét érintetlenül hagyja; felebbezett részét pedig megváltoztatja és B. István vádlottat a B. T. K. 355. §-ába ütköző s a 356. §-a szerint minősülő sikkasztás büntetében mondja ki bűnösnek, s e miatt a B. T. K. 358§-a alapján az ítélet jogerőre emelkedéstől számítandó három évi börtönre s hat évi tartamban hivatalvesztésre s politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésére ítéli. *Indokok:* S. Kálmán, S. Pál és érdektársai, mint a sz.-i róm. kath. egyház hivei, s első helyen nevezett ugy is, mint a három kegyur egyike, bünvádi feljelentésekben azt állították, hogy B. István ottani plebános a kezelésére bizott templompénzekből 1800 frtot elsikkasztott. A feljelentett tényállás részleteinek kiderítése s jelesül a szóban forgó pénzek jogi természetének megállapítása céljából elrendelt előnyomozás során B. István beismerésével egyetértelműleg megállapított, hogy vádlott a sz.-i anyaegyház

s az alattas fiókegyházak pénztárait mint plebános hivatalánál fogva kezelte; hogy eme pénztárak értékei templom-, kereszt- és mise-alapítványokat képeztek; hogy emez alapítványok tételeiből, a melyekhez csakis egyházi főhatóságának, tehát a megyés püspöknek engedélyével nyulhatott, önhatalmúlag 1800 frtot meghaladó összeget kivett s azt saját céljaira, jelesen az előbbi állásában felmerült számadási hiánylatok kiegyenlítésére fordította. Minthogy a vallásfelekezetek lelkészei, mint ilyenek, hivatalos közegeknek nem tekintethetnek, ugyszintén a szóban forgó alapok nem köz-, hanem egyházi jellegűek; továbbá minthogy vádlott birtokában levő idegen ingó dolgot jogtalanul eltulajdonított, az eltulajdonítás célja pedig a bűnösség kérdésében merően közömbös, s így a B. T. K. 355. §-ban tiltott cselekmény összes ismérvei szembeszökhöz fennforognak: a vádbeli cselekményt egyedül az imént hivatkozott szakasz alapján lehet csak minősíteni. — A védelemnek a B. T. K. 358. §-nak utolsó bekezdése, illetve a B. T. K. 343. §-ra alapított kifogását a kir. ítélőtábla elveti, mert habár a plebános a hitközség alapítványait a püspök meghagyásából kezeli, mégis, minthogy a kérdésben forgó alapítványok az illető egyházközségek céljaira szolgálnak s annak tulajdonát képezik, a tulajdonos a kezelő között pedig szolgálati viszony fenn nem áll: ez uttal nem indítványra, hanem hivatalból üldözendő büntetendő cselekmény forog fenn. — A büntetés kiszabásánál a büntetlen előéleten fölül a kir. ítélőtábla még azt a két körülményt tudta be enyhítőül, hogy vádlott javadalmát vesztette, s fegyelmi büntetést is szenvedett. Ellenben súlyosítóul vette számba vádlott magasabb műveltségét, példaadásra hivatott állását, az összeg nagyságát, a kártérítési képtelenséget, a pénzeknek rendeltetési célját, az okozott botrányt, s hogy a vádbeli cselekményt huzamosb időn át s az ellenőrzés kijátszására használt fondorlatokkal hajtotta végre. (1888. febr. 7-én 1887. évi 36,542. sz. a.)

A kir. curia 1889. január 16-án 1888. évi 4633. sz. a.: Jóllehet a vádbeli cselekményben a B. T. K. 355. §-nak összes ismérvei benfoglaltatván, az sikasztásnak tekintendő; tekintve azonban, hogy az itt szóban forgó alapok és alapítványok vádlott által való kezelése a felettes egyházmegyei hatóság megbízásából veszi forrását; tekintve, hogy a vádlott az érintett alapok és alapítványok kezelése tekintetében az egyházmegyei hatóság felügyelete és rendelkezése alatt állott; tekintve, hogy ennél fogva a vádlottnak a vádbeli cselekményhez, illetve az egyházmegyei hatóságokhoz való viszonya a B. T. K. 343. §-nak rendelkezése alá tartozik, s ezen, ugy a B. T. K. 358. §-a végső pontja szerint pedig ellene csak az illetékes felettes hatósága indítványára lett volna a bünvádi eljárás folyamatba tehető; tekintve végül, hogy a vádlott ellen ily vádjelentés nem tétetett: mindezeknél fogva mindkét alsóbb foku bíróság ítélete jogos vád hiányában hatályon kívül helyeztetik és vádlott ellen a bünvádi eljárás megszüntetetik.“ (Büntető jog tára, XVII. köt. 21. szám.)

1433

1889

A vallás és közokt. m. kir. ministertől. 12513. sz. Szives mihez tartás és megfelelő körözés végett tisztelettel értesitem a főtisztelendő főhatóságot, hogy Zsizsnyovszky Endre kartali segéd tanítót, ki a Pest vidéki kir. törvényszék f. évi február hó 18-án 1856. sz. a. hozott jogérvényes ítélete szerint minősülő természet elleni fajtalanság büntetéseben bűnösnek mondatván ki s ezért egy évi börtönre s három évi hivatalvesztésre ítéltetett, a tanítói pályától eltiltom. Budapest, 1889. évi május hó 18-án. Minister helyett: Berzeviczy Ferencz államtitkár.

(Andreas Zsizsnyovszky a munere docendi prohibitus.)

1434

1889

Advolvo extractum rationum Officii fundationalis dioecesis, statum illorum fiscorum exhibentem, de quibus notitiam habere parochis utile est. Attentos reddo DD. parochos ad inviationes practicas, quae in appendice fasciculi habentur.

(Extractus rationum Officii fundationalis.)

1435

1889

A mucsii róm. kat. népiskolánál üresedésbe jött önálló osztálytanítói állomásra f. évi július 30-ig pályázat hirdettetik. Az állomással összekapcsolt fizetés és előny ez; 340 frt a tíz iskolaévi hónapban egyenlő részben minden hó 15-én kifizetve, egy öl hasábfu fűtésre, két esinos szoba, 1 konyha, 1 élelem-kamara. A tanítási nyelv német, követeltetik azonban a pályázó tanítótól a magyar nyelvben való tökéletes jártasság, hogy a magyarosodást az ifjúságnál előmozdítani képes lehessen. Az állomásra csak rendes képezdét végzett, s képesítési oklevéllel ellátott kath. tanító pályázhat. A bizonyítványok f. évi július 30-ig a mucsii iskolaszéki elnökségnek beküldendőek, u. p. Mucsi Tolnamegyében. A pályanyertes szeptember 1-én állomását elfoglalni köteles leendő.

(Concursus pro Statione II. docentis in Mucsi.)

1436

1889

A baranya-szent-istváni róm. kath. osztálytanítói állomásra f. évi július hó 25-ig okleveles tanító vagy tanítónő pályázhat. Díjazása 316 frt, tanítványai mind egyike után még 30 kr. és egy tisztességes szobából álló lakás. A tannyelv német. Az állomás f. évi augusztus 30-ára elfoglalandó. A kérvények a szt.-istváni plebániához u. p. Lőcs intézendők.

(Pro Statione II. docentis in Sz.-István.)

1439

1889

A Lackenbacher-féle alapítványból 15—20 bibliai versnek héberből arabra készítendő legjobb fordításáért 472 frt 50 kr. o. é. tűzetik ki jutalmul. A feltételek következők: 1. Mózes öt könyvének mindegyikéből (a leszármazási lajstromok kivételével) sors által 3—4 versből álló hely szemelendő ki, mely héberből arabra fordítandó. Arab szótár használható ugyan, azonban két egyenlően jó fordítás között

(Pro stipendio Lackenbacheriano.)

a szótár nélkül készülté az előny. Legjobb fordításul az tekintendő, mely a londoni Polyglotte-hoz legközelebb áll. 2. A versenyben azon belföldiek vehetnek részt, kik a hittudományi tanfolyamot a bécsi, prágai vagy budapesti egyetemen a jelen, vagy a legközelebb lefolyt tanévben, vagy pedig 2, legfeljebb 3 évvel előbb végezték és a kath. presbyteratust felvették. Egyenlően jó fordításoknál az elsőség azé, ki a hittudományi tanfolyamot legközelebb fejezte be. 3. A verseny a bécsi, prágai és budapesti egyetemen tartandó s a dolgozat 12 óra alatt elkészítendő. Rövidebb időköz viszonylagos előnyül szolgál. Ezen díjért a verseny Bécsben f. évi november 26-ára, Budapesten és Prágában pedig f. évi november 29-ére tűzetik ki. A pályázók kötelesek képességeket az illető egyetem hittudomány-kari dékánjánál legalább 3 nappal előbb okmányilag igazolni.

(Personalia.)

Eugenius Gosztanyi subsidiarius in Vaiszló nominatus est administrator ibidem.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 16. Junii 1889.

Ferdinandus, m. p.

Episcopus.

Quinque-Ecclesiis.

Typis Lycei Episcopalis. (FEILER M.)

VIII.

1664

1889

Terminus asservandi hoc anno synodalis examinis pro diebus 27. et 28. Augusti a. c. praefigitur. (Terminus synodalis examinis.)

1665

1889

A műzsi róm. kath. kántortanítói állomásra folyó évi 832. sz. egyházhatósági körlevélben közzétett pályázat azon változtatással, hogy az év nagyobb ünnepein az isteni tisztelet alatt az egyházi ének hangszerekkel csak annyiban kíséretik, a mennyiben ezt a körülmények megengedik, ismételten kihirdettetik, illetve határideje folyó évi július 15-ig meghosszabíttatik. (Concursus pro statione cantoris doctentis in Műzs.)

1666

1889

A szebényi róm. kath. elemi népiskolánál az első osztály tanítói állomásra f. évi augusztus hó 10-éig okleveles tanító vagy képezdevégzett tanítójelölt pályázhat. Díjazása a községtől 300 frt, 12 méter hasábfá, melyből iskoláját is fűtteni tartozik s a legszükségesebb butorizzattal — ágyneműn kívül — felszerelt szoba. A tannyelv magyar. Kötelessége az első osztályban és az ismétlő iskolában tanítani, s szükség esetén kántori teendőket is végezni. Az állomás f. é. szeptember 1-ére elfoglalandó. A kellőleg felszerelt kérvények a róm. kath. iskolaszék elnökségéhez intézendők Szebénybe, u. p. Bozsok via Mohács. (Concursus pro statione doctentis in Szebény.)

1667

1889

A kakasdi évnegyedenként utólagosan esedékes 350 frt. évi fizetéssel s egy butorozott szobából álló lakással javadalmazott I. osztályu róm. kath. tanítói állomásra jövő július hó 21-ikéig pályázat hirdettetik. Tannyelv német-magyar. A pályanyertes tanító saját osztályán kívül köteles az egyik ismétlő osztályt is kezelni, valamint naponként a templomban s körmenetek alkalmával a tanulók fölött felügyeletet gyakorolni. A kellőleg felszerelt folyamodványok az iskolaszéki elnökséghez Kakasdra küldendők. Az állomás jövő szeptember elsején elfoglalandó. Tanképesített tanítók, vagy tanítónők egyformán pályázhatnak. Zenébeni jártasság előny. Tanítónő a lánykáknak kézi munkában való külön oktatása után szép mel-

lékkeresetre számíthat. — Alkalmas szopránénekesnő nagyobb ünnepek alkalmával a templomban teljesítendő közreműködéseért külön 20 frt. tiszteletdíjban részesül. A megválasztott, ha távollevő, a legközelebbi vasuti, vagy gőzhajóállomástól Kakasdig elszállítandó községi kocsin kívül 5 frt utiköltségre számíthat, míg ha az környékbeli, az ideszállító községi kocsin kívül egyéb utiátalányt nem kap.

1668

1889

(Concursus
pro statione
subdocentis in
Szakadáth.)

A szakadáthi segédtanítói állomásra f. évi augusztus 15-ig pályázat nyílt. Jövedelme 230 frt csinos lakással. A tannyelv német. Folyamodványok az iskolaszéki elnökséghez küldendők. U. p. Gyömk.

1672

1889

(Concursus
pro statione
docentis in
Apar.)

Az apari róm. kath. iskolánál üresedésben levő osztálytanítói állomásra, szabad lakás és 300 frt fizetés mellett augusztus hó 15-ig pályázat hirdettetik. A tannyelv német. Pályázatok Aparra (Tolna m.) az iskolaszéki elnökhöz küldendők.

(Personalia)

Franciscus Szekeres, cooperator Duna-Földvárensis, institutus est parochus Kárászensis; Gregorius Andrin, coop. Kővágó-Szöllősen sis, institutus est parochus Kesztlensis; Franciscus Romaisz, coop. Báttaszékensis, nominatus est director spiritualis seminarii minoris. Missi sunt cooperatores: Martinus Zsuljevics, administrator Kesztlensis ad s. Augustinum Qu.-Ecclesiis; Stephanus Takács e Kajdacs ad Kőv.-Szöllős; Julius Kozáry e Czikó ad Báttaszék; Georgius Antal, neopresbyter, ad Kajdacs; Julius Kopárie Himesháza ad Czikó; Josephus Herger, neopresbyter, ad Himesháza; Emmanuel Varga, e Mohács ad D.-Földvár; Gabriel Svetics e Mozsgó ad Mohács; Eduardus Já k, neopresbyter, ad Mozsgó; Josephus Kovács e Tótkeszi ad Gyula-Jováncza; Josephus Szűcs, neopresbyter, ad Tótkeszi; Aloysius Schmeller e Ráczpetre ad Olasz; Carolus Oberhammer, neopresbyter, ad Rácz-Petre; Carolus Erős, neopresbyter, ad Szajk.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 6-a Julii 1889.

Franciscus Sláby, m. p.

Vic. Gnrlis Eppalis.

Quinque-Ecclesiis.

Typis Lycei Episcopalis. (FEILER M.)

IX.

1771

1889

A)

A magyarországi lat. és gör. szert. róm. kath. tanítók segélyalapja vagyonáról

(Rationes
fondi subs.
regnic. do-
centium cath.
pro a. 1888.
reddita.)

a kezelő egri főkáptalan által benyújtott, felsőbb helyen pedig felülvizsgált és helyesnek talált

1888. évi számadás kivonata.

Vagyonállás 1887. év végén.		Osztr. frt	ért. kr.
1. 5%-kal kam. magyar járadékkötvényekben (névérték szerint)	.	40000	—
2. 5%-kal kam. magy. vasúti kötvényekben	" "	720	—
3. Egységesített osztr. államkölesönkötvényekben	" "	1100	—
4. 6 db. bazilika sorsjegy à 8.50	.	51	—
5. Magán kötelezvényen	.	50	—
6. Takarékpénztárban 5 és 1/2% kamatra tőkésítve	.	15000	—
7. Takarékpénztárban 5% kamatra ideiglenesen elhelyezett segély- és gyámpénzek	.	5800	—
8. Készpénzmaradvány	.	2418	56
Összesen		65139	56

I. Fejezet. 1888. évi Bevétel.

1. §. A mult évi készpénzmaradvány	.	2418	56
1. §. összege		2418	56
2. §. Az egyházmegyék gyűjtéseiből befolyt:			
a) Az esztergomi érseki megyéből	.	375	15
b) A kalocsai érseki megyéből	.	238	50
c) Az egri érseki megyéből	.	266	4
d) A besztercebányai püspöki megyéből	.	65	—
e) Az eperjesi püspöki megyéből	.	160	—
f) Az erdélyi püspöki megyéből	.	148	—
g) A győri püspöki megyéből	.	211	50
h) A kassai püspöki megyéből	.	102	50
i) A nagyváradai lat. szert. püspöki megyéből	.	116	20
k) A nagyváradai gör. szert. püspöki megyéből	.	12	—
l) A nyitrai püspöki megyéből	.	176	—
m) A pécsi püspöki megyéből	.	179	20

	Osatr. frt	ért. kr.
n) A rozsnyói püspöki megyéből	93	—
o) A szatmári püspöki megyéből	92	—
p) A szepesi püspöki megyéből	141	73
q) A szombathelyi püspöki megyéből	873	61
r) A vácsi püspöki megyéből	50	—
s) A pannonhalmi főapátság egyházi területe részéről	13	—
2. §. összege	3313	43

3. §. Takarékpénztárak által visszafizetett segély- és gyámpénzek (kamatokkal együtt)	6369	83
---	------	----

3. §. összege	6369	83
---------------	------	----

4. §. Tőkek (értékpapírok és takarékpénztári betétek) kamataiból	3024	17
--	------	----

4. §. összege	3024	17
---------------	------	----

5. §. Végrendeleti hagyományokból	2200	—
-----------------------------------	------	---

5. §. összege	2200	—
---------------	------	---

6. §. Az 1887/8 évi ösztöndíj összeg maradványából	300	—
--	-----	---

6. §. összege	300	—
---------------	-----	---

A bevételek összesítése

1. §. összege	2418	56
---------------	------	----

2. §. összege	3313	43
---------------	------	----

3. §. összege	6369	83
---------------	------	----

4. §. összege	3024	17
---------------	------	----

5. §. összege	2200	—
---------------	------	---

6. §. összege	300	—
---------------	-----	---

A bevétel főösszege	17625	99
---------------------	-------	----

II. Fejezet, 1888. évi Kiadás.

1. §. Az 1888. évben felosztás alá eső (alapszab. 6. és 7. §§.) összeg számlájára:

a) A közp. bizottság által megszavazott ösztöndíjak czimén kiadatott	2000	—
--	------	---

b) Segély- s gyámpénzekre, valamint a szegény sorsú tagok gyámolítására	2335	—
---	------	---

c) Az orsz. kath. tanítói árvaházat illető hányad czimén az árvaház külön kezelt alapjába áttétetett	480	—
--	-----	---

d) a közp. bizottság határozatához képest, rendkívüli járulék czimén az árvaház külön kezelt alapjához csatoltatott	1000	—
---	------	---

1. §. összege	5815	—
---------------	------	---

2. §. Tőkésítésre: Takarékpénztárakban 5% kamatra tőkésítetett	9000	—
--	------	---

2. §. összege	9000	—
---------------	------	---

3. §. Különfélékre (nyomdai, postai stb. stb. költségek)	16	1
--	----	---

3. §. összege	16	1
---------------	----	---

A kiadások összesítése:

1. §. összege	5815	—
---------------	------	---

	Osztr. frt	ért. kr.
2. §. összege	9000	—
3. §. összege	16	1
A kiadás főösszege	14831	1
M é r l e g :		
Valóságos bevétel	17625	99
„ kiadás	14831	1
1889. évre átvendő készpénz maradvány	2794	98
A segélyalap vagyoniállása 1888. év végén:		
1. 5%-kal kam. magy. járadékkötvényekben (névérték szerint)	40000	—
2. 5%-kal kam. magy. vasúti kötvényekben „ „	720	—
3. Egys. osztr. államkölcsön kötvényekben „ „	1100	—
4. Hat db. bazilika sorsjegy à 8.50	51	—
5. Magán kötelezvényen	50	—
6. Takarékpénztárakban 5% kamatra tőkésítve	24000	—
7. Készpénzmaradvány	2794	98
összesen	68715	98

B)

**A létesítendő országos katolikus tanítói
árvaház alapjáról**

a kezelő egri főkáptalan által benyújtott, felsőbb helyen pedig felülvizsgált és helyesnek talált

1888. évi számadás kivonata.

Vagyoniállás 1887. év végén.

1. 1870-i magy. kir. nyereség kölcsön jegyben (névérték szerint)	100	—
2. Takarékpénztárban 5% kamatra tőkésítve	3144	—
3. Készpénzmaradvány	58	—
összesen	3302	—

I. Fejezet 1888. évi Bevétel.

1. §. múlt évi készpénzmaradvány	58	—
1. §. összege	58	—
2. §. Az egyházmegyék gyűjtéseiből befolyt:		
a) Az esztergomi érseki megyéből	61	50
b) A rozsnyói püspöki megyéből	63	50
2. §. összege	125	—
3. §. A segélyalap 1888. évben felosztás alá eső összegéből az árvaház pénztárába áttétetett:		

	Osztr. frt.	ért. kr.
a) a szabályszerű $\frac{1}{10}$ rész czimén	480	—
b) rendkívüli járulék gyanánt	1000	—
3. §. Összege	1480	—
4. §. Tőkéik kamataiból (nem vétettek fel)	—	—
4. §. Összege	—	—

A bevételek összesítése.

1. §. Összege	58	—
2. §. Összege	125	—
3. §. Összege	1480	—
4. §. Összege	—	—
A bevétel főösszege	1663	—

II. Fejezet 1888. évi Kiadás.

1. §. Tőkésítésre:

a) Takarékpénztárnál 5% kamatra tőkésített	1554	—
1. §. Összege	1554	—

A kiadások összesítése:

1. §. Összege, egyszermind főösszeg	1554	—
---	------	---

M é r l e g:

Valóságos bevétel	1663	—
„ kiadás	1554	—
1889. évre átvendő készpénzmaradvány	109	—

Az árvaház alapjának állása 1888. év végén.

1. 1870-i magy. kir. nyeremény kölcsönjegyben (névérték szerint)	100	—
2. Takarékpénztárban 5% kamatra tőkésítve	4698	—
3. Készpénzmaradvány	109	—
Összesen	4907	—

1772

1889

(Concursus
pro stat.
cant.-doc. in
Egyházbér)

A magyarhertelendi r. k. plébániához tartozó Egyházbér fiókközség kántortanítói állomására pályázat hirdettetik, melynek jövedelme: 1) Szabad lakás, áll két szobából, konyhából, pinczéből, melléképülettel és $\frac{1}{4}$ holdnyi házi kerttel. 2) 17 hold jó minőségű szántóföld, ezekből $\frac{1}{4}$ hold rét, mindezeket a kántortanító-
nak magának kell gondoznia, átlagos számítás mellett hoz 120 frtot. 3) 6 öl ha-
sábfa a papnöveldei uradalom erdejéből, a nép által megvágva és helyszínére állítva,
tesz 36 frtot, az iskola fűtésére jár $1\frac{3}{4}$ öl fa a község erdejéből. 4) Minden pártól
 $\frac{1}{8}$ buza: 33 mérő 100 frt. 5) Kap 17 régi mázsa szénát: 17 frt. 6) Minden pár
után 6 itcze bort, 10 akó: 25 frt. 7) Stóla fejében 5 frt. 8) Minden pár után 16
kr, zsellérek után minden pártól 50 kr: 30 frt. 9) Minden iskolás gyermek után
20 kr: 10 frt. 10) Ismétlődő iskola után 20 frt. 11) Laubhaimer Ferencz bold. pécsi
székesegyházi apátkanonok alapítványa után 11 frt 92 kr. A pályázók folyamod-

ványaikat f. évi augusztus hó 21-ig a kerületi tanfelügyelőséghez küldjék M.-Székre.
Tannyelv: magyar.

1773

1889

A ráczpetrei osztálytanítói állomásra f. évi augusztus hó 14-ig pályázat hirdettetik. Ez állomás javadalma: 300 frt negyedévi részletekben, egy öl fa, egy szoba. A megválasztandó kötelessége az ismétlőiskola tartásában, valamint a kántori teendőkben segédkezni. Tannyelv: német-magyar. Az állomást a tanév kezdetével szeptember 1-én kell elfoglálnia. Pályázók kérvényeiket a ker. tanfelügyelőséghez intézzék Egerághra.

(Concursus
pro stat.
docentis in
Rác-Petre.)

1774

1889

A somberekai másod-tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: évi 300 frt fizetés, butorozott szoba fűtéssel. Kötelme: egy osztályt vezetni s a kántori teendőkben segédkezni. Tannyelv: német-magyar. Folyamodványok augusztus hó 18-ig az iskolaszéki elnökhöz Somberekre (Baranyamegye, posta helyben) küldendők.

(Concursus
pro stat. sub-
doc. in
Somberek.)

1775

1889

Az ozorai róm. kath. iskola osztálytanítói állomására pályázat hirdettetik. Díja: tisztességes lakszobán tul 300 frt készpénz, 6 kila buza, 10 kila rozs, 4 kila tavaszi, 2 akó bor, $\frac{1}{4}$ holdnyi kert. Az osztálytanításon kívül az ismétlő iskolások oktatásában is aránylag részt venni köteleztetik. Oktatási nyelv: a magyar. A pályázni óhajtok oklevelüket, az eredetit, végzett iskoláikról és egyéb bizonyítványait augusztus hó 2-ig a ker. tanfelügyelőséghez Ozorára (Tolnamegye posta helyben) küldjék.

(Concursus
pro stat. do-
centis in
Ozora.)

1776

1889

A mohács-külvárosi róm. kath. segédtanítónői állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme 300 frt, 100 frt lakátalány. A tannyelv magyar-horvát. A folyamodványok augusztus 15-ig a róm. kath. iskolaszéki elnökséghez küldendők.

(Concursus
pro stat.
subdoc. in
Mohács.)

Datum Quinque-Ecclesiis die 22. Julii 1889.

Franciscus Sláby, m. p.
Vic. Gnrlis Eppalis.

Quinque-Ecclesiis.

Typis Lycei Episcopalis. (FEILER M.)

X.

1917

1889

DECRETUM URBIS ET ORBIS.

Altero nunc elabente saeculo, ex quo Redemptoris nostri praecipua caritatis beneficia, sub Ipsius Sacratissimi Cordis Symbolo, cultu peculiari, mirifice in dies adaucto, a Fidelibus recoli coepta sunt; enixas iteratasque preces Sanctissimo Domino Nostro Leoni Papae XIII. quamplurimi sacrorum Antistites, cleri etiam ac populi vota depromentes, undique porrexerunt, ut Festum SSmi Cordis Jesu, a fe. re. Pio Papa IX. sub ritu Duplici maiori universae Ecclesiae praescriptum (Decr. S. R. C. 23. Augusti 1856. *Ex quo.*), deinceps ad ritum Duplicis primae classis, citra obligationem festivi praecepti, elevare dignaretur.

(Festum SS.
Cordis Jesu
ad ritum
Dupl. I. Cl.
elevatur.)

Porro Beatissimus Pater, Cui nihil potius est quam ut Fideles *crescant in gratia et cognitione Domini Nostri Jesu Christi*, Ipsiusque *sciant supereminentem scientiae caritatem*, huiusmodi supplicia vota libentissime excepit, eo praecipue animum Suum intendens, ut gliscentibus impietatis conatibus, Fideles in hac saluberrima devotione perfugium et munimem inveniant, et vehementiori erga amantissimum Redemptorem amore inflammati, digna Ei laudis et placationis obsequia persolvant, simulque pro Fidei incremento et Christiani populi pace atque incolumitate divinas miserationes ferventius implorent. Hisce permotus Beatissimus ipse Pater, Sacrorum Rituum Congregationis audito consilio, de speciali gratia et privilegio decernendum censuit:

Nulla facta immutatione relate ad eos, qui amplioribus ex Apostolicae Sedis Indulto gaudent privilegiis, Festum Sacratissimi Cordis Jesu ritu Duplicis primae classis sine Octava in universa Ecclesia amodo celebretur; absque praecepto audiendi Sacrum, et a servilibus operibus abstinendi.

Idem Festum feria VI. post Octavam Corporis Christi, tamquam in sede propria, recolatur; et nonnisi Solemnitatibus ritus Duplicis primae classis universalis Ecclesiae, nempe Nativitatis S. Joannis Baptistae, ac Ss. Apostolorum Petri et Pauli, nec non Festis particularibus eiusdem ritus, ceu Dedicationis, ac Titularis Ecclesiae, locique Patroni, quando haec sub duplici praecepto fiant, locum cedat: quibus in casibus, die immediate ea Festa insequenti, veluti in Sede propria, reponatur.

In concurrentia Festi SSmi Cordis Iesu cum die octava Corporis Christi, Vesperae integrae fiant de eadem Octava, sine ulla Commemoratione, attenta indole peculiari utriusque Festi. Quoad concurrentiam vero cum Duplicibus primae classis, ambae Vesperae ordinentur ad tramitem rubricarum et decretorum Sacrae Rituum Congregationis.

Insuper ad Fidelium pietatem erga Sacratissimum Cor Iesu impensius fovendam, Sanctissimus Dominus Noster libens ultro concessit, ut in cunctis Ecclesiis et Oratoriis, in quibus die festo, sive proprio sive translato, ipsius Sacri Cordis Iesu, coram Sanctissima Eucharistia persolventur divina Officia; clerus et populus, qui hisce Officiis intererit, easdem lucretur Indulgentias, quas Fidelibus, divinis Officiis per Octiduum Corporis Christi adsistentibus, Summi Pontifices elargiti sunt.

In iis vero Ecclesiis et Oratoriis, ubi feria VI-a, quae prima unoquoque in mense occurrit, peculiaria exercitia pietatis in honorem Divini Cordis, approbante loci Ordinario, mane peragentur; Beatissimus Pater indulsit, ut hisce exercitiis addi valeat Missa votiva de Sacra Corde Iesu; dummodo in illam diem non incidat aliquod festum Domini, aut Duplex Primae classis, vel Feria, Vigilia, Octava ex privilegiatis; de cetero servatis rubricis.

Voluit demum Sanctitas Sua, ut super hoc Decreto expediantur Litterae Apostolicae in forma Brevis. Die 28. Junii, festo SSmi Cordis Iesu, anno MDCCCLXXXIX.

L. † S.

Carolus Card. Laurenzi, S. R. C. Praefectus.
Vincentius Nussi, S. R. C. Secretarius.

1918

1889

(Articuli legis VI. 1889, et instructionis ministerialis aliquot §§. publicantur.)

In subnexo communico cum DD. Curatis aliquot §§-os articuli legis VI. de anno 1889, et instructionis Exc. Ministerii defendendae patriae sub Nro ¹⁶³⁰⁰₁₈₈₉ editae, concernentes Clericos, docentes et Praeparandiae alumnos.

1889. évi VI. törvénycikk a véderőről.

1. §. A védelmi kötelezettség általános és minden védképes állampolgár által személyesen teljesítendő.

2. §. A fegyveres erőt képezik: a közös hadsereg, a hadi tengerészet, a honvédség és a néptőlkelés.

A közös hadsereg és a honvédség kiegészítő alkatrész gyanánt, külön külön póttartalékkal van ellátva.

7. §. A közös hadseregbe, a hadi tengerészetbe vagy a honvédségbe lépés kötelezettsége azon naptári év januárius hava 1-jén kezdődik, a melyben a védköteles életének 21-ik évét betölti.

8. §. A szolgálati kötelezettség tart:

1. a közös hadseregnél:

a) három évig a sorhad állományában és hét évig a tartalékban;

b) tíz évig a póttartalékban az abba közvetlenül besorozottakra nézve;

2. a hadi tengerészetnél:

négy évig a sorhad állományában, öt évig a tartalékban és három évig a tengervédben;

3. a honvédségnél illetőleg annak póttartalékában:

a) két évig azokra nézve, a kik közös hadseregbeli szolgálati kötelezettségek betöltése után helyeztetnek át a honvédséghez;

b) tizenkét évig a honvédséghez közvetlenül besorozottakra nézve.

Mindazok, akik az ujoncállitás (fősorozás és utóállitás) után, a januárius 1-től október 1-éig terjedő időben soroztatnak be, az ujonczállítási év október 1-én veendő állományba, azaz vétetnek föl a közös hadseregnek (hadi tengerészetnek), illetőleg a honvédségnek kötelékébe. Az október 1-je után december 31-éig besorozottak pedig, továbbá minden önkéntes és a 44., 45., 47. és 49. §§-ok alapján a korosztály és sor-szám rendén kívül besorozottak a besorozás napján veendő állományba.

Mozgósítás esetében az állományba vétel Ő Felsége parancsára október 1-je előtt is foganatosítható.

A szolgálati idő — a 25-ik §-ban megjelölt eltérő esetek kivételével — az állományba vétel napján kezdődik.

Végződik pedig minden szolgálati kötelezettségi viszonyban — az állományba vétel napjára való tekintet nélkül — azon év december 31-én, amelyben az illető szolgálati kötelezettség eltelt.

11. §. Aki védköteles korban valamely külállamból a monarchiába bevándorol és a monarchia két államának egyikében állampolgárjogot nyer, tartozik az életkorának ezen törvény értelmében megfelelő védkötelezettséget teljesíteni tekintet nélkül arra, eleget tett-e és mi módon tett eleget védkötelezettségének korábbi hazájában.

18. §. A póttartalékba beosztatnak:

a) a papnövendékek és papjelöltek (31 §.)

b) a tanító-jelöltek és tanítók (32 §.)

31. §. A törvényesen elismert egyházak és vallásfelekezetek papjelöltjei és papnövendékei, ha már az ujonczállitás idejében ily viszonyok közt vannak és besoroztattak, kérelmükre a póttartalékba osztandók be (18. §. a.) Az ilyenek hittudományaik folytathatása végett, békében és háboruban, mindennemű tényleges szolgálat, a katonai kiképzetés, az időszakos fegyvergyakorlatok és az ellenőrzési szemlék alól mentesek.

Ugyanezen kedvezményben részesíttetnek:

a) azok, akik állománybavételük idején (október 1-én) vagy hittudományi tanulmányaikat már megkezdték, vagy valamely papirend noviciatusába fel vannak véve.

b) azok, akik tényleges szolgálat teljesítése után kezdik meg, avagy foly-

tatják a hittudományi tanulmányokat és mint az a) pont alatt említett hittanhallgatók, a papi pályára szánják magukat.

Papokká szentelésök, illetőleg lelkészekké vagy segédlelkészekké lett alkalmaztatásuk után a póttartalék állományából annak nyilvántartásába helyeztetnek át.

Minden felszentelt pap, illetőleg lelkész és segédlelkész, szolgálati kötelezettségének ideje alatt a póttartalék nyilvántartásába vezetendő és mozgósítás esetén, szolgálati kötelezettsége idején belül, lelkészi teendőkre az egész fegyveres erő számára igénybe vehető.

Azok, akik a magasabb egyházi rendek felvétele előtt hagynak fel a lelkészi pályával; ugyancsak azon papjelöltek, akik az illetékes ministerek által a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg megállapítandó határidő alatt nem nyernek lelkészi, segédlelkészi vagy papi jelleggel bíró tanári alkalmazást, a póttartalékból, ha abba nem sorsszámuk szerint és nem mint kevésbé alkalmasak jutottak, kiveendők és a törvényszabta tényleges szolgálat azonnali teljesítésére köteleztetnek. Ha azonban sors-számukhoz képest a póttartalékban megmaradnak, a katonai kiképzetésre azonnal behívandók. Ha az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére az állítás alkalmával igénynyel bírtak, az számukra épségben tartatik.

32. §. A népoktatási tanintézetek, s nevezetesen az elemi és felsőbb népiskolák, a polgári iskolák és a tanítóképző-intézetek tanítójelöltjei, és az ezen népoktatási intézeteknél, valamint a süketnémák, vakok és hülyék számára fennálló közintézeteknél alkalmazott tanítók, valamint a képesített és tényleg alkalmazott kisdédóvók, ha már az újonczállítás idejében ily viszonyok között vannak és besoroztattak, kérelmükre a póttartalékba osztandók (18. §. b.) Katonai kiképzetésük végett az oktatást legkevésbé akadályozó időszakban hívandók be.

A nép- és polgári iskolai tanítók sorában mutatkozó vagy beállható hiány ideje alatt a tanítóképző-intézetek azon növendékei, kik azon év márczius hava 1-én, melyre nézve állittatnak, valamely elemi tanítóképezde utolsó évfolyamát hallgatják, vagy tanulmányaikat a polgári iskolai tanítóképezdében folytatják, besoroztatásuk esetében tanulmányaik befejezhetése céljából, de mozgósítás alkalmával lehető behívatásuk fenntartása mellett, szabadságra bocsátandók.

Ezek azután, ha tanítóképezdei tanulmányaikat szabályszerű előmenetel mellett s jó eredménnyel befejezik és rendszeresített nép- és polgári iskolai tanító állást nyernek, véglegesen részesítendők az említett kedvezményben.

Azon tanítóképezdei növendékek, akik az e részbeli igazolványokat nem mutatják kellő időben, a törvényszabta tényleges szolgálat azonnali teljesítésére kötelezendők, illetőleg katonai kiképzetés végett behívandók.

Azon tanítójelöltek és tanítók, akik a tanítói pályáról még szolgálati kötelezettségük ideje alatt lelépnek a póttartalékból, ha abba nem sorsszámuk szerint és nem mint kevésbé alkalmasak jutottak, kiveendők, és a törvényszabta tényleges

szolgálat azonnali teljesítésére köteleztetnek. Ha azonban az egy évi tényleges szolgálat kedvezményére az állítás alkalmával igénynyel bírtak, az számukra épségben fenntartatik.

35. §. A legközelebb ujonczállításra felhívott korosztályokban (38. §.) álló mindegyik hadköteles tartozik a megelőző év november havában beiratása végett illetőségi községének, avagy állandó tartózkodási helyének előljáróságánál, akár írásban, akár személyesen élő szóval, jelentkezni.

A ki ezen jelentkezést, a nélkül hogy legyőzhetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást követ el és öt forinttól száz forintig terjedhető pénz-büntetéssel büntetendő.

36. §. A községelőjárók és anyakönyvvezetők az ujonczállítási lajstromokhoz tőlük kívántató segédokmányok valódiságáért felelősek és hatáskörükön belül a politikai hatóságoknak az ujonczállítás végrehajtására vonatkozó mindennemű hivatalos eljárásaikban segédkezet nyújtani tartoznak. Előbbiek az elővezetett egyének személyazonosságáért is felelőssek.

37. §. A fősorozás a közös hadsereg (hadi tengerészet és a honvédség) részére minden évben rendszerint a márczius 1-től április 30-ig tejedő időszak alatt foganatosittatik. Az utóállítások a szükséghez képest tartandók meg.

Általános mozgósítás esetén a fősorozás félbeszakítandó, de mihelyt lehetséges, folytatandó.

38. §. Minden hadköteles azon sorozó-járásban tartozik előállni a melyben községi illetőséggel bír.

Az ugyanazon év januárius 1-je és deczember 31-ke között született összes ifjak egy korosztályt képeznek, a mely a születési év szerint neveztetik el.

Az ujonczállításra három korosztály hivatik fel . . .

Ha valamely hadköteles a fősorozásról elmarad, annak utólagos elővezetése a törvényes eszközök alkalmazásával foganatosítandó.

Az idő, a meddig a hadköteles az elmulasztott hadkötelezettségnek utólagos teljesítésére szorítható, azon év deczember 31-ig terjed, a melyben életkora 36-dik évét tölti be.

43. §. A sorshuzásra és az állításra való megjelenés költségeit minden hadköteles maga viseli. Vagyontalanok a községek által segélyezendőek.

44. §. Azon hadköteles, a ki a sorozás vagy fölülvizsgálatra kitűzött időre meg nem jelenik s késedelmét nem igazolja, ugyszintén az is, a ki ezen kihágás elkövetésénél mint bűnrészes közreműködik, tíz forinttól kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki azonban oly szándékkal, hogy magát a hadkötelezettség alól kivonja, marad el a sorozásról, vagy a felülvizsgálatról, mint hadköteles-szökevény az illető ujonczállításnál a korosztály és sors-szám rendén kívül állíttatik, és ha utóbb önként jelentkezett, a rendes sorhadi, illetőleg alkalmasságához képest a honvédségi

tényleges szolgálati kötelezettségen felül még egy évet, ha pedig nem önként jelent meg, még két évet tartozik tényleges szolgálatban töltetni, s ennek következtében összes szolgálati kötelezettsége is hasonlóan meghosszabíttatik. Ellenben ha, bár csak ideiglenesen, szolgálatra képtelennek találtatik, vagy ha mint „kevésbé alkalmas“, avagy a 31., 33. és 34. §-ok alapján a póttartalékba osztatik be, önként jelentkezése esetében három naptól egy hónapig terjedhető elzárással és tizenöt forinttól százötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel, ha pedig nem önként jelentkezett, hat naptól két hónapig terjedhető elzárással és harmincz forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha a hadkötelezett szökevény, a sorozó, illetőleg a felülvizsgáló bizottság előtt azon év végéig nem jelent meg, melyben életének 36-ik évét betöltötte, tizenöt naptól két hónapig terjedhető elzárással és ötven forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A második és harmadik bekezdésben meghatározott kihágások bűnrészesé három naptól két hónapig terjedhető elzárással és tizenöt forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

50. §. A nőülés a hadköteles-kor előtt és a harmadik korosztályból való kilépés előtt nincs megengedve. Kivételnek azok, a kik az ujonczállításnál töröltettek, vagy a harmadik korosztályba be nem soroztattak.

Különös tekintetbevételt érdemlő körülmények között a kivételes nőülhétési engedélyt a honvédelmi miniszter adhatja meg; azonban ezen engedély a véd-kötelezettség teljesítése tekintetében kedvezményt nem állapít meg.

A ki a fönnebbi tilalom áthágásával nőült meg, kihágást követ el s harmincz forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Az engedély nélküli nőülésben bűnrészes hivatalos közeget ugyanezen pénzbüntetés éri, fenmaradván ellene még a hivatali szabályok szerinti eljárás.

54. §. A közös hadsereg tartalékosai és póttartalékosai, tartaléki, illetőleg póttartalékbeli szolgálati kötelezettségek ideje alatt, háromszori s legfőlebb négy-négy hétig tartó fegyver (szolgálati-) gyakorlatra köteleztetnek.

A honvédségnek és póttartalékának fegyvergyakorlatait a honvédségi törvény szabályozza.

55. §. Évenként az aratás után ellenőrzési szemlék (tishti bemutatások) tartatnak, melyek azonban egy napnál többet nem vehetnek igénybe.

Ezen ellenőrzési szemléken (tishti bemutatásokon) mindazon tartósan szabadságoltak, továbbá a tartalékhoz, honvédséghez, póttartalékhoz és tengervédhez tartozó mindazon egyének kötelesek megjelenni, kik az év folyamán sem tényleges szolgálat, sem katonai kiképeztetés alatt nem állottak, sem fegyvergyakorlatban részt nem vettek.

Ezen kötelezettség elmulasztása a katonai fegyelmi szabályok szerint büntetetik.

56. §. A közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség kötelékében álló állami tisztviselők, továbbá a nyilvános és nyilvánossági joggal felruházott tanintézetek tanárai és tanítói, a népiskolák tanítóit is ideértve, háboru esetében a közigazgatási szolgálat és a tanítás folytatására nélkülözhetetlen számban, az illető szakminister ajánlatára Ő Felsége a király engedelmével alkalmazásukban meghagyhatók.

61. §. Katonai hatósági engedély nélkül nem nőülhetnek:

a) a közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség tényleges szolgálatban álló egyénei;

b) a közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség állományába nem vett újonczai;

c) a tartósan szabadságolt sorhadkötelesek, kivéve azokat, akik sorhadi szolgálati kötelezettségük három utolsó hónapjában állanak, és azokat, kik a 32-ik §. második bekezdése alapján, avagy családi tekinteteből szabadságoltattak;

d) a helyi alkalmazásra előjegyzett nyugdíjas tisztek;

e) a közös hadseregnek (hadi tengerészetnek) és a honvédségnek valamely katonai rokkantház helybeli ellátásában elhelyezett egyénei;

f) a tartósan szabadságolt honvédlegetyiség, mely a harmadik korosztályt még túl nem haladta, kivéven azokat, a kik tényleges szolgálatukat még a harmadik korosztályból való kilépés előtt lerótták.

Ezen tilalom áthágása eseteiben alkalmaztatnak:

a) tényleges szolgálatban álló katonai egyénekre a katonai büntető és fegyelmi szabályok,

b) a tényleges szolgálatban nem álló ilyen egyénekre az 50. §-ban foglalt büntető határozatok.

A bűnrészesek ugyanezen büntetés alá esnek.

A közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség kötelékébe tartozó minden más, itt elő nem sorolt egyéneknek — az állományba nem vett és a nem tényleges póttartalékosokat is ide értve — nőülhetés végett katonai hatósági engedélyre nincs szükségük.

62. §. A tartósan szabadságoltak, tartalék, tengervéd és a honvédség tényleges szolgálatban nem álló tisztjei és legénysége, továbbá a tényleges szolgálatban nem álló póttartalékosok, minden polgári viszonyaikra nézve, ugyyszintén bűnvádi és rendőri ügyekben polgári törvények és hatóságok alatt állanak s csak azon megsebesítéseknek vannak alávetve, melyek a jelen törvényen alapszanak s a nyilvántartás céljából szükségesek. E végett kötelesek tartózkodási helyük minden változtatását a nyilvántartásukra hivatott hatóságnak bejelenteni.

Az e részbeli jelentkezési és nyilvántartási szabályok áthágása kihágást képez és az e miatt kiszabandó pénzbüntetések a honvédelmi minister által rendelti uton az 1879. évi t. cz. korlátain belül szabályoztatnak

63. §. Minden szolgálatköteles a hozzá intézett behívásnak mindenkor eleget tenni tartozik . . .

67. §. A büntető eljárás megindíthatása a 35. §-ban és a 44. §. első bekezdésében meghatározott kihágásra nézve 6 hónap alatt, az 50. §-ban s a 61. § második részének b) pontjában meghatározott vétségekre, illetőleg kihágásokra nézve három év alatt évül el.

Ezen elévülés rendszerint a kihágás vagy vétség véghezvitele napján kezdődik.

A jelen törvény 35 §-a esetében ezen elévülés azon év november hava végén kezdődik, a melyben a köteles jelentkezés elmulasztatott . . .

69. §. A magyar állampolgár a jelen törvény 35., 44. és 50. §-aiban s a 61. §. második részének b) pontjába ütköző kihágások miatt akkor is megbüntetik, ha azokat a magyar korona országainak területén kívül követte el . . .

72. §. Az 1889-ik évi ujonczállításra az 1868-ik, 1867-ik és 1866-ik években született hadkötelesek korosztályai hivatnak fel.

73. §. Azoknak szolgálati kötelezettsége, a kik ideiglenes felmentés útján jutottak a póttartalék és a honvédség nyilvántartásába, azon év deczember hava 31-ig terjed, a melyben életök 32. évét betöltik.

76. §. Az 1882-ik év XXXIX. törvényczik 5-ik és 6-ik §-ainak kedvezményére a jelen törvény hatálya lépése előtt szerzett minden igény épségben tartatik. Egyebekben a jelen törvény 31-ik, 32-ik és 33-ik §§-ainak határozatai alkalmaztatnak.

80. §. A jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba.

Egyidejűleg hatályukat veszti az 1868. évi XL. és az 1882-ik XXXIX. törvényczikkek, s a jelen törvénytől meg nem egyező és korábbi törvényben foglalt büntető határozatok. . . .

A m. kir. honvédelmi miniszter, f. évi 16,300. szám alatt a következő körrendeletet bocsátotta ki. A véderőről szóló 1889. évi VI. törvénycikk végrehajtása tárgyában, ezen törvény 80. §-a értelmében a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg rendelem, mint következik:

III. A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezmények. A) A papnővendékek és papjelöltek, felszentelt papok és alkalmazott lelkészek, illetőleg segédlelkészek.

1. Az 1882. évi 39. törvényczik 5. §-ában foglalt kedvezményre az új védtörvény hatályba lépte előtt szerzett minden igény épségben tartatik.

2. A közös hadsereg és a honvédség kötelékében lévő azon papnővendékek és papjelöltek, a kiknek az 1882. évi 39-ik törvénycikk 5 §-a első bekezdésében foglalt kedvezmény már megadatott, azonnal a póttartalékba helyezendők át.

3. Azon tanulók, kik az 1882. évi 39. törvénycikk 5. §-a harmadik bekezdésén alapuló kedvezményt élvezik, megmaradnak azon viszonyban, melybe

az eddigi törvény alapján jutottak. A hittudományi tanulmányok megkezdése, vagy valamely papi rend noviciátusában való belépésük után az új „Utasítás” értelmében, a póttartalékba helyezendők át. . .

5. A közös hadsereg és a honvédség tartalékában, illetőleg a honvédség szabadságolt állományában levő katonai lelkészek a hadkiegészítési kerületi illetőleg a honvéd ezred-(féldandár)-parancsnokságok által nyilatkozatra hivatottak fel az iránt, vajjon a jelenlegi viszonyukban meghagyni vagy pedig katonai lelkészi rendfokozatuk letétele mellett a póttartalék nyilvántartásába áthelyeztetni óhajtanak. Az illető nyilatkozatok az említett parancsnoksághoz legkésőbb folyó évi szeptember végéig nyújtandók be és ezek által összegyűjtve minden hó végén hozzám illetőleg a közös hadügyminiszterhez terjesztendők fel.

6. A póttartalék nyilvántartásába jutott felszentelt papok és alkalmazott lelkészek, illetőleg segédlelkészek és papi jeleggel bíró tanárok állománycsapatjoknál az állományból fogvatékba hozandók.

B) Tanítójelöltek és tanítók. 1. Az 1882. évi 39. törvényczikk 6. §-ában foglalt kedvezményre az új védtörvény hatályba lépte előtt szerzett minden igény épségben tartatik.

2. A közös hadsereg és a honvédség kötelékében lévő azon tanítójelöltek és tanítók, a kiknek az 1882. évi 39. törvényczikk 6. §-a első bekezdésében foglalt kedvezmény már megadatott, azonnal a póttartalékba helyezendők át.

1922

1889

A vallás és közoktatásügyi m. kir. ministertől. 1747 eln. szám. Nagyméltóságu Püspök Úr! A pénzügyi közigazgatás szervezetének változtatásáról szóló és folyó évi augusztus hó 1-ső napján életbe lépő 1889. évi XXVIII. t. cz. 1. §-a értelmében az illeték kiszabási hivatalok működése folyó évi július hó 31-én megmegszűnik és teendőik a kir. adóhivatalokra ruháztatnak át, a törvénynek 19. §-a szerint pedig az 1881. XXXIV. t. cz. 4. §-a oda módosittatik, hogy az idézett §-ban részletezett bejelentések kivétel nélkül a kir. adóhivatalnál nyújtandók be. — A törvénynek ezen rendelkezése folytán a bélyeg és illeték iránti törvények és szabályok 217. §-ában a bíróságokra és hivatalokra rótt ama kötelezettség, mely szerint a bélyeg és illeték rövidítésekről felvett hivatalos leletet az illető kiszabási hivatalnak tartoznak további szabályszerű eljárás végett megküldeni, oda módosul, hogy folyó évi augusztus elsejétől kezdve a hivatalos leletek kivétel nélkül a kir. adóhivatalokhoz lesznek küldendők és pedig az 1881. XXXIV. t. cz. 1. §-ának f.) pontjában foglalt rendelkezésekhez képest, ahhoz a kir. adóhivatalhoz, melynek kerületében az illeték fizetésére kötelezett fél rendes lakhelyét tartja. Miről van szerencsém Excellenciádat tudomás és további szives intézkedés végett értesíteni. Fogadja Excellenciád kiváló tisztelettem őszinte nyilváníását. Budapesten, 1889. évi július hó 30-án. A minister helyett: Berzeviczy Albert államtitkár.

(Reorgan-
isatio admi-
nistratio-
nis
financiarum.)

1919

1889

(Libellit testis
solutorum pro
Fundo sub
doe. regnic.
annorum
ratarum.)

Az országos kath. tanítói „Segélyalap” központi bizottságának múlt évi augusztus havában tartott gyűlésében hozott határozat értelmében a rendes tagok számára tagsági könyvecskék hozatván be azon célból, hogy a történt befizetésekről nyugtatványok gyanánt szolgáljanak és azokat a rendes tagok igényeik érvényesítésénél használhassák, felhívom az alapgyűjtő helyi bizottságok elnökeit, hogy a területeiken levő rendes tagok száma iránt a kellő számú tagsági könyvecskék kiküldése végett püspöki irodámat értesítsék, s kezeikhez vevén a kellő számú tagsági könyvecskéket, ezeket az orsz. kath. tanítói segélyalaphoz területükön levő rendes tagjai közt szétosztásuk, a történt befizetéseket e könyvecskékben nyugtassák, az alap rendes tagjai pedig, valahányszor segélyért avagy ösztöndíjért folyamodnak, tagsági könyvecskéiket, vagy azok másolatait kérvényeikhez csatolják.

1940

1889

(Augmentum
fundi pens.
Emer. sacer-
dotum.)

Ad laetam notitiam Ven. Cleri dioeceseani perfero fundos Emer. Sacerdotum e magnanimitate dono A. R. Ignáci Károly, V. A. Diaconi, parochi ad s. Augustinum Qu.-Ecclesiensis et Assessoris Consistorialis 300 flnis, claustrum Monialium de N. D. Qu.-Ecclesiensis 100 flnis et orphanotrophii Cathedralis Qu.-Ecclesiensis 100 flnis auctos esse.

1920

1889

(Concursus
pro statione
docentis in
Pellérd.)

A pellérdei r. kath. iskolánál újonnan szervezett osztálytanítói állomásra — az iskola épületben 1 szobából álló lakás, 300 frt és 2 öl fa fizetés mellett, — augusztus hó 24-ig pályázat hirdettetik. Tannyelv magyar. Pályázatok Pellérde az iskolaszéki elnökhöz küldendők.

1921

1888

(Concursus
pro statione
docentis in
Darázs.)

A darázsai r. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állomás szerveztetvén, ennek betöltésére f. évi szeptember 10-ig pályázat hirdettetik. Javadalma két kis szobából álló szabadlakáson kívül 425 frt, 2 öl kemény tűzifa a saját s ugyanannyi az iskolai tanterem fűtésére, betegség esetén az orvoshoz ingyen tuvar. Kötelessége az 1. 2. 3. osztályt és az ismétlő iskolásokat tanítani, továbbá a kántori teendőkben segédkezni. Csak képesített nőtlen tanítók pályázhatnak. Tannyelv horvát-magyar. Kellőleg felszerelt folyamodványok a darázsai róm. kath. iskolaszéki elnökségéhez küldendők. (Baranyamegye, posta helyben.)

1930

1889

A battinai (kis-kőszegi) róm. kath. I. osztályu tanítói állomásra f. évi (Concursus pro stat. doc. in Battina.) szeptember hó 5-ig pályázat hirdettetik. — Díjazása : 350 frt., egy szobából álló lakás és 2 öl keményfa. — Kötelessége az I. osztályt önállóan vezetni, az ismétlő osztályt kezelni és szükség esetében a kántori teendőkben a kántor-tanítónak segédkezni. — A tannyelv magyar, horvát és német. — Csak tanképesített egyének pályázhatnak. A folyamodványok az iskolaszéki elnökséghez intézendők Battinára. — Baranyamegye.

Colomannus Harra y, parochus Kakasdensis, nominatus est V.A. (Personalia.)
Diaconus Districtus Bonyhádensis.

Datum in Nádasd, die 8-a Augusti 1889.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

XI.

2113

1883

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
LEONIS
DIVINA PROVIDENTIA
PAPAE XIII.
EPISTOLA ENCYCLICA

AD PATRIARCHAS PRIMATES ARCHIEPISCOPOS ALIOSQUE LOCORVM ORDINARIOS PACEM
ET COMMVNIONEM CVM APOSTOLICA SEDE HABENTES

DE PATROCINIO SANCTI JOSEPHI VNA CVM VIRGINIS DEIPARAE PRO
TEMPORVM DIFFICVLTA TE IMPLORANDO

VENERABILIBVS FRATRIBVS PATRIARCHIS PRIMATIBVS ARCHIEPISCOPIB
EPISCOPIS ALIISQVE LOCORVM ORDINARIIS PACEM ET COMMVNIONEM
CVM APOSTOLICA SEDE HABENTIBVS

LEO PP. XIII.
VENERABILES FRATRES
SALVTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Quamquam pluries iam singulares toto orbe deprecationes fieri, maiorem- (De patro-
que in modum commendari Deo rem catholicam iussimus; nemini tamen mirum cinio S. Jo-
videatur si hoc idem officium rursus inculcandum animis hoc tempore censemus. — sephi, una
In rebus asperis, maxime cum *potestates tenebrarum* audere quaelibet in perniciem cum Virginis
christiani nominis posse videtur, Ecclesia quidem suppliciter invocare Deum, aucto- Deiparae pro
rem ac vindicem suum, studio perseverantiaque maiore semper consuevit, adhibitis temporum
quoque sanctis caelitibus, praecipueque augusta Virgine Dei genitrice, quorum pa- difficultate
trocinio columen rebus suis maxime videt adfuturum. Piarum autem precationum implorando.)
positaeque in divina bonitate spei serius ocus fructus apparet. — Iamvero nostis
tempora, Venerabiles Fratres: quae sane christianae reipublicae haud multo minus
calamitosa sunt, quam quae fuere unquam calamitosissima. Interire apud plurimos
videmus principium omnium virtutum christianarum, fidem: frigere caritatem: sub-
olescere moribus opinionibusque depravatam iuventutem: Iesu Christi Ecclesiam vi
et astu ex omni parte oppugnari: bellum atrox cum Pontificatu geri: ipsa religio-
nis fundamenta crescente in dies audacia labefactari. Quo descensum novissimo

tempore sit, et quid adhuc agitetur animis, plus est iam cognitum, quam ut verbis declarari oporteat.

Tam difficili miseroque statu, quoniam mala sunt, quam remedia humana, maiora, restat ut a divina virtute omnis eorum petenda sanatio sit. — Hac de caussa faciendum duximus, ut pietatem populi christiani ad implorandam studiosius et constantius Dei omnipotentis opem incitarem. Videlicet, appropinquante iam mense Octobri, quem Virgini Mariae a *Rosario* dicatum esse alias decrevimus, vehementer hortamur, ut maxima qua fieri potest religione, pietate frequentia mensis ille totus hoc anno agatur. — Paratum novimus in materna Virginis bonitate per-fugium: spesque Nostras non frustra in ea collocatas certo scimus. Si centies illa in magnis christianae reipublicae temporibus praesens adfuit, cur dubitetur, exempla potentiae gratiaeque suae renovaturam, si humiles constantesque preces communiter adhibeantur? Immo tanto mirabilius credimus adfuturam, quanto se diutius obse-rari maluerit.

Sed aliud quoque est propositum Nobis; cui proposito diligentem, ut soletis, Venerabiles Fratres, Nobiscum dabit operam. Scilicet quo se placabiliorem ad preces impertiat Deus, pluribusque deprecatoribus, Ecclesiae suae celerius ac prolixius opituletur, magnopere hoc arbitramur expedire, ut una cum Virgine Deipara castissimum ejus Sponsum beatum Iosephum implorare populus christianus praeci-pua pietate et fidenti animo insuescat: quod optatum gratumque ipsi Virgini futu-rum, certis de caussis iudicamus. — Profecto hac in re, de qua nunc primum pu-blice dicturi aliquid sumus, pietatem popularem cognovimus non modo pronam, sed velut instituto iam cursu progredientem: propterea quod Iosephi cultum, quem su-perioribus quoque aetatibus romani Pontifices sensim provehere in maius et late propagare studuerant, postremo hoc tempore vidimus passim nec dubiis incremen-tis augescere, praesertim postea quam Pius IX fe. rec. decessor Noster sanctissimum Patriarcham, plurimorum Episcoporum rogatu, patronum Ecclesiae catholicae de-claravit. — Nihilominus cum tanti referat, venerationem eius in moribus institutisque catholicis penitus inhaerescere, idcirco volumus populum christianum voce inprimis atque auctoritate Nostra moveri.

Cur beatus Iosephus nominatim habeatur Ecclesiae patronus, vicissimque plurimum sibi Ecclesia de eius tutela patrociniisque polliceatur, caussae illae sunt rationesque singulares, quod is vir fuit Mariae, et pater, ut putabatur, Jesu Christi. Hinc omnis eius dignitas, gratia, sanctitas, gloria profectae. Certe matris Dei tam in excelso dignitas est, ut nihil fieri maius queat. Sed tamen quia intercessit Iosepho cum Virgine beatissima maritale vinclum, ad illam praestantissimam digni-tatem, qua naturis creatis omnibus longissime Deipara antecellit, non est dubium quin accesserit ipse, ut nemo magis. Est enim coniugium societas necessitudoque omnium maxima, quae naturâ suâ adiunctam habet bonorum unius cum altero com-municationem. Quocirca si sponsum Virgini Deus Iosephum dedit, dedit profecto

non modo vitae socium, virginitatis testem, tutorem honestatis, sed etiam excelsae dignitatis eius ipso coniugali foedere participem. — Similiter augustissima dignitate unus eminet inter omnes, quod divino consilio custos filii Dei fuit, habitus hominum opinione pater. Qua ex re consequens erat, ut Verbum Dei Iosepho modeste subesset, dictoque esset audiens, omnemque adhiberet honorem, quem liberi adhibeant parenti suo necesse est. — Iamvero ex hac duplici dignitate officia sponte sequebantur, quae patribusfamilias natura praescripsit, ita quidem ut domus divinae, cui Iosephus praeerat, custos idem et curator et defensor esset legitimus ac naturalis. Cuiusmodi officia ac munia ille quidem, quoad suppeditavit vita mortalis, revera exercuit. Tueri coniugem divinamque sobolem amore summo et quotidiana assiduitate studuit: res utrique ad victum cultumque necessarias labore suo parare consuevit: vitae discrimen, regis invidia conflatum, prohibuit, quaesito ad securitatem perflugio: in itinerum incommodis exiliique acerbitatibus perpetuus et Virgini et Iesu comes, adiutor, solator extitit. — Atqui domus divina, quam Iosephus velut potestate patria gubernavit, initia exorientis Ecclesiae continebat. Virgo sanctissima quemadmodum Iesu Christi genitrix, ita omnium est christianorum mater, quippe quos ad Calvariae montem inter supremos Redemptoris cruciatus generavit: itemque Iesus Christus tamquam primogenitus est christianorum, qui ei sunt adoptione ac redemptione fratres. — Quibus rebus caussa nascitur, cur beatissimus Patriarcha commendatam sibi peculiari quadam ratione sentiat multitudinem christianorum, ex quibus constat Ecclesia, scilicet innumerabilis isthaec perque omnes terras fusa familia, in quam, quia vir Mariae et pater est Iesu Christi, paterna propemodum auctoritate pollet. Est igitur consentaneum, et beato Iosepho apprime dignum, ut sicut ille olim Nazarethanam familiam, quibuscumque rebus usuvenit, sanctissime tueri consuevit, ita nunc patrocinio caelesti Ecclesiam Christi tegat ac defendat.

Haec quidem, Venerabiles Fratres, facile intelligitis ex eo confirmari, quod non paucis Ecclesiae patribus, ipsa adsentiente sacra liturgia, opinio insederit, veterem illum Iosephum, Iacobo patriarcha natum, huius nostri personam adumbrasse ac munera, itemque claritate sua custodis divinae familiae futuri magnitudinem ostendisse. — Sane praeterquam quod idem utrique contigit nec vacuum significatione nomen, probe cognitae vobis sunt aliae caedemque perspicuae inter utrumque similitudines: illa inprimis, quod gratiam adeptus est a domino suo benevolentiamque singularem: cumque rei familiari esset ab eodem praepositus, prosperitates secundaeque res herili domui, Iosephi gratia, affatim obvenere. Illud deinde maius, quod regis iussu toti regno summa cum potestate praefuit: quo autem tempore calamitas fructuum inopiam caritatemque rei frumentariae peperisset, aegyptiis ac finitimis tam excellenti providentia consuluit, ut eum rex *salvatore mundi* appellandum decreverit. — Ita in vetere illo Patriarcha huius expressam imaginem licet agnoscere. Sicut alter prosperus ac salutaris rationibus heri sui domesticis fuit, ac mox universo regno mirabiliter profuit, sic alter christiani nominis custodiae destinatus, defendere ac tutari putandus est Ecclesiam, quae vere domus Domini est Deique in terris regnum.

Est vero cur omnes, qualicumque conditione locoque, fidei sese tutelaeque beati Iosephi commendent atque committant. — Habent in Iosepho patresfamilias vigilantiae providentiaeque paternae praestantissimam formam: habent coniuges amoris, unanimittatis, fidei coniugalis perfectum specimen: habent virgines integritatis virginalis exemplar eundem ac tutorem. Nobili genere nati, proposita sibi Iosephi imagine, discant retinere etiam in afflictata fortuna dignitatem; locupletes intelligant, quae maxime appetere totisque viribus colligere bona necesse sit. — Sed proletarii, opifices, quotquot sunt inferiore fortuna, debent suo quodam proprio iure ad Iosephum confugere, ab eoque, quod imitentur, capere. Is enim, regius sanguis, maximae sanctissimaeque omnium mulierum matrimonio iunctus, pater, ut putabatur, filii Dei, opere tamen faciendo aetatem transigit, et quaecumquae ad suorum tuitionem sunt necessaria, manu et arte quaerit. — Non est igitur, si verum exquiratur, tenuiorum abiecta conditio: neque solum vacat dedecore, sed valde potest, adiuncta virtute, omnis opificum nobilitari labos. Iosephus, contentus et suo et parvo, angustias cum illa tenuitate cultus necessario coniunctas aequo animo excelsoque tulit, scilicet ad exemplar filii sui, qui accepta forma servi cum sit dominus omnium, summam inopiam atque indigentiam voluntate suscepit. — Harum cogitatione rerum debent erigere animos et aequa sentire egeni et quotquot manuum mercede vitam tolerant: quibus si emergere ex egestate et meliorem statum anquirere concessum est non repugnante iustitia, ordinem tamen providentia Dei constitutum subvertere, non ratio, non iustitia permittit. Immo vero ad vim descendere, et quicquam in hoc genere aggredi per seditionem ac turbas, stultum consilium est, mala illa ipsa efficiens plerumque graviora, quorum leniendorum causa suscipitur. Non igitur seditiosorum hominum promissis confidant inopes, si sapiunt, sed exemplis patrociniisque beati Iosephi, itemque materna Ecclesiae caritate, quae scilicet de illorum statu curam gerit quotidie maiorem.

Itaque plurimum Nobis ipsi, Venerabiles Fratres, de vestra auctoritate studioque episcopali polliciti: nec sane diffisi, bonos ac pios plura etiam ac maiora, quam quae iubentur, sua sponte ac voluntate facturos, decernimus, ut Octobri toto in recitatione *Rosarii*, de qua alias statuimus, oratio ad sanctum Iosephum adiungatur, cuius formula ad vos una cum his Litteris perferetur: idque singulis annis perpetuo idem servetur. Qui autem orationem supra dictam pie recitaverint, indulgentiam singulis septem annorum totidemque quadragenarum in singulas vices tribuimus. — Illud quidem salutare maximeque laudabile, quod est iam alicubi institutum, mensem Martium honori sancti Patriarchae quotidiana pietatis exercitatione consecrare. Ubi id institui non facile queat, optandum saltem, ut ante diem eius festum in templo cuiusque oppidi principe supplicatio in triduum fiat. — Quibus autem in locis dies decimusnonus Martii, beato Iosepho sacer, numero festorum de praecepto non comprehenditur, hortamur singulos, ut eum diem privata pietate sancte, quoad fieri potest, in honorem Patroni caelestis, perinde ac de praecepto, agere ne recusent.

Interea auspicem caelestium munerum et Nostrae benevolentiae testem vobis, Venerabiles Fratres, et Clero populoque vestro Apostolicam benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die xv. Augusti An. MDCCCLXXXIX.
Pontificatus Nostri Duodecimo.

LEO PP. XIII.

ORATIO AD SANCTVM IOSEPHVM.

Ad te, beate IOSEPH, in tribulatione nostra confugimus, atque implorato Sponsae tuae sanctissimae auxilio, patrocinium quoque tuum fidenter exoptamus. Per eam, quaesumus, quae te cum immaculata Virgine Dei Genitrice coniunxit, caritatem, perque paternum, quo Puerum Iesum amplexus es, amorem, supplices deprecamur, ut ad haereditatem, quam Iesus Christus acquisivit sanguine suo, benignus respicias, ac necessitatibus nostris tua virtute et ope succurras.

Tuere, o Custos providentissime divinae Familiae, Iesu Christi sobolem electam; prohibe a nobis, amantissime Pater, omnem errorum ac corruptelarum luem; propitius nobis, sospitator noster fortissime, in hoc cum potestate tenebrarum certamine e caelo adesto; et sicut olim Puerum Iesum e summo eripuisti vitae discrimine, ita nunc Ecclesiam sanctam Dei ab hostilibus insidiis atque ab omni adversitate defende: nosque singulos perpetuo tege patrocinio, ut ad tui exemplar et ope tua suffulti, sancte vivere, pie emori, sempiternamque in caelis beatitudinem assequi possimus. — Amen.

Praevenerato Rescripto Apostolico, in quo Sanctissimus Dominus noster Leo XIII. PP. ad ingentia, quibus undique premitur sancta Mater Ecclesia, mala, maiora sane, quam quae vincere possit fortitudo humana, propulsanda intercessionem Deiparae Virginis et S. Iosephi sponsi B. M. V. implorandam inculcat, filiali, qua par est, pietate obsequendo Venerabili Clero Meo Curato iniungo: 1) Ut fideles suae curae commissos ad capiendam maiori, ac ante, zelo in devotione Mariali a SS. Rosario mense Octobri, vel pro ratione adiunctorum serius asservanda partem habita praevis e penu encyclicae apostolicae concione, in qua cultum S. Iosephi peculiari fidelium pietati commendandam habebunt, excitent, ad commune malum communi oratione per intercessionem B.M.V. et patrocinium S. Iosephi tollendum inflamment. 2) Ut in devotione Mariali a SS. Rosario per integrum mensem servari solita consuetis orationibus imposterum „*Orationem ad sanctum Iosephum*“ lingua vernacula, ut infra, quotannis subiungant: 3) Ut circa festum S. Iosephi, dominica diem 19. Martii praecedenti iteratim de potenti patrocinio S. Iosephi ad fidem populum dicant, et cultum S. Iosephi privatim exercendum dominico gregi commendent.

IMA SZENT JÓZSEFHEZ.

Hozzád menekülünk szorongatásainkban, oh sz. József! és miután már könnyörögtünk legszentebb Jegyesed segélyeért, a te oltalmadat is bizalommal kérjük. Azon szeretetre, mely téged az Isten szeplőtlen szűz Anyjához fűzött, s azon atyai indulatra, melylyel a Gyermek-Jézust gondozád, könnyörögve esdünk: tekints le kegyesen az örökségre, melyet Jézus Krisztus saját vérén szerzett, és istápolj bennünket, erőddel és segítségeddél szükségünkben.

Oltalmazd Jézus Krisztus választott nemzedékét, te, a sz. Család leggon-
dosabb őrizője, tartsd távol tőlünk, oh legszeretőbb atya, a tévelygés és romlottság
mételyét; védelmezz az égből, oh legerősebb támaszunk, a harcban, melyet a ső-
sétség hatalma ellen harcolunk; és a hogy kiragadtad egykor a kisdéd Jézust a
legnagyobb életveszélyből, úgy védjed meg most is az Isten szent egyházát az el-
lenséges incselkedésektől és minden bajoktól; s vedd állandóan pártfogásodba mind-
egyikünket, hogy a te példád s gyámolításod által támogatva, szentül élhessünk,
jámbor véget érhessünk. és a mennyben örök boldogságot nyerhessünk. Amen.

GEBET ZUM HEILIGEN JOSEPH.

Zu Dir, o heil. Joseph, fliehen wir in unserer Noth. Nachdem wir Deine
heiligste Braut um Hilfe angefleht haben, bitten wir auch voll Vertrauen um Dei-
nen Schutz. Um der Liebe willen, welche Dich mit der unbefleckten Jungfrau und
Gottesgebärerin verband, und um der väterlichen Liebe willen, mit der du das
Jesukind umarmt hast, bitten wir dich flehentlich, Du wollest das Erbe, welches
Jesus Christus mit seinem Blute erkaufte hat, gnädig ansehen und unserer Noth mit
Deiner Macht zu Hilfe kommen. — O fürsorglicher Beschützer der heiligen Familie,
wache über die auserwählte Nachkommenschaft Jesu Christi; halte fern von uns
o liebevoller Vater, jede Ansteckung des Irrthums und der Verderbniss. Stehe uns
vom Himmel aus gnädig bei, o unser starker Beschützer, im Kampfe mit den Mäch-
ten der Finsterniss, und wie Du ehemals das Jesukind aus der höchsten Lebens-
gefahr errettet hast, so vertheidige jetzt die heilige Kirche Gottes gegen alle Nach-
stellungen der Feinde und nimm uns alle unter Deinen beständigen Schutz, damit
wir nach Deinem Beispiele und mit Deiner Hilfe heilig leben, selig sterben und im
Himmel die ewige Seligkeit erlangen mögen. Amen.

MOLITVA SVETOMU JOSIPU.

Tebi se utičemo u nuždi našoj, o sveti Josipe! i pošto smo prošnje naše
za pomoć prisvetoj zaručnici tvojoj predstavili, i tvoju obrambu pouzdano molimo.
Za onu ljubav, koja te je blaženom djevicom Marijom, Majkom božjom skopčala,
za onu očinsku ljubav, kojom si djetešce Isusa ogrlio, molimo se tebi: pogledaj mi-
lostivo na baštinu, koju je Isukrst vlastitom krvlju nabavio, i budi nam u nužda
naših u pomoći.

Brani, o najbrizljiviji branitelju svete obitelji, odabrani narod Isusa Krsta; odstrani od nas, o najljubezniji otče, svako okuživanje zabluda i pokvarenosti; budi nam milosrdno s neba prejaka podpora u borbi, koju nam je boriti proti moći tmine; i kakogod si jednoč djetešce Isusa iz najveće pogibelji života izbavio, isto tako obrani i sad svetu crkvu božju od zasjeda neprijateljskih i od svakoga zla; i uzmi sve nas vazda u zaštitu tvoju, da primjerom tvojim i pomoćju podupirani pobožno živiti, bogoljubno umrieti i u nebu vjekovječno blaženstvo zadobiti uzmognemo. — Amen.

2114

1889

Prosynodale examen anno currenti subiverunt: Franciscus Györkö, (Resultatum
Joannes Czapáry, Adalbertus Bubregh, Josephus Késmárky, examinis
Josephus Kovács, Stephanus Mozolányi, Franciscus Hof- synodalis.)
meister, cooperatores, Josephus Schmeller, administrator Köblényensis.

E quibus Josephus Schmeller cum laude approbari et praemio Král-iano distingui meruit, reliqui autem omnes ad sexennium approbati sunt.

2115

1889

Terminus examinis prosynodalis anno affuturo asservandi in ferias III. et (Terminus
IV. ultimae hebdomadae mensis Septembris 1890. praefigitur. examinis
prosynodalis
anno 1890.
asservandi.)

2116

1889

A czikói róm. kath. kántortanítói állomás üresedésbe jöven, erre folyó évi (Concursus
pro statione
cantoris-
docentis in
Czikó.)
szeptember 29-éig pályázat nyittatik. A pályázók felszerelt folyamodványaikat a
r. k. iskolaszék elnökségéhez — Czikó — küldjék. Pósta helyben. Ezen állomás
jövedelme következő: a) Kényelmes lakás 3 szobával (a 3-dik szoba az altanító
részére van), 2 konyhával, pineze, éléskamara, istálló, kút és 154 □öl házikert.
b) Belsőségben 534 □öl jó minőségű szántóföld és szintoly minőségű 324 □öl
szőlő. c) Külsőségben 1199 □öl szintén jó minőségű szántóföld és hasonminőségű
481 □öl kenderföld. d) 2 hold és 77 □öl legelőföld. A b) és c) alatti földeket a
község tartozik egyszer megszántani és bevetni, a d) alattit pedig a tanító maga
művelteti. e) 1218 □öl rét, melyről a szénát és sarjut a község csak behordja.
Párber fejében: a) Minden házbirtokos pártól 1 nyolczada tiszta buza, 1 nyolczada
rozs és 21 kr. o. é. lélekpénz jár. (Házak száma 215.) b) Minden szőlőbirtokostól
4 iteze bor. c) A zsellérektől lélekpénz fejében 21 kr. o. é. és ha van szőlője, 4
iteze bor. d) Ismétlő oktatásért 26 frt o. é. e) Stóla illeték fejében körülbelül 40
frt o. é. f) A kegyuraságtól 12 öl fa. g) Ostyasütésért 6 frt. Tannyelv német-magyar.

2117

1888

(Concursus
pro statione
subdocentis
in Fadd.)

A faddi róm. kath. iskolánál egy segédtanítói állomásra f. évi szeptember 25-ig pályázat hirdettetik. Évi fizetése 300 frt a hitközségi pénztárból s egy szobából álló lakás fűtéssel. Tannyelv magyar. Pályázók kellően felszerelt folyamodványaikat a róm. kath. iskolaszék elnökéhez küldjék Faddra. Az állomás legkésőbb f. évi szept. 30-ig elfoglalandó.

2118

1889

(Concursus
pro statione
cantoris-
docentis in
Dennyerberki)

A bükösi anyaegyházhoz (Baranyamegye) tartozó Dinnyeberki fiókközség kántortanítói állomása lemondás folytán üresedésbe jöven, arra pályázat hirdettetik f. évi szeptember hó 28-ig. Ezen állomás jövedelme: 1. Minden házaspártól 1 nyolczada buza és 1 nyolczada rozs, körülbelül 55 mérő. 2. Minden szőlőbirtokos házaspártól 6 itcze bor, körülbelül 10 akó. 3. Minden házaspártól 20 kr, körülbelül 11 frt. 4. Minden iskolás gyermektől 80 kr, körülbelül 20 frt. 5. Ismétlő oktatásért a községtől 10 frt. 6. A község által vágva és a lakhoz állítva 3 öl hasáb és 2 öl botfa. 7. Hat hold szántóföld és egy hold rét, melyet a tanító művel. 8. Féltelek után legeltetési jog. 9. Kényelmes lakás: két szoba, konyha, éléskamra, istálló és ehhez jó nagy kert. A tannyelv magyar. Pályázni szándékozók az egyházkerületi tanfelügyelőséghez Szent-Királyra küldjék folyamodványaikat.

2119

1889

(Concursus
pro statione
docentis in
Berkesd.)

A berkesdi osztálytanítói állomás megüresedvén, erre f. évi október 15-ig pályázat hirdettetik. Jövedelme: Butor nélküli szoba a tanítói lakban, 300 frt készpénzfizetés, melyet évnegyedenként a község előljáróságától vesz fel, 12 méter tűzifa, vagy ennek megfelelő készpénz, melyből az egyik tanterem fűtendő. Kötelessége: az I-ső, II-ik, III-ik, vagy IV-ik, V-ik, VI-ik osztályt tanítani, az ismétlő iskolásokat oktatni, és szükség esetében a kántori teendőkben segédkezni; az iskolásokat szentmisére elvezetni, az isteni tisztelet alatt azokra felügyelni, esetleg a kántori teendőket végezni; a körmeneteken jelen lenni. A tanítási nyelv magyar. A folyamodónak képesítettnek kell lennie, vagy tanítóképezdét elégséges eredménnyel végzettnek, hogy a törvényszabta idő leforgása alatt tanképesítő vizsgálatot tehesen. A folyamodványok kellő okmányokkal támogatva Berkesdre (posta-állomás) az iskolaszék egyházi elnökéhez küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó.

2120

1889

(Concursus
pro statione
docentis in
N.-Mányok)

A nagy-mányoki osztálytanítói állomásra f. évi szept. 30-ig pályázat nyittatik. Jövedelme 300 frt csinos lakással és 3 öl hasábfa, melyből iskolája is fűtendő. Tannyelv német. Az állomást elnyerő tanító kötelessége segédkezni a kántori teendőkben is. Folyamodványok az iskolaszéki elnökséghez küldendők.

2129

1889

A miszlai anyaegyházhoz tartozó, udvari kántortanítói állomásra szeptember 30-ig pályázat hirdettetik. Az állomás jövedelme: 1. Kényelmes lakás melléképületekkel és 1 hold kerttel. 2. Fél telek jó minőségű föld, melynek munkaváltságául a hitközségtől 40 frtot kap. 3. Párber fejében minden házaspártól fél mérő rozs jár, van pedig száz házaspár. 4. Két öl hasábfá. 5. Az iskolásoktól 35 frt. 6. Lélekpénz fejében 10 frt. 7. Az alsó-péli urodalomtól 10 frt. 8. Stolaris jövedelem 10 frt. Tannyelv magyar és német. A pályázók irataikat Ozorára a kerületi tanfelügyelőséghez küldjék. A megválasztott tartozik ezen állást azonnal, az egyházmegyei hatóság megerősítése után elfoglalni.

(Concursus
pro statione
cant.-doc.
in Udvari.)

2130

1889

A jágónaki (Baranya m.) r. kath. kántortanítói állomásra f. évi szeptember 30-ig, mely napon az állomás betöltetik, pályázat nyittatik. Jövedelme: 1. Tisztességes lakás, melléképületekkel. 2. Minden pártól egy nyolczad gabona, van 245 pár. 3. Minden pár után 20 kr lélekpénz. 4. Minden 6—12 éves tanköteles gyermek után tandíj 40 kr., van 110. 5. A 13—15 éves ismétlő iskolások után összesen 15 frt. 6. Hat öl fa, melyből az iskola is fűtendő. 7. Minden szőlőtulajdonos pártól 4 itcze bor, van 136 pár. 8. Egy negyed telek haszonélvezete, a község által munkáltatva, 4 hold legelő-illetéssel. 9. Stola-illeték 10 frt. Tannyelv magyar-német. A kellően felszerelt folyamodványok a kerületi tanfelügyelőséghez küldendőek Magyar-Székre (Baranya m.)

(Concursus
pro statione
cant.-doc.
in Jágónak.)

2131

1889

A csikos-töttősi (Baranya m.) r. kath. kántortanítói állomásra f. évi szeptember 30-ig, mely napon az állomás betöltetik, pályázat nyittatik. Jövedelme: 1. Tisztességes lakás, melléképületekkel. 2. Minden telkes pártól egy nyolczad buza, van 67½ pár. 3. Minden kisház, zsellér pártól egy nyolczad rozs, van 86 pár. Minden pártól kivétel nélkül 10 krajczár lélekpénz. 5. Minden szőlőtulajdonos pártól 4 itcze bor, van 91½ pár. Minden 6—12 éves tanköteles gyermektől 40 krajczár, van 75. 7. A 13—15 éves ismétlő iskolásoktól összesen 10 frt 50 kr. 8. 3 öl hasábfá az uroadalomtól. 9. Egy negyed telek haszonélvezete, részben a hitközség által munkálva, 1 hold legelő-illetéssel. 10. Stola átlag 10 frt. Tannyelv magyar. A kellően felszerelt folyamodványok a kerületi tanfelügyelőséghez küldendőek Magyar-Székre (Baranya m.)

(Concursus
pro statione
cant.-doc. in
Csikos-
Töttős.)

(Personalis.)

Rssmus Antonius Walter, abbas, canonicus a latere, director cancellariae Eppalis, nominatus est prodirector Instituti musicae sacrae Ecclesiae Cathedralis Q.-Ecclesiensis.

Rssmo Joanne Lechner, abbate, canonico, seminarii Rectore a munere professoris erga suas preces relevato Josephus Rézbányay. SS. Theologiae doctor, studiorum praefectus Seminarii nominatus est Theologiae Moralis et Pastoralis professor P. O.

Franciscus Romaisz, spiritualis nominatus est catecheta praeparandiae.

Franciscus Fent, cooperator Nádasdensis nominatus est studiorum praefectus Seminarii et adjunctus superioris scholarum dioec. Inspectoris.

Missi sunt cooperatores: Carolus Oberhammer e Rác-Petre ad Nádasd; Stephanus Vajay e Gödre ad Rác-Petre; Adalbertus Csurda, neo-presbyter ad Gödre.

Datum in Nádasd, die 9-a Septembris 1889.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

PEL

QUINQUE-ECCLESII

Typis Lycei Episcopalis (Mich. Feiler) 1889.

XII.

2311

1889

Quia ex inadvertentia circa affigenda phylliris, „Családi értesítés“ nuncupatis, tymbra concernentibus saepe saepius superfluae expensae causatae fuerunt et causantur adhuc, Exc. Ministerium R. H. Financiarum ad rem, de qua agitur rite cognoscendam, adque evitandam in futurum qualemvis errorem, denuo intimat proclamationem de a. 1875. 24. Dec. in qua accurate designantur casus, in quibus exceptioni a regula generali locus est.

(Circulares
Ministerii
Financ. de
tymbris
phyllirarum
famil.)

Pro stricta observantia communico cum Ven. clero Curato tum hanc ipsam proclamationem, tum etiam litteras comitivas Exc. R. H. Ministerii Cultus et publ. Institutionis — ut sequitur:

A vallás és közoktatásügyi m. kir. ministertől. 38529. szám. Nagyméltóságu Püspök Úr! Jóllehet az 1876. évi január hó 4-én 123. számú itteni rendelet kapcsán a „családi értesítések“ bélyegkötelezettsége tárgyában a m. kir. pénzügy-ministerium 1875. december hó 24-én 50711. sz. a. kelt átirata értelmében nyilvánosságra hozattak ama szabályok, melyek a „családi értesítések“ bélyegkötelezettségére vonatkoznak, igen sürűen előfordulnak oly esetek, melyekben az anyakönyvvezető lelkészek ezen kiadott szabályrendelethez nem alkalmazkodva illetéktelen bélyegek alkalmazása által tetemes megkárosodást okoznak. Igen gyakori különösen az ilyen helytelen eljárás a hadköteles korban levő, vagy ezt még el nem ért egyének kivételes nőszülési engedély elnyerését tárgyazó folyamodványaihoz melléklendő „családi értesítések“ bélyegilletéke tekintetében. Azért szükségesnek tartom Nagyméltóságodat tisztelettel felkérni, méltóztassék a joghatósága alá tartozó lelkészekkel a tisztelettel másolatban ide csatolt hirdetményt szoros mihez tartás és pontos teljesítés végett újból közölni és őket különösen odautasítani, hogy a mikor kivételes nőszülési engedély céljából a m. kir. honvédelmi ministeriumhoz intézendő folyamodványhoz melléklendő „családi értesítés“ kiállítandó, az idezárt hirdetmény II. pontja a) szakasza értelmében minden tekintet nélkül arra, akárhány születési, esketési vagy halálozási eset is előfordul abban, ivenként csak ötven krajczárnyi bélyegilleték alá esik az ily célra kiállított „családi értesítés“. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tisztelettem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1889. évi szeptember hó 6-án. Gróf Csáky.

Másolat. Hirdetmény. A „családi értesítések“ bélyegkötelezettsége tárgyában felmerült kételyek alkalmából a törvényhatóságok, bíróságok és az említett okiratokat kiállító lelkészek tájékoztatása végett kijelentetik, hogy a „családi értesítések“ mint összesített anyakönyvi kivonatok a pénzügyi törvények és szabályok 14-ik

füzetében foglalt illetékszabás 6-ik tételszámának „jegyzete“ értelmében, törvény-szerűen annyiszor igénylik az 50 krnyi bélyegjegyet, a hány születési (keresztelési), esketési vagy halálozási eset tanusittatik azokban.

Kivételnek csupán a következő esetekben van helye:

I. a) A katona-kötelezettség alól leendő felmentés iránti felszólalási kérvényekhez;

b) a hadseregből való elbocsátást — törvényen alapuló indokok beálltával — szorgalmazó beadványokhoz;

c) a szabadságolt katonáknak nősülési engedély kieszközlése iránti folyamodványaihoz a katonai hatóság kívánalma folytán csatolandó s csak a jelzett célokra szükséges „családi értesítések“ bélyegmentesen állíthatók ki.

Mulhatatlanul megkivántatik azonban, hogy ezen bélyegmentes „értesítések“-en azon czél, melyre kiállíttatnak, valamint az illető fél neve feljegyeztessék.

II. Azon „családi értesítések“, melyek

a) a hadkötelezett, de még be nem sorozott egyének által nősülési engedély kieszközlése,

b) a tényleges hadszolgálatban levő egyének által szabadságoltatás, vagy a hadseregből törvényen alapuló indok nélkül leendő elbocsátás iránti folyamodványokhoz csatolandók, végre azok, melyek

c) a bíróság által a katona-kötelezettek hagyatéki tárgyalásainál a családi viszonyok előttüntetése végett bekivántatnak, tekintet nélkül az azokban foglalt születési (keresztelési), esketési és halálozási esetek számára, ivenként csak 50 krnyi bélyegilleték alá esnek.

Magától értetvén, hogy az itt felsorolt kivételek a m. kir. honvédségre is kiterjednek.

(Magyarországi törvények és rendeletek tára 1868. évfolyam 117. sz. 516. lapon.) Budapest, 1875. december hó 24-én. A m. kir. pénzügyministerium. A másolat hitelül: R e p z e r irodatiszt.

2320

1889

(Protocollum
comissionis
centr. fund.
subsid. regni-
colaris ddo
27. Aug. 1889.)

A magyarországi latin és görög szert. r. kath. tanítók segélyalapja közp. bizottságának Budapesten 1889. évi. aug. hó 27-én tartott gyűlésen felvett jegyzőkönyvének kivonata.

Jelen voltak: Márkus Gyula praelatus, mint elnök; Majer István cz. püspök, eszt. apát-kanonok, Palotay Ferencz veszprémi apát-kanonok és Richnavszky Pál szepesi apátkanonok, mint a nm. püspöki kar megbízottjai; Bogovesevich Róbert egri apátkanonok, mind az alap számadó gondnoka. A többi egyházmegyét a következők képviselték: Szatmárt Lewandovszky István ungvári tanító, Szepest Berwaldszky János odirini plebános, Székes-Fehérvárt Laszczik Gyula előszállási főtanító, Szombathelyt Szabó Károly püspöki igazgató-tanító, Vácot Fodor Imre váczi főtanító, Veszprémet Würth Bene Gábor zirczi főtanító, Besztercebányát Klein Jenő

beszt.-bányai tanító, Erdélyt Murányi Kálmán csikrákosi tanító, Egert Danassy Antal egri főtanító. A rozsnyói egyházmegye magát nem képviseltette.

A gyűlést 10 óra előtt Markus Gyula elnök beszéddel nyitotta meg, mely a jegyzőkönyvbe felvételni és a szaklapokban közölni határozatott.

Jegyzővé Klein Jenő választatott.

Felolvastatott bibornok hgprimás Ó Eminentijának m. é. okt. 5-én 5236. sz. a. leirata a múlt évi gyűlés jegyzőkönyvére, melyben a jegyzőkönyv 8 pontjában említett „befizetési könyvecskét“ illetőleg az eszmét jónak találván, kegyesen meghagyja, hogy az elnök annak tervezetét megszerezze s határozathozatal végett hozzá terjeszse fel. Ez megtörténvén, a tervezett elfogadtatott és annak nyomán Ó Eminentija nagy mennyiségben nyomtatott és küldetett szét minden egyházmegyének ily könyvecskéket. A könyvecske bemutatott és szétküldése mély hálával jegyzőkönyvi tudomásul vétetett.

Bemutatott az egri főkáptalan számadási kivonata az 1888. évről.

E szerint az alap tőkéje 68,715 frt 98 kr.; az árvaházi alapé 4907 frt. Ezuttal kiosztásra kerül 5459 frt 21 kr., és pedig ösztöndíjakra 2183 frt 68 kr., segélyezésre pedig 2729 frt 60 kr., az árvatárba hátra maradt $\frac{1}{10}$ rész 545 frt.

A múlt évben ösztöndíjakra 1900 frt osztatott ki, és pedig 4 kapott 100-100 frtot és harminczan 50-50 frtot. Részint halálozás, részint egyéb okok folytán azon összegből csak 1675 frt vétetett fel; 225 frt tehát a pénztárban maradt. Négy ösztöndíjas pedig befejezve tanulmányait, megszünt díját élvezni.

Többek felszólalására a fel nem vett 225 frt, illetőleg 175 frt, amennyiben egynek ügye függőben maradt, új ösztöndíjakra fordíttatni határozatott.

Az elnök jelenti, hogy a múlt évi 34 ösztöndíjasból a f. tanévre 27 ösztöndíjas maradt és pedig két 100 frtos és huszonöt 50 frtos, kik közt összesen 1450 frt fog kiosztatni, mely összeg, ha az ösztöndíjakra eső 2183 frt 68 krból levonatik, új kiosztásra jut 733 frt 68 kr; ehhez hozzáadva a felmaradt 175 frtot, összesen jut 908 frt 68 kr, kerek számban 900 frt. E szerint tehát 2350 frt ösztöndíjakra fordítható.

Az elnök jelenti, hogy ösztöndíjakra és segélyekre 18 egyházmegyéből összesen 108 folyamodvány érkezett be, 34 ösztöndíjért és 74 segélyért.

Az elnök indítványára határozatott, hogy a most kiosztandó 900 frt tizen-nyolcz 50-50 frtnyi ösztöndíjra fordíttassék. E szerint 50 frt ösztöndíjban részesülnek: az esztergomi főegyházmegyéből 1, a kalocsaiból 1, az egriből 2, az erdélyiből 2, az eperjesiből 2, a kassaiból 2, a győriből 2, a nyitraiból 2, a szepesiből 2, a veszprémiből 1, a szombathelyiből 1, összesen 18 új, ezekhez hozzáadva a 27 régít, összesen 45 tanuló részesült az új tanévben ösztöndíjban.

A segély és gyámpénzek czimén elosztandó 2729 frt 60 kr. összegre kerülvén a sor, mielőtt a bizottság a segélyek megszavazásához fogott volna, Würth indítványára kimondatott, hogy oly folyamodványok, melyek nem az alapszabályok 20. §. e) és 25. §. c) pontjai szerint, tehát nem az illetékes egyházmegyei főhatóság útján, hanem ennek mellőzésevel egyenesen az elnökhöz, vagy a központi bizottsághoz küldetnek, figyelembe nem vétetnek és egészen mellőztetnek.

Ezután a 74 folyamodó közül 54 tanító- és tanító-özvegynek 60-50-40-30-25 frtos segély szavaztatott meg, összesen 1729 frt. A hátralevő 1000 frt pedig az elnök rendelkezésére bocsátatott, hogy az évközben hozzá beérkező folyamodványokat elintézhesse, illetve azok benyújtóit segélyben részesíthesse.

Az elnök bemutatja azon 500 frt segélyösszegnek mikénti elosztásáról szóló nyugtákat melyet a tavalyi k. bizottság rendelkezésére bocsátott.

Begovesevich Róbert apátkanonok halálával emlékezik meg bold. Danielik János cz. püspökről, ki az alapnak 2200 frtot hagyományozott. K. m. f. Márkus Gyula, k. bizott. elnök. Klein Jenő, k. bizott. jegyző.

2312

1889

(Kostea
Sofron a
munere do-
cendi arcetur)

35176. sz. A vallás és közokt. m. kir. Ministertől. Szives mihez tartás és megfelelő körözés végett tisztelettel értesitem a főtisztelendő Főhatóságot, hogy Kostea Sofron volt mohai tanítót, ki az erzsébetvárosi kir. törvényszék 1889. évi szeptember 27-én 3565 sz. a. hozott végérvényes határozatával a büntetőkönyv 181 §-ában meghatározott sikkasztás büntényében bűnösnek mondatván ki, ezért két évi súlyos börtönre s a költségek megtérítésére ítéltetett, a tanítói pályától eltiltom. Budapest, 1889. évi augusztus hó 31-én A miniszter helyett: Gönczy Pál államtitkár.

2313

1889

(Concursus
pro statione
docentis
cantoris in
Udvari.)

A miszlai anyaegyházhoz tartozó, udvari kántortanítói állomásra október 21-ig pályázat hirdettetik. Az állomás jövedelme: 1. Kényelmes lakás melléképületekkel és egy hold kerttel. 2. Fél telek jó minőségű föld, melynek munkaváltságául a hitközségtől 40 frtot kap. 3. Párber fejében minden házaspártól fél mérő rozs jár, van pedig száz házaspár. 4. Két öl hasábfű. 5. Az iskolásoktól 35 frt. 6. Lélekpenz fejében 10 frt. 7. Az alsó-péli uradalomtól 10 frt. 8. Stólaris jövedelem 10 frt. Tannyelv magyar és német. A pályázók irataikat Ö z o r á r a a kerületi tanfelügyelőhöz küldjék. A megválasztott tartozik ezen állást azonnal, az egyházmegyei hatóság megerősítése után elfoglalni.

(Personalia.)

Stephanus Stockinger, cooperator Paksensis, institutus est parochus Vaiszlóensis; — Joannes Czapáry, cooperator, missus est e D.-Szekeső ad Paks; — Eugenius Gosztonyi, administrator Vaiszlóensis, missus est cooperator ad D.-Szekeső; — Franciscus Bató, cooperator Valpóensis, nominatus est Vicarius in D.-Miholjac. — Franciscus Hofmeister missus est cooperator e Baán ad Valpó. — Carolus Erőse Szajk ad Baán.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 11-a Oct. 1889.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

QUINQUE-ECCLESII

Typis Lycei Episcopalis (Mich. Feiler) 1889.

XIII.

2576

1889

Ex advolutis programmatibus Consociationis Altaris Budapestinensis, quae (Consociatio Altaris Budapestinensis.) testes mitto vobis, Venerabiles in Christo Fratres, saluberrimae illius activitatis, qua novum eumque maiorem quotannis Consociatio haec de gloria Dei promovenda optime merita cumulum meritorum prioribus addere indefessa liberalitate non cessat, de quanta re agatur, intelligetis. Programmatibus paginas volventibus vobis intuentibusque et paene stupentibus, quot quantaque auctrice hac Consociatione non per Dioecesim solum Nostram, sed per totam, qua late patet, Hungariae ditionem beneficia contigerint Ecclesiis, Christi sponsis ornamenta, verborum vi incitamento esse velle minus fervori, qui in vobis est, amoris erga Christum Dominum Ecclesiarum sponsum responderet. Nullus dubito plurimum vos, VV. FF., sublimitate huius instituti permoveri, ut meritorum sustinenda esse noveritis incommoda, unde proemiorum percipiat delectamenta.

Agite, opemque sive aere, sive officio in decorem domus Dei conferte, et saltem aliquot sacra in commodum Consociationis huius „ad intentionem petentis“ assignata ad persolvendum suscipite, eorumque numerum ope advolutarum pro singulis vestrum schedularum immediate vel via Cancellariae meae directori Consociationis indicate!

2554

1889

Országos m. kir. statistikai hivatal. 9708/1889. szám. Van szerencsém a (Mittantur philyrae pro concinnandis datis statisticis. Invisio.) főtit. egyházi hatóságot tisztelettel értesíteni, hogy az 1889. évre vonatkozó népmozgalmi adatok felvételére szolgáló füzeteket az illető lelkészek között leendő kiosztás végett 250 példányban, külön csomagban, a mai póstával küldöttem meg a főtit. egyházi hatóságnak. — Bátor vagyok ennél fogva a főtit. egyházi hatóságot tisztelettel felkérni, méltóztassék a kérdéses füzeteknek az illető lelkészi hivatalokhoz leendő mielőbbi szétküldését eszközölni, azoknak az egyes táblázatok alján foglalt „Jegyzet“ értelmében leendő pontos kitöltését a lelkész uraknak meghagyni, s őket utasítani, hogy a betöltött füzeteket az illetékes törvényhatóság közlegeinek (szolgabíróknak, polgármesternek) minden további sürgetés bevétele nélkül mielőbb, de legfeljebb 1890. évi január hó végeig közvetlenül küldjék be, honnan azok rendes közigazgatási eljárások, illetőleg megyék szerint rendezve fognak ezen hivatalhoz betérjesztetni. A felvételi füzeteket azért küldöm már most, hogy a főtit. egyházi hatóságnak elég ideje legyen azokat az anyaegyházak között, még ez év december hó végeig szétszórni, s hogy a lelkész uraknak legalább egy havi idő (január)

maradjon a népmozgalmi adatok bevezetésére. — Ez alkalommal bátor vagyok a főtitzt. egyházi hatóságot tisztelettel felkérni, hogy a mennyiben a népmozgalmi adatok az országos statisztikai hivatal által nem egyházi, hanem közigazgatási, illetve szolgabírói járások szerint dolgoztatnak fel, — méltóztassék intézkedni, miszerint az oly anyaegyházak, melyeknek fiók és leányegyházai közül egy vagy több is más törvényhatóság területén vagy más szolgabírói járásban fekszenek, ez utóbbiakról külön kimutatást készítsenek, következőleg annyi füzetrel láttassanak el, a hány törvényhatóság illetve, a hány szolgabírói járás területére terjed az illető anyaegyház lelkészkedése. Tisztelettel felkérem továbbá a főtiszt. egyházi hatóságot egyidejűleg arra nézve is intézkedni, hogy az anyaegyházhoz tartozó fiók és leányegyházak nevei, akár fordult elő bennök népmozgalmi adat, akár nem, a füzet czimlapján okvetlenül mind felsoroltassanak. Budapest, 1889. október hó 12-én. Az orsz. m. kir. statisztikai hivatal aligazgatója: J e k e l f a l u s s y J ó z s e f, s. k. min. oszt. tanácsos.

2555

1889

(Commenda-
tur opus:
„Magyaror-
szág tiszti
czim- és
névtára.)

A vallás és közoktatástügyi m. kir. ministertől. 2059. eln. szám Nagyméltóságu Püspök ur! A m. kir. kereskedelmi minister ur jóváhagyásával az orsz. m. kir. statisztikai hivatal által szerkesztett „Magyarország tiszti czim- és névtára“ cz. munka 1890. évi folyama 100 ivnyi terjedelemben s nagy nyolczadrétű alakban folyó évi december hóban fog megjelenni, a melynek lehetőleg november hó végeig beküldendő 4 írtnyi előfizetési árát az orsz. m. kir. statisztikai hivatal fogadja el. — Midőn ezekről Excellenciádat szives tudomás végett értesíteni szerencsém van, egyuttal felkérem, hogy a nevezett munkát, közérdekű voltára és nélkülözhetetlenségére való tekintettel, támogatásban részesíteni, s a főhatósága alatt álló közegeknek mint hasznos és szükséges kézikönyvet megrendelésre ajánlani méltóztassék. Fogadja Excellenciád kiváló tiszteletem őszinte nyilváníását. Budapest, 1889. évi szeptember hó 27-én. G r ó f C s á k y, s. k.

2556

1889

(Commenda-
tur publica-
tiones Mich.
Tóth S. J.)

Nova publicatio Mich. Tóth S. J. e collegio Colocensi „Vasárnap“ inscripta; item eiusdem auctoris, de scriptis popularibus optime meriti publicationes periodicae „Jézus Sz. Szívének hírnöke“ et „Szűz Mária virágos kertje“ Ven. Clero et populo fideli impense commendantur. Pretium exiguum per reflectentes ipsi auctori submittendum.

2557

1889

(Mich. Pácz-
kán & Emer.
Tompos obti-
nent duplica-
tum Testi-
monii.)

A vallás és közokt. m. kir. ministertől. 42235. szám. A munkácsi gör. kath. püspöki helyettes urnak f. évi szeptember 27-én 4807. sz. a. kelt felterjesztése sze-

rint Páczkán Mihály klyucsárkai kántor-tanító az ungvári gör. szert. kath. éneklésztanító képezdénél 1883. évi június hó 14-én 25. sz. a. nyert oklevelét állítólag elveszítvén, a nevezett részére az ungvári gör. szert. kath. éneklész-tanítóképezde igazgatósága f. é. szeptember hó 27-én 319. sz. a. oklevél másodlatot állított ki.

A vallás és közokt. m. kir. ministertől. 42269. sz. A szatmár vármegyei kir. tanfelügyelő f. é. szeptember 20-án 899. sz. a. kelt jelentése szerint Tompos Imre gergelyi lakos és tanítónak a szatmári kir. kath. tanítóképző intézetben az 1880. július 22-én 47. sz. a. nyert képesítő oklevele időközben állítólag elveszvéen, annak érvényes másodlata ugyanazon intézetben f. évi augusztus hó 1-én 50. sz. a. adatott ki. Miről a főtisztelendő főhatóságot tudomás és a szükségesnek mutatkozó körözés szives eszközlése végett van szerencsém tisztelettel értesíteni. Budapest, 1889. évi október hó 4-én. A minister meghagyásából: Apt Kamil, s. k. osztálytanácsos.

2572 — 2574

1889

A tolna-agárdi róm. kath. kántor-tanítói állomásra folyó évi november hó 21-ig pályázat hirdettetik. Az állomás jövedelme: 1) Két szoba, konyha, éléskamra, pincze, istálló és házikerten kívül van a segéd-tanító számára is egy szobája. 2) 255 ööl nagyságu kender és 84 ööl káposztás kert, melyeket a község műveltet. 3) A községtől 70 frt. 4) Ismétlő iskolai oktatásért 11 frt 90 krajczár. 5) 80 pozsonyi mérő rozs és 12 mérő kukoricza helyett 244 frt. 6) 2 négy ökrös szekér széna. 7) A szegzárdi alapítványi uradalomtól 12 frt. 8) 8 akó bor évi váltság-díja fejében 53 frt 81 krajczár. 9) 12 ööl kemény hasábfá, melyet a község vág és behord, melyből 4 ööl iskola fűtésre szolgál. 10) 17,198 ööl szántóföld egy tagban, melyet maga műveltet. 11) Stóla illeték átlag 120 frt. Tannyelv: magyar. Ezen javadalmazásból tartozik a kántor-tanító az iskolaszék által választott segédet évenként 50 forinttal díjazni, élelmezni, lakás, fűtés, mosás és világítással ellátni, melyhez a hitközség is külön 50 forinttal járul. Amint azonban a főtisztelendő egyházmegyei főhatóság által jóváhagyott rendszabályok értelmében oklevés tanító-apácák hozatnak be, a segéd-tartástól föl fog mentetni, de javadalmazásából levonatik 200 forint és a segéd-tanító szobájának fűttetése helyett 8 ööl fajarandóságából saját osztályának fűttetésére köteleztetik. A kellően felszerelt folyamodványok Tolna-Agárdra az iskolaszéki elnökséghez küldendők. Az állomás a választás egyházhatósági jóváhagyása után azonnal elfoglalandó.

(Publicator
concursus pro
statione cant.
docentis in
Agárd, Dúss,
Bodony.)

A hógyészi plébániához tartozó Dúss fiókközség kántortanítói állomására f. é. nov. hó 20-áig pályázat hirdettetik. Az állomás jövedelme: 1) Minden telkes ház után 1 nyolczados tiszta buza és $1\frac{1}{2}$ nyolczada rozs, van pedig 13 telkes. 2) Minden kisházastól 1 és $\frac{9}{10}$ nyolczada rozs. 3) Minden zsellértől $1\frac{1}{2}$ nyolczados rozs. Összesen $4\frac{1}{2}$ mérő tiszta buza és 40 mérő rozs. 4) Körülbelül 8 hold szántó- és 2 hold bozót föld. Ebből azonban a község csak 2 holdat tartozik művelni és a termést behordani, vagy munkaváltság fejében 30 frtot fizetni. 5) 5 ööl hasábfá,

melyből az iskolát is fűteti. 6) 2 szekér széna. 7) Lélek- és tanpénz fejében kap a községtől 105 frtot és 20 frtot az ismétlő iskolatartásért. 8) Minden szőlősgazdától 1 pint bort, összesen körülbelül 3 akót. 9) Stola fejében körülbelül 5 frt. 10) 3 szobából és 2 konyhából álló lakás a szükséges melléképületekkel. 11) Házikert és 714 □ölnyi beltelek. A tannyelv német és magyar. A pályázók kellőleg felszerelt okmányaikat a ker. esperes és tanfelügyelőhöz küldjék Varasdra u. p. Kis-Dorogh (Tolna m.)

A bodonyi kántor-tanítói állomásra f. é. november 18-ig pályázat nyíttatik. A jövedelme: 1) kényelmes lakás melléképülettel és kerttel. 2) Minden pártól 1 nyolczad buza, körülbelül 58 mérő. 3) Minden pártól 6 iteze bor = 20 akó. Megjegyzendő, hogy bort csupán a szőlősgazdák adnak. 4) Minden gazdától $\frac{1}{8}$ szemes kukoricza, mi 34 mérőt tesz. 5) Minden pár után 5 kr, vagyis 11 frt. 6) Minden tanoncz után 1 frt = 60 frt. 7) Ismétlőoktatásért 15 frt. 8) Stóla illeték mintegy 20—30 frt. 9) 4 öl tüzelőfa, az iskolának jár 6 kocsai ágfa. A tannyelv magyar. A pályázók irataikat a bodonyi iskolaszék elnökéhez intézzék. Pósta: Baksa.

2583

1889

(Concursus
pro statione
docentis in
Czikó.)

A czikói másodtanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: évi 300 frt fizetés, butorozott szoba. Kötelme: egy osztályt vezetni s a kántori teendőkben segédkezni. Tannyelv: német-magyar. Folyamodványok november hó 30-ig az iskolaszéki elnökhöz Czikóra (Tolnamegye, posta helyben) küldendők.

(Personalia.)

Josephus Schmeller recepit Investituram pro beneficio parochiali Köblény.

Datum Quinque-Ecclesiis die 10. Novembris 1889.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

QUINQUE-ECCLESIIIS

Typis Lycei Episcopalis (Mich. Feiler) 1889.

XIV.

2781

1889

Die 14-a Novembris anni currentis mortuus est Rss. Michael Szegfü (Michael Szegfü mortuus.)
 Canonicus honorarius et parochus Ozoraensis. Anno 1817. natus et a. 1839. ordinatus iam a. 1847. parochiam Ozora regendam suscepit. In suorum recognitionem meritorum a. 1874. Assessor S. Sedis Consistorialis, a. 1878. VADiaconus districtus Simontornyaensis et a. 1881. Canonicus ad honores renuntiatus. Circa finem mensis Augusti hoc anno Sacrum iubilare celebravit.

Memoriam deuati huius confratris piis Sacerdotum dioecesanorum suffragiis commendo.

2782

1889

Vestigio protocollorum e congregationibus districtualibus anno currente (De super-revisione conscriptionis proventuum parochialium.)
 Mihi exhibitorum ad notitiam Ven. Fratrum perferre debeo, quod contra resolutum conscriptionis proventuum parochialium, ad effectum Ordinum Circularium sub Nr. 1488/1888 dimissorum concinnatae, et sub Nr. 2691/1888 publicatae, interim graves e pluribus partibus levatae sint querelae. Sunt, qui querelas generatim formulant, asserentes, multos fuisse, qui erroneam, imo falsam subministraverint conscriptionem, quin nominis mentionem facerent; alii, modo magis practico, ratione habita numeri animarum et extensionis parochiae, comparationem instituunt talia beneficia inter, quorum proventus veritati conformiter consignabantur et talia, quorum redditus conscripti longe differunt ab iis, quae beneficiatis notorie obtingunt. Haec procedendi ratio accusationem reddidit valde probabilem.

In protocollo Commissionis, quam suo tempore ad superrevidendas conscriptiones institui, iam relatum Mihi fuit, quod elaboratum quorundam parochorum dubium non excludat, quod consignationes pro obtinendis datis correctioribus remissae et hinc inde emendatae fuerint, quin tamen statui actuali responderent. Ast quia tempus urgebat, et monita, quae sub Nr. 1488/1888. pro adornanda conscriptione directivi adinstar dedi, in plurimis districtibus utcumque conscientiose observata fuerunt: totum elaboratum non rejeci, imo recepi congruaque egi, quo fundamento eiusdem elaborati duplex schema pro eiectandis ratis pensionalibus paretur, una disponens, ut signata pro pensione 600 flnor, quotta iam anno currente a quovis parocho pendatur.

Per se patet, quod is, qui conscientiose et probe fassus est, vitiosa alterius fassione iniuria afficiatur, in quantum quotta unius, ob falsitatem alterius augetur. Justis ideo querelis aures praebere reique pro posse medelam adferre officii mei esse duco.

Antequam itaque, pro definitiva Instituti pensionalis coordinatione conferentias dioecesanas, votis multorum deferendo, convocarem, totum conscriptionum proventuum opus, denuo revisioni subicere, huicve labori ipse praeesse constitui. In perficiendo hoc labore substrati adinstar serviet libellus, in quo publica omnis generis vectigalia consignata sunt.

Provoco ideo DD. Parochos, ut quivis his perceptis suum novissimum libellum contributionalem (adókönyvecske) mox, immediate mihi via postali pro inspectione submittat. Curae mihi erit, ut idem libellus post paucos dies cuivis remittatur.

2783

1889

(Ordines ministeriales de matrimonio iuvenum militiae obnoxiorum.)

Dubia, quae circa copulationem iuvenum militiae obnoxiorum, qui expleto 22. anno, in sensu legis antea vigentis tertiam aetatis classem iam egressi sunt, modo vero, secundum legem militarem recentissime latam, ad secundam dumtaxat classem pertinent, exorta sunt, subsequenti Rescripto ministeriali solvuntur:

A vallás és közokt. m. kir. ministertől. 47076. szám. Nagyméltóságú Püspök Ur! Mivel a véderőről szóló 1889. VI. t. cz. némely újabb intézkedései, nevezetesen ennek 7. §-a következtében a védkötelezettség szempontjából a nőstülés tekintetében nehézségek felmerültek, szükségesnek tartom Excellenciád becses tudomására hozni a m. kir. honvédelmi ministerium f. évi 28.290 sz. a. átiratának érdemleges részét, melyben egy felmerült és gyakran felmerülhető eset tekintetében a lelkészkezdő papság részletes utasítást nyer. Felvetették ugyanis a következő kérdéseket. 1. vajjon a tényleg harmadszor állításon volt és 22-ik életévüket betöltött egyének megeskethetők-e; továbbá 2. vajjon tartozik-e az eskető lelkész tekintettel lenni arra, hogy esetleg a negyedik korosztály vagyis a 24-ik életévökben lévő egyének is állítás alá vonhatók, s végre 3. vajjon azokkal szemben, kik tényleg már harmadszor voltak állításon, de jelenben csak a második korosztályba vannak, a házasságnál minő eljárás alkalmaztassék. Ezen három kérdésre a m. kir. honvédelmi ministerium fentidézett átiratában következőképpen nyilatkozik. Mindenek előtt előre kell bocsátanom, hogy a véderőről szóló s folyó évi április 13-án életbe lépett 1889. évi VI. t. c. 50-ik szakasza értelmében „a nőstülés, a hadköteles kor előtt, és a harmadik korosztályból való kilépés előtt nincsen megengedve. Kivétetnek azok, a kik az ujonezállításnál töröltettek, vagy a harmadik korosztályban be nem soroztattak.“ Továbbá megjegyzem, hogy az állítási kötelezettség azon év januárius hava 1-ével kezdődik, a melyben a védköteles életének 21-ik évét betölti és az állítási kötelezettség — annak törvényszerű teljesítése esetében — azon év december 31-ével végződik, melyben az állításra kötelezett életének 23-ik évét betölti, a mikor is az a harmadik korosztályból kilép. Az ujonezállításra (sorozásra) évenként három korosztály hivatik fel. Az ugyanazon évi januárius 1-étől fogva december 31-ig született finembeli egyének együtt véve egy korosztályt képeznek, a mely a születési év szerint a legifjabbtól kezdve I., II. és III. korosztály névvel jelöltetik.

Ezeknek előre bocsátása után a fentebb érintett első s harmadik lénye-

gökben teljesen azonos kérdéseket illetőleg, hogy t. i. a tényleg már harmadszor állításon volt és 22-ik életévöket már betöltött, vagyis jelenben az új védtörvény értelmében csak a második korosztályban álló védkötelezettek megeskethetők-e? és ezekkel szemben mily eljárás alkalmaztassék? — válaszoltatik, hogy ezen egyének mint olyanok, a kik a folyó 1889-ik évben még csakis a második korosztályban állanak, kivételes engedély nélkül meg nem nőstülhetnek, illetőleg össze nem eskethetők, kivévén ezek közül az új védtörvényi utasítás 19. szakasza 1. pontjának második bekezdésében felsorolt kivételek alá tartozókat, vagyis azokat, a kik az ujonezállításnál fegyverképteleneknek vagy törlendőeknek nyilvánítottak.

A mi pedig az elől érintett második azon kérdést illeti, vajjon tartozik-e az eskető lelkész tekintettel lenni arra, hogy a negyedik korosztály vagyis a 24-ik életévökben levő egyének is esetleg állítás alá vonhatók, — megjegyzem, hogy miután a véderőről szóló 1889-ik évi VI-ik törvényzikk a negyedik korosztály felhívása iránt nem rendelkezik, az ez iránt tett kérdés magától elesik.

Tisztelettel megkeresem Excellenciádat, méltóztassék a joghatósága alatt álló lelkészkedő papsággal tudomás és mihez tartás végett ezen utasításokat közölni. Fogadja Excellenciád kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1889. évi október hó 24-én. Gróf Csáky, s. k.

2784

1889

A nm. vallás és közokt. ministerium f. évi okt. 19-én 411. eln. sz. alatt (Az iskolai hatóságok és tanítók kötele ssége a „Néptanítók Lapja“-val szemközt.) kelt leiratának erre vonatkozó pontja:

„Az állam által kiadott „Néptanítók Lapja“ minden népoktatási tanintézetnek és a hivatalos megyei tantestületeknek hivatalból ingyen megküldetvén és ezen lap számainak összegyűjtése és megőrzése a m. é. november hó 30-án 48198. sz. a. kelt rendelettel elrendeltetvén, a kir. tanfelügyelőket a külön intézkedést és jelentést nem igénylő azon körrendeletek és körözhvények köröztetésétől, melyek ama lap hivatalos részében közzététetnek, ezennel fölmentem és elrendelem, hogy az elsőfokú iskolai hatóságok és a tanítók ama körrendeleteket és körözhvényeket a „Néptanítók Lapja“-ból tartoznak tudomásul venni.“

2785

1889

Opusculum Dris Antonii Balits, professoris theol. Jaurini, quod sub titulo „Nagybőjti Szent Beszédek“ typis vulgatum et pretio 65 cror. venit, Ven. Clero meo hisce commendo.

(Commendatur opus „Nagybőjti Sz. Beszédek“.)

2786 — 2788

1889

A hetvehelyi anyaegyházhoz tartozó Kaán és Sz.-Katalin fiókközségek et subdocentis in F. Mindszent.) tanítói állomásaira és pedig az elsőre december 16, a másodikra december 17-ig

pályázat hirdettetik. A pályázók irataikat a ker. esperes és tanfelügyelőhöz küldjék Magyar-Székre.

A kaáni állomás jövedelme: 1-ször Minden telkes pár után 2 nyolczoda buza, minden nem telkes pár után 2 nyolczoda rozs; jelenleg van 72 pár, így 18 mérő buza, 18 mérő rozs. 2-szor Kézpénzben van különféle czimeken összesen 129 frt. 3-szor A díjlevél szerint 3, de a valóságban csak két hold szántóföld, a község által megszántva és elvetve, de a tanító szolgáltatja hozzá a magot. 4-szer Gyümölcsös és széna, 12 frt értékben, 5-ször $\frac{1}{8}$ hold szőlő, jövedelme 9 frt van felvéve. 6-szor 46 kocsi tüzelőfa, mely ma 8 öl fára van változtatva. 7-szer Ő Nagyméltósága Majláth Györgyné 1889, november 13-ról keltezett kegyes adománylevele szerint a kaáni r. k. tanítói állomás részére fél telket adományoz.

A szt.-katalini állomás jövedelme: 1-ször A szent-katalini hitközségtől kap 200 s a karáczodfai hitközségtől 100 összesen 300 forintot oszt. ért. 2-szor Kap 4 öl hasábfát saját használatára. 3-szor Van a tanítói állomásnak a szent-katalinai határban 20 hold közép minőségű földje egy tagban, melyet magának kell mivelní. 4-szer Egészen új iskolaház épült, mely azonban csak a jövő nyár folytán lesz lakhatóvá, addig a régi iskola épületben kell laknia.

A felső-mindszenti segédtanítói állomás december 12-ig betöltendő. Jelentkezés az ottani plebános és iskolaszéki elnöknel. Jövedelem 300 frt készpénz és egy szobából álló lakás.

Personalia).

AR. D. Joannes Csepeley, VADiaconus ad honores et parochus Valpoviensis per Suam caes. et reg. Apost. Maiestatem pro piis meritis cruce aurea cum corona decoratus est; Michael Hangyály, parochus Pinczehelyensis, nominatus est VADiaconus Districtus Simontornyaensis. Josephus Novák, cooperator Ozoraensis, nominatus est administrator ibidem.

Paulus Markovics missus est cooperator ex Abaliget ad Kisasszonyfa.

Datum Quinque-Ecclesiis die 27-a Novembris 1889.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

XV.

3210

1889

Communico cum Ven. Clero meo Allocutionem Sanctissimi Domini nostri ^{(Allocutio}
Leonis XIII. habitam in Consistorio die 30. Junii anni currentis celebrato, ut ex ^{SSmi Domini}
iniuria, quae Eidem Sanctissimo Domino, erecta Romae in ipso S. Pentecostes festo ^{Leonis XIII.}
Statua Jordani Bruno inflicta est, eque querelis, quas hac de causa in conspectu
universae Ecclesiae levare cogitur, tum Clerus tum fidelis populus novam hauriat
ansam, Divinam Misericordiam ferventioribus precibus pro libertate et exaltatione
S. Matris Ecclesiae proque conversione peccatorum eflagitandi.

Tenor gravissimae et disertissimae Allocutionis est sequens:

SANCTISSIMI DOMINI NPSTRI

LEONIS

DIVINA PROVIDENTIA

P A P A E X I I I .

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO

DIE XXX, IUNII AN. MDCCCLXXXIX.

Venerabiles Fratres.

Quod nuper, cum Vos hoc ipso in loco alloqueremur, novas easque graviores iniurias contra Ecclesiam romanumque Pontificatum comparari in hac alma Urbe diximus, id plane est, summo cum animi Nostri dolore omniumque bonorum offensione, patratum. — De qua re convocari Vos extra ordinem iussimus, ut liceat promere in medium, quo Nos modo affecerit indigne factum, itemque libere, uti par est, in conspectu vestro tantum nefas exsecrari.

Post conversionem rerum italicarum, romanaeque expugnationem urbis vidimus profecto religionem sanctissimam Sedemque Apostolicam longa iniuriarum serie violari. — Sed pravae hominum sectae acriter ad peiora, nondum concessa, tendunt. Obstinavere animis principi catholici nominis urbi omnis profani moris impietatisque imponere principatum: atque huc flammam invidiae undique collectas admovent, ut hanc Ecclesiae catholicae velut arcem adorti, opportunius moliantur ipsum lapidem angularem, quo illa nititur, funditus, si fieri posset, evertere. Revera, quasi non satis ruinarum tot iam annos edidissent, en semetipsos conati audaciâ vincere, uno ex sanctissimis anni christiani diebus, monumentum statuunt in publico, quo contumax

in Ecclesiam spiritus posteritati commendetur; simulque doceatur capitale cum catholico nomine geri bellum placere. — Id velle nominatim machinatores facti fautoresque praecipuos res loquitur ipsa. Augent honoribus hominem dupliciter transfugam, haeticum iudicio convictum, cuius usquo ad extremum spiritum est pro-
vecta adversus Ecclesiam pertinacia. Imo his ipsis de causis ornandum censuere; neque enim in eo vera decora constat fuisse. Non singularem rerum scientiam: sua quippe ipsum scripta pantheismi arguunt turpisque materialismi sectatorem, vulgaribus implicatum erroribus, a semetipso non raro dissidentem. Non ornamenta virtutum, cum contra mores eius documento posteritati sint extremae nequitiae corruptelaeque, quo hominem possunt non domitae cupiditates impellere. Non preclare facta, non egregia in rem publicam merita; suetae illi artes, simulare, mentiri, sibi esse deditum uni, nec ferre si qui secus sentiret, adulari, abiecto animo pravoque ingenio. Honorum igitur, quos tali viro tantos habuerunt, ea vis, ea prope vox est, seorsum a fide christiana vitam omnem institui, mentesque hominum a potestate Iesu Christi penitus vindicari oportere. — Quod plane idem est sectarum malarum consilium atque opus, quae, quacumque vi possint, alienare a Deo contendunt totas civitates; et cum Ecclesia romanoque Pontificatu infinito odio atque ultima dimicatione con-
fligunt. — Quo autem et iniuria foret insignior et causa notior, dedicationem fieri magno apparatu, maiore frequentia placuit. Multitudinem non exiguam sua intra moenia undique accitam per eos dies Roma vidit: circumducta impudenter infesta religioni vexilla: quodque maxime horribile est, nec defuere signa cum simulacris nequissimi, qui subesse in caelis Altissimo recusavit, princeps seditiosorum, cunctarum instimulator perduellionum. — Scelesto facinori insolentia concionum scriptorumque addita, in quibus rerum maximarum sanctitati sine pudore, sine modo illuditur, vehementerque illa extollitur exlex cogitandi libertas, quae pravarum opinionum fecunda procreatrix est, unaque cum moribus christianis fundamenta quatit disciplinae societatisque civilis.

Tam triste autem opus longa praeparatione curari, instrui, perfici licuit, non modo scientibus, qui praesunt, sed favorem atque incitamenta prolixè aperteque praebentibus.

Acerbum dictu, ac simile portenti est, ab hac alma urbe, in qua domicilium Vicarii sui Deus collocavit, rebellantis in Deum rationis humanae manare praeconium, atque unde incorrupta Evangelii praecepta et consilia salutis petere orbis terrarum consuevit, ibi, conversis inique rebus, nefarios errores ipsamque haeresim monumentis impune consecrari. Huc Nos traxere tempora, ut abominationem desolationis videremus in loco sancto.

In tanta indignitate rerum, quoniam christianae reipublicae regimen cum custodia tutelaeque religionis commissum Nobis est, testamur offensam contumeliâ Urbem sanctitatemque fidei christianae ignominiose violatam universoque orbi catholico sacrilegum facinus, querendo indignandoque, denunciamus.

Verumtamen utilia documenta fas est ex iniuria capere. — Hinc enim magis magisque apparet, num quieverint, everso principatu civili, hostiles animi, an aliud expetant, ut extremum, scilicet ipsam aequare solo sacram pontificum auctoritatem, fidemque christianam ex stirpe delere. — Similiter eminet, num Nos in repetendis Apostolicae Sedis iuribus humanâ aliqua re, an potius libertate apostolici muneris, dignitate Pontificis, atque ipsâ rerum italicarum germana prosperitate moveamur. Denique ex hoc ipso rerum eventu nimium nosse licet quid valeant et quo ceciderint tam multa et ampla, quae initio promittere ac spondere non dubitaverant. Obsequia enimvero omnisque venerationis officia, quibus romanum Pontificem honestari liberaliter se velle aiebant, iniuriae contumeliaeque gravissimae sensim consecutae sunt; quarum nunc maxima atque in omnium luce et conspectu mansura impuri perditique hominis monumentum. — Hanc item Urbem, quam fore semper et gloriosam et tutam romani Pontificis sedem affirmabant, caput esse novae impietatis volunt, ubi rationi humanae velut in divino fastigio positae, cultus adhibeatur absurdus et procax.

Itaque reputate apud vos, Venerabiles Fratres, quatenus Nobis in summo fungendo munere Apostolico vel libertas vel dignitas relicta sit. — A metu et periculo ne persona quidem abest Nostra: nemo enim unus ignorat, quorsum conspirent quidve petant homines pessimarum partium; nec quisquam est quin videat eos ipsos secundis usos temporibus, et numero in dies et impudentia magis valere, decretumque habere non ante quiescere, quam res ad extremum casum perniciemque compulerint. Quod si in re, de qua conquerimur, unâ deterrente utilitatis causa, non tanta illis data licentia, ut prava sua consilia vi etiam manuque infestâ persequerentur, nemo facile sibi suadere queat, non aliquando, opportunitatem nactos, ad id quoque sceleris esse venturos; maxime quod in eorum sumus potestate, qui nec verentur sic criminari Nos publice, quasi inimico atque infenso in Italicas res animo essemus. — Nec minus metuendum est, ne proiecta ad omne facinus audacia perditorum hominum inflammataeque libidines non aequae semper coerceri possint et restingui, si forte tempora inciderint magis formidolosa et turbulenta, seu propter civiles turbas rerumque publicarum conversiones, seu propter motus calamitatesque bellorum. — Ita eo testatius apparet, quae demum conditio teneat summum Ecclesiae Caput, Pastorem et Magistrum catholici nominis.

Hac nos profecto acerbitate aegritudinum et mole curarum, devexa praeterea ut sumus aetate, paene fracti conficeremur, nisi erigeret animum viresque sustentaret quum exploratissima spes, fore nunquam ut Vicarium suum divina ope Christus destituat, tum conscientia officii qua sancte monemur, eo Nos debere firmitus ad gubernacula Ecclesiae incumbere, quo saeviat in eam acrius errorum et cupiditatum ab inferis concitata procella. — Spem igitur et fiduciam omnem habemus in Deo sitam, cuius agitur causa, confisi maxime deprecatione praesentissima, quam incenso animi studio imploramus, magnae virginis, christiani populi Adiutri-

cis, itemque beatorum Principum Apostolorum Petri et Pauli, quorum in tutela et praesidio alma haec Urbs feliciter semper conquievit.

Iamvero, quemadmodum vos, Venerabiles Fratres, dolores Nobiscum precesque ad Deum, conservatorem et vindicem Ecclesiae suae, assidue consociatis, ita minime dubitamus, quin Venerabiles Fratres, per Italiam Episcopi, sint idem facturi constanter, atque adeo intentiore cura et opera, prout temporum poscunt discrimina, populo quisque suo sint consulturi. — In hoc praecipue contendant hortamur, ut aperiant illis planeque declarent, quanta iniquitatis et perfidiae instituta a religionis iisdemque patriae hostibus sint ad perficiendum suscepta. Rem videlicet esse de summo verissimoque bono, quod fide catholica continetur; nihil hostes conari impensius quam ut italias gentes ab ea fide divellere possint et abstrahere, cuius munere omnis generis gloriâ et prosperitate ipsae diutissime floruerunt; viris autem catholicis nefas omnino tantis periculis indormire vel leviter occurrere; sed esse oportere in sua fide profitenda animosos, in tuenda stabiles, alacres quoque et paratos ad quasvis iacturas, si res postulent, pro ipsa faciendas. — Quae quidem documenta et monita cives romanos propius attingunt, quippe quod eorum fides, ut palam est, in periculosiores quotidie offensiones callide adducatur. At ipsi vero, quanto amplius a Deo fidei beneficium, ex tanta cum hac Apostolica Sede vicinitate et coniunctione, se habere sciunt, tanto magis in ea perseverare meminerint, patribus illis maioribusque digni, quorum fidem praeclara toto orbe fama celebravit. Ipsi porro atque Itali omnes, omnesque ubique catholici, tum precibus tum omni piorum operum genere, ne cessent a Deo contendere, si iram suam, tot in Ecclesiam nefariis conviciis insanisque contentionibus provocatam, clementius remittat, et communibus bonorum votis misericordiam, pacem, salutem eflagitantium, benignissime obsecundet.

3211 — 3213

1889

(Concursus
pro stationib.
docentiam in
Ozora, Duna-
Szekes et
Kacsfalva.)

Az ozorai (Tolna m.) róm. kath. elemi iskola III—VI. fuosztály tanítói állomására, melylyel a kántorhelyettesítés van összekötve, pályázat hirdettetik. Évi díja: a tanépületben 2 csinos szoba, konyha, éléskamra, pincze- és padlásrészlet; $\frac{1}{4}$ hold kert, 300 frt évnegyedes részletfizetésben, 12 pozsonyi mérő buza, 20 mérő rozs, 8 mérő tavaszi, árpa vagy kukoricza és 2 akó bor. A megválasztandó köteles a mindennapi mellett részben az ismétlő iskolát is kezelni. Előnyére leendő a pályázónak, ha időközben kántori próbára megjelenik. Tannyelv magyar. A pályázat határideje 1890. jan. 9-ike. A kellőkép felszerelt folyamodványok az egyházközségi tanfelügyelőséghez Pinczehelyre (Tolna m.) küldendők.

A d.-szekesői r. k. iskolánál két osztálytanítói állomásra 1890. évi január 1-ig pályázat hirdettetik. Évi fizetése mindegyiknek 450 frt öt-öt évi 50 frt pótlékkal, míg fizetése a 600 frtot meg nem üti, mely fizetésbe az ismétlő iskola után járó díj is bele van számítva. Tannyelv magyar és német. A megválasztandóknak

kötelességek lesz a kántori teendőkben is segédkezni. Pályázók kellően felszerelt folyamodványukat az iskolaszéki elnökséghez küldjék D.-Szekesőre.

A laskafalui plébániához tartozó Kácsfalu fiókközségben a kántortanítói állomás lemondás folytán megüresedvén, arra az 1890. évi január hó 9-ig pályázat hirdettetik. Az állomás jövedelme: 1-ször. Minden házaspár után $\frac{1}{4}$ mérő kétszeres buza, $\frac{1}{4}$ mérő morzsolt kukoricza és 53 kr. készpénzben; jelenleg van 136 házas pár. 2-szor. A polgári községtől vasárnapi ismétlő oktatásért 21 forint. 3-szor. Minden tanköteles gyermek után 20 kr; jelenleg van 81 tankötel. 4-szer. Schaumburg-Lippei uralkodó herczeg dárdai uradalmától: a) készpénzben 4 frt 20 kr; b) 10 pozsonyi mérő kétszeres buza; c) 6 öl kemény hasáb tüzelőfa. 5 ször: A hitközség által három kocsi szénának behordására szükséges fuvar. 6 ször: A hitközség által teljesítendő két malomfuvar. 7-szer. A kántortanító családjában előforduló betegség esetén a hitközség által teljesítendő összes fuvarok az orvosért és gyógyszerért. 8-szor. A róm. kath. iskolatanító javadalmazására az urbéri elkülönítés alkalmával kimért $4^{203}/_{1600}$ kat. hold szántóföld évi haszna, de a melyet maga tartozik művelni. 9-szer. Az iskolaépületben kényelmes lakás és a házi kert használata. 10-szer. Stola: minden miséért 20 kr, és minden temetésért 20 kr. A tan nyelv német és magyar. Pályázni óhajtok jól felszerelt folyamodványaikat a kitűzött határnápig a kerületi esperes-tanfelügyelőhöz küldjék Herczeg-Szőllő-re. (Baranya m.)

Josephus Novák, administrator Ozoraensis, nominatus est parochus (Personalia).
ibidem.

Datum Quinque-Ecclesiis die 21-a Decembris 1889.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

QUINQUE-ECCLESIIIS

Typis Lycei Episcopalis (Mich. Feiler) 1889.

III. Ex oblatis Cleri curati et fidelium:

Parochiae :	E fideis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa	
	S e m e s t r i :									
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	fl	cr.
	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.		
							Translati:	257 38 # 5 fr. #	53	
Abaliget.	1 .	1 .	2 .	3 .	50 .		75 .	75 .	9	—
Agárd	2 50	2 50	1 50	1 50			8 .	12 .	28	—
Apar	2 .	2 .	1 .	1 .			40 .	50 .	6	90
Baán	3 .	3 .	3 .	3 .	1 .	1 .	8 .	5 .	27	—
Baar	50 .	50 .	50 .	50 .			86 .	45 .	3	31
Babarcz	2 .	2 .	1 .	1 .	50 .	50 .	3 84	1 36	12	20
Bakonya	1 .	1 .	1 .	1 .			50 .	50 .	5	—
Baranya-Lőcs	1 .	1 .	1 .	1 .					4	—
Baranyavár	1 .	1 .	1 .	1 .					4	—
Batina	1 .	1 .	1 .	1 .			1 .	1 .	6	—
Báta	1 .	1 .	1 .	1 .					4	—
Báttaszék	2 .	2 .	10 .	10 .	2 .	1 .	5 .	5 .	37	—
Bedegh	50 .	50 .	50 .	50 .					2	—
Bellye	1 .	1 .	1 .	1 .			50 .	50 .	5	—
Berement	3 .	3 .	6 .	6 .					18	—
Berkesd	1 50	1 50	1 50	1 50	50 .	50 .	6 49	5 21	18	70
Bicsérd	1 .	1 .	1 .	1 .					4	—
Bikal	75 .	75 .	50 .	50 .			36 .	36 .	3	22
Bizovác		2 .	50 .	50 .			1 20	1 27	7	47
Bodony	1 .	2 .	1 .	2 .			1 .	1 .	8	—
Bogdása	2 .	2 .	1 .	1 .			62 .	57 .	7	19
Bonyhád	2 .	2 .	1 .	1 .	50 .	50 .	1 20	1 20	7	70
Bozsok	1 .	1 .	2 22	2 26			28 .	25 .	7	—
Bölcske	2 .	2 .	2 .	2 .			1 .	1 50	10	50
Brodjanci	2 60	2 70	1 .	1 .			1 40	1 30	10	—
Bükösd	1 60	1 60	1 .	1 .	50 .	50 .	1 90	1 90	10	—
Cépin	1 .	1 .	1 .	1 .				1 12	5	12
Czikó	1 50	1 50	2 .	2 .	50 .	50 .	1 .	1 .	10	—
Darázs	3 .	3 .	2 .	2 .			2 50	2 50	15	—
Dályok	1 .	1 .	1 .	1 .					4	—
Dárda	1 .	1 .	2 .	1 50			2 .	2 50	10	—
Diós-Berény	50 .	50 .	50 .	50 .			75 .	82 .	3	57
Dolnji-Miholjac	2 50	2 50	2 .	2 .	50 .	50 .	1 20	1 21	12	41
Dombóvár	1 .	1 .	2 .	2 .			1 .	1 .	8	—
Döbrököz	2 .	3 .	2 .	2 .			5 .	5 .	20	—
Dráva-Szt.-Márton	1 .	1 .	1 .	1 .			30 .	43 .	4	73
									615	55
									Lat. 38 # 5 fr. #	

[illegible]

Parochiae :	E fisci Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa				
	S e m e s t r i :												
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.					
	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl.	cr.			

Parochiae :	E fisci Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa					
	S e m e s t r i :													
	I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
Ó-Kurd	2	2	1	1	50	50	6	70	6	90	20	60	1330	54
Olasz	3	3	2	20	3	50	50	80	1	14	—	—	51 #	5 fr. #
Ozora	3	3	3	3	1	1	6	98	6	21	26	19	—	—
Paári	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6	—	—	—	—
Paks	2	2	7	5	2	2	29	25	74	—	—	—	—	—
Pálfa	1	1	1	50	1	50	52	54	6	06	06	06	—	—
Pellérd	3	2	40	5	5	2	45	2	44	20	29	29	—	—
Petrievci	1	1	1	1	20	1	20	1	60	10	—	—	—	—
Pécsvárad	1	50	1	50	1	1	1	1	59	7	50	50	—	—
Pinczehely	1	1	2	50	2	50	60	50	1	40	10	97	—	—
Podgajci	2	50	2	50	1	50	50	50	9	—	—	—	—	—
Püspök-Bogád	3	25	3	25	4	44	4	27	1	31	18	—	—	—
Püspök-Lak	2	2	1	1	1	1	2	2	10	—	—	—	—	—
Püspök-Szt.-Erzsébet	2	2	1	1	50	50	7	—	—	—	—	—	—	—
Püspök-Szt.-László	75	75	1	16	1	23	5	09	5	02	14	—	—	—
Quinque Eccl. Cathedralis	2	2	1	50	1	50	1	16	3	17	11	33	—	—
„ ad BMV. Purif.	1	1	2	45	1	1	1	37	55	40	85	—	—	—
„ „ s. August.	1	1	2	2	1	1	1	1	10	—	—	—	—	—
„ „ s. Francisc.	1	1	1	1	1	1	1	50	16	75	14	10	35	35
„ „ s. Florian.	1	1	1	64	1	1	2	36	3	50	10	50	—	—
Radikovci	1	75	1	75	1	1	05	2	25	2	20	9	—	—
Rác-Mecske	1	25	1	25	1	1	26	22	4	98	98	98	—	—
Rác-Petre	2	2	05	1	1	1	1	2	2	61	12	66	—	—
Rác-Tóttős	1	1	1	1	1	1	1	76	72	6	48	48	—	—
Regöly	3	3	5	5	1	1	4	42	5	60	27	95	—	—
Saásd	1	1	1	1	1	1	1	35	1	42	6	84	—	—
Siklós	2	2	1	1	1	1	2	10	2	30	10	50	—	—
Simontornya	1	1	1	1	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—
Šljivoševci	2	2	1	1	1	1	3	04	2	11	04	04	—	—
Somberek	1	50	1	50	1	96	3	73	50	50	6	04	17	—
Sumony	50	50	1	05	1	1	95	80	4	80	80	80	—	—
Somogy-Szt.-László	1	1	1	1	1	1	25	25	4	50	50	50	—	—
Szab.-Sz.-Király	2	2	3	3	3	3	3	40	2	52	15	92	—	—
Szabolcs	1	1	1	50	1	50	50	50	3	40	3	35	10	75
Szajk	1	50	1	50	1	50	50	50	50	60	7	10	—	—
Szakadát	1	1	3	2	50	50	4	44	2	06	14	—	—	—
Lat.													1903	85
													51 #	
													5 fr. #	

	E fideis Ecclesiar.	A Parocho	A Cooperat.	A fidelibus						
Parochiae :	S e m e s t r i :								Summa	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.		
	f.l. cr.	f.l. cr.	f.l. cr.	f.l. cr.	f.l. cr.	f.l. cr.	f.l. cr.	f.l. cr.	f.l.	cr.
Szakál	1 .	1 .	2 .	1 .	.	.	3 .	2 .	10	—
Szaks	150	150	2 .	2 .	. 50	. 50	160	1 .	10	60
Szatlatnak	. 50	. 50	. 50	1 .	.	.	. 09	.	2	59
Szálla	1 .	1 .	2 .	1 17	.	.	. 40	. 43	6	—
Szászvár	8 .	5 .	3 .	2 50	1 .	. 50	.	.	20	—
Szebény	150	150	1 .	1 80	. 50	. 50	. 61	. 20	7	61
Szegzárd (Belváros)	250	250	5 .	5 .	1 .	1 .	9 50	6 06	32	56
Szegzárd-Ujvárós	150	150	1 44	1 35	.	.	12 06	13 15	31	—
Szent-Dienes	150	150	1 50	1 80	.	.	2 .	1 70	10	—
Szent-György	250	250	1 .	1 .	.	.	. 50	. 50	8	—
Szent-István	1 .	1 .	. 50	. 50	.	.	. 30	. 50	3	80
Szent-Íván	1 .	1 .	1 .	1 .	.	.	1 59	. 75	6	34
Szent-Lőrinc	1 .	1 .	1 50	1 50	.	.	. 69	. 21	5	90
Szigetvár	1 .	1 .	1 .	1 .	. 50	. 50	120	140	9	60
Tamási	1 .	1 .	2 50	2 50	. 50	. 50	4 05	4 10	16	15
Tengőd	. 50	. 50	. 50	. 50	.	.	. 20	. 20	2	40
Tevel	1 .	1 .	1 .	1 .	.	.	2 14	3 42	9	56
Tolna	3 .	3 .	2 50	2 50	1 .	1 .	6 .	6 30	25	30
Tolna-Szántó	. 50	. 50	2 .	2 .	.	.	1 .	1 .	7	—
Tót-Keszi	150	150	1 .	1 .	.	.	.	. 73	5	73
Vaiszló	1 .	1 .	1 .	1 .	.	.	.	.	4	—
Valpó	275	325	1 50	2 .	1 .	1 .	975	775	29	—
Varasd	1 .	1 .	1 .	1 .	.	.	187	187	7	74
Várdomb	1 .	1 .	. 50	. 50	.	.	107	113	5	20
Vásáros-Dombó	2 .	2 .	2 .	2 .	. 50	. 50	2 .	1 .	13	—
Vaszar	. 50	.	1 .	.	.	.	. 55	.	2	05
Veliskovci	. 50	. 50	. 50	. 50	.	.	. 50	. 50	3	—
Véménd	1 .	1 .	. 50	. 50	.	.	1 50	1 50	6	—
Viljevo	1 .	1 .	1 .	1 .	.	.	1 .	1 15	6	15
Villány	2 .	2 .	5 # fr.	5 # fr.	. 50	. 50	140	. 60	7 10 #fr.	—
Vókány	1 .	1 .	. 53	. 50	.	.	. 83	. 88	4	71
Vörösmarth	1 .	1 0	1 .	1 .	.	.	160	130	6	90
Závod	250	35	1 .	1 .	.	.	. 23	. 20	7	43
Zomba	.	.	250	250	.	.	230	3 .	10	30
									2245 51 # 15 fr.#	48

IV. Oboli de 1887.

Kis-Falud 2 fl., Závod 3 fl. Universim: 5 fl.

V. Oboli de 1888.

Maiss 5 fl., F.-Mindszent 4 fl., Böleske 10 fl., Mosgó 10 fl., Bedegh 1 fl. 50 cr., Grábocz 6 fl., Kárász 4 fl., Kis-Székely 5 fl., Berement 16 fl., Bicsérd 4 fl., Szigetvár 11 fl. 13 cr., Dályok 4 fl., Szajk 7 fl. 40 cr., Paári 2 fl., Čepin 4 fl. Universim: 94 fl. 03 cr.

Recapitulatio:

	fl.	cr.	aurei
I. E foundationibus perpetuis	1299	55	—
II. Ex oblatiſ Cleri gremialis non curati	257	53	{ 38 # 5 fr. #
III. Ex oblatiſ Cleri curati et fidelium	2245	48	{ 13 # 10 fr. #
IV. E reſtantibus oboliſ de 1887. et 1888.	99	03	—
V. Cenuſ intercalareſ	81	31	—
VI. Hiſ accedit: oblatum redactioniſ „Szent Cſalád“ . . . ,	100	—	—
Summa totaliſ :	4082	90	{ 51 # 15 fr. #

Datum Quinque-Eccleſiis, die 20-a Februarii 1890.

Cancellaria Episcopalis.